

Otázky na ústnu časť justičnej skúšky (k 1. 12. 2011) zo správneho súdnictva, správneho a finančného práva

Správne súdnictvo (1b, 2b, 3b, 5b, 6b, 7a, 8b, 9b, 13a, 13b, 14a, 15a)

1b/ § 246 [Správne súdy, vecná príslušnosť]

(1) Na preskúvanie rozhodnutí a postupov sú vecne príslušné krajské súdy, ak zákon neustanovuje inak.

(2) Najvyšší súd Slovenskej republiky je vecne príslušný

a) na preskúvanie rozhodnutí a postupu ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ak to ustanoví zákon,

b) na konanie podľa štvrtej a piatej hlavy tejto časti, ak je žalovaným ústredný orgán štátnej správy alebo iný orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

(3) zrušený od 1. 4. 2005

1. Vecná príslušnosť vymedzuje okruh pôsobnosti medzi jednotlivými druhmi súdov. Vecná príslušnosť určuje, ktorý druh všeobecných súdov má rozhodovať v určitých veciach v prvom stupni.

2. Vecná príslušnosť súdov v správnom súdnictve od jeho znovuzavedenia v roku 1992 bola viackrát a pomerne často menená zrejme aj v snahe jej viac-menej rovnomerného rozdelenia medzi jednotlivé stupne súdov, pričom sa diferencuje aj podľa povahy rozhodnutí, ktoré sa preskúmajú. Zmeny vo vecnej príslušnosti priniesli najmä novely: zákon č. 46/1994 Z. z., ktorým sa rozšírila a jednoznačnejšie vymedzila vecná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na preskúvanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, zákon č. 232/1995 Z. z., ktorý obmedzil vecnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ktorým zákon zveruje rozhodovanie v oblasti štátnej správy, na prípady, ak príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ustanoví osobitný zákon, zákon č. 424/2002 Z. z., ktorý po zavedení princípu dvojinstančnosti konania v správnom súdnictve vo vecnej príslušnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prvej inštancii ponechal len veci, v ktorých s konečnou platnosťou rozhodol člen vlády alebo vedúci ústredného orgánu štátnej správy, a veci, v ktorých tak výslovne ustanovil zákon (napr. veci Rady pre vysielanie a retransmisiu). Napokon zmena OSP zákonom č. 428/2004 Z. z. presunula ťažisko preskúvacej agendy na krajské súdy ako správne súdy a určila vecnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí a postupu ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky iba v tých prípadoch, kde to ustanoví zákon, a na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy a konanie proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy (štvrtá a piata hlava piatej časti), ak je žalovaným ústredný orgán štátnej správy alebo iný orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky. Zákomom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZSu“) bolo potom zrušené ustanovenie § 246 ods. 3, ktoré upravovalo vecnú príslušnosť okresných súdov. Vecná príslušnosť okresných súdov zostala zachovaná iba v niektorých volebných veciach (§ 6 ods. 2 ZSu) a v prípadoch, ak tak ustanovuje osobitný zákon. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu, pokiaľ osobitné zákony ustanovovali vecnú príslušnosť okresných

súdobov na preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy, mala byť vykonaná ich zmena už ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona č. 757/2004 Z. z., čo sa však, ako je uvedené nižšie, v dvoch prípadoch nenaplnilo.

3. Na konanie v správnom súdnictve sú teda zásadne vecne príslušné krajské sudy (§ 246 ods. 1 a § 7 ods. 3 ZSu), ak zákon neustanovuje inak. Výnimku z vecnej príslušnosti krajských súdobov ustanovuje Občiansky súdny poriadok, ako aj osobitné predpisy. Tak napr. na konanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vydaným v konaní o azyle podľa osobitného predpisu (zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov) je vecne príslušný iba Krajský súd v Bratislave pre územné obvody Krajských súdobov v Bratislave, v Trnave, v Trenčíne a v Nitre a krajský súd v Košiciach pre územné obvody Krajských súdobov v Košiciach, v Prešove (§ 14 z 27. mája 2004 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdobov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov; tieto krajské sudy a Krajský súd v Banskej Bystrici pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline, Krajského súdu v Nitre sú aj vecne príslušné na konanie vo veciach právnej pomoci v materiálnej núdzi (§ 14c zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdobov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 332/2011 Z.z. účinného od . januára 2012.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd prvého stupňa je podľa § 246 ods. 2 vecne príslušný na preskúmanie rozhodnutí a postupu ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ak to ustanoví zákon. V súčasnosti je takto vecná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na konanie o žalobách a o opravných prostriedkoch založená týmito zákonmi:

- a) zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov (§ 8, 11 a 12),
- b) zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností (§ 17 a § 20),
- c) zákon č. 46/1999 Z. z. o spôsobe voľby prezidenta Slovenskej republiky, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní a o doplnení niektorých ďalších zákonov (§ 11),
- d) zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách (§§ 17, 49, 51, 52, 54, 58, 60, 61, 63, 64 a 68),
- e) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (§ 14 ods. 2, písm. e/),
- f) zákon č. 462/2002 Z. z. o poskytnutí jednorazového finančného príspevku politickým väzňom (§ 3),
- g) zákona č. 331/2003 Z. z. o voľbách do Európskeho parlamentu (§ 15),
- h) zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (§ 59),
- i) zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách (§ 72),
- j) zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 30),
- k) zákon č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky (§ 20),
- l) zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 33),
- m) zákon č. 547/2005 Z. z. o odškodnení obetí okupácie Československa vojskami Zväzu sovietskych socialistických republík, Nemeckej demokratickej republiky, Poľskej ľudovej republiky, Maďarskej ľudovej republiky a Bulharskej ľudovej republiky (§ 6),
- n) Ústavný zákon č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu (Čl. 5),

o) zákon č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní)(§§ 27,28 a 31).

Prislušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prvom (a jedinom) stupni je daná i na konanie podľa štvrtej a piatej hlavy piatej časti, ak je žalovaným ústredný orgán štátnej správy alebo iný orgán s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky. Ústredné orgány štátnej správy sú uvedené v zákone č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Kto je orgánom s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, ustanovujú osobitné predpisy (pozri „súvisiace predpisy“ k tomuto ustanoveniu“; orgány s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky sú vymenované v komentári k § 246a bod 3).

Najvyšší súd rozhoduje ako súd prvého a jediného stupňa vo volebných veciach podľa § 250za a § 250zc OSP a podľa § 15 ods. 4, zákona č. 331/2003 Z. z. o voľbách do Európskeho parlamentu v znení neskorších predpisov.

5. Okresné sudy sú naďalej vecne príslušné

a) na konanie vo volebných veciach v zmysle § 6 ods. 2 ZSu (§ 250z, 250zb a 250zd OSP),

b) na konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu disciplinárnej komisie Notárskej komory Slovenskej republiky podľa § 93 ods. 2 druhá veta NP, v zmysle ktorého ten, komu bolo disciplinárnou komisiou uložené disciplinárne opatrenie, ako aj navrhovateľ môžu podať proti rozhodnutiu disciplinárnej komisie opravný prostriedok do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia o uložení disciplinárneho opatrenia, a to na okresnom súde, v ktorého obvode má notár sídlo,

c) na konanie o preskúmanie rozhodnutia niektorého orgánov združenia, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, a to na návrh člena združenia podľa § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.

O prípad charakterizovaný ustanovením § 15 zákona č. 83/1990 Zb. ide, ak žalobca ako člen združenia (napr. Komory veterinárnych lekárov Slovenskej republiky) považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov (uznesenie prezídia komory), proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám; preto sa môže obrátiť na okresný súd (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. 10. 2008, sp. zn. 8Sžo 106/2008).

6. Aj pre správne súdnictvo musí platiť, že na nedostatok vecnej príslušnosti súd musí prihliadať kedykoľvek za konania (samozrejme, s ohľadom na okolnosti, ktoré tu sú v čase začatia konania), pretože ide o nedostatok podmienky konania, pre ktorý nemalo konanie pred týmto súdom vôbec prebehnúť. Ak odvolací súd zistí, že o veci rozhodol vecne nepríslušný súd, ide o takú vadu, ktorá má za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia. Ak je súd, na ktorý sa účastník obrátil, podľa okolností v čase začatia konania vecne nepríslušný, nemôže tento nedostatok odstrániť tým, že koná o veci samej. Vecne nepríslušný súd si teda nemôže založiť svoju vecnú príslušnosť (k tomu pozri napr. ZSP 3/1998).

Preto sa nemožno stotožniť s rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorým si napriek tomu na prejednanie veci svoju vecnú príslušnosť založil (aj keď na konanie podľa § 246 ods. 1 a § 246a ods. 1 OSP bol vecne a miestne príslušný krajský súd), pričom uviedol, že „*sa nestotožnil s kvalifikáciou návrhu na začatie konania tak, ako ju posúdil krajský súd, ktorý sa svojvoľne odklonil od právneho názoru najvyššieho súdu uvedeného v jeho predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí a posudzujúc návrh podľa obsahu vychádzal z toho, že v danom prípade sa navrhovateľka domáha v zmysle ustanovenia § 250v OSP ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy vykonaným záznamom na liste vlastníctva pre obec a katastrálne územie BA, ktorým došlo k zmenšeniu jej spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu ako aj k príslušnému pozemku.*“ Takýto postup Občiansky súdny poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení nepripúšťa, a to ani

v prípade, ak krajský súd ako súd prvého stupňa nerešpektoval právny názor najvyššieho súdu, ako súdu odvolacieho, vyslovený v jeho predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí. [Nerešpektovanie právneho názoru nadriadeného súdu možno riešiť len postupom podľa ustanovenia § 221 (vo všeobecnom súdnictve i podľa § 238 ods. 2) a výnimočne môže byť kvalifikované aj ako disciplinárne previnenie v zmysle § 116 ods. 1 písm. a) alebo c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných v znení neskorších predpisov.] Okrem toho v danej veci mohlo dôjsť tiež odňatiu účastníkov ich zákonnému sudcovi (zákonnému senátu), čo je v rozpore čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

To, ktorý zo súdnych orgánov je príslušný na poskytnutie súdnej ochrany, je základom k tomu, akým spôsobom i obsahom (akou kvalitou) dôjde k naplneniu práva na súdnu ochranu. Konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94, III. ÚS 7/08).

2b/ Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy

§ 250t [Priebeh konania]

(1) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

(2) Prokurátor môže podať návrh podľa odseku 1, ak orgán verejnej správy je v konaní nečinný aj po upozornení prokurátorom.

(3) Orgán verejnej správy, proti ktorému návrh smeruje, je povinný bezodkladne po doručení návrhu predložiť súdu vyjadrenie k návrhu a príslušný spis. K rozhodnutiu o návrhu si súd môže vyžiadať stanovisko nadriadeného správneho orgánu.

(4) Súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

(5) Navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

(6) Predseda senátu konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie, a zároveň rozhodne o trovách konania.

(7) Proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

(8) Na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

1. Súčasťou práva na súdnu ochranu je okrem iného právo na konanie bez zbytočných prieťahov. Toto právo sa však netýka iba konania na súde, ale aj konaní pred inými orgánmi, ktoré rozhodujú o právach a záväzkoch. Takýmito právami sú spravidla aj práva, ktorých proces podlieha súdnemu preskúmaniu v zmysle ustanovení piatej časti OSP.

Aj preto s účinnosťou od 1. januára 2002 zákonom č. 501/2001 Z. z. zakomponoval zákonodarcu do odseku 3 § 244 druhú vetu, podľa ktorej „postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť“, a následne zákon č. 424/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003 zaviedol na ochranu subjektívnych verejných práv fyzických a právnických osôb konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy (§ 250t a 250u).

2. Nečinnosť ako nezákonný, negatívny jav správneho orgánu nastáva vtedy, keď správny orgán vo veci nekoná (je pasívny), aj keď podľa zákona je povinný konať. Len vtedy, keď zákon neukladá orgánom verejnej správy konať, môže byť nečinnosť definovaná ako rozpor s morálkou či etikou. V ostatných prípadoch, t. j. keď obsahom príslušnej právnej normy je povinnosť správneho orgánu konať, je nečinnosť nezákonná a protiprávna. Je v hrubom rozpore so zásadou zákonnosti vo verejnej správe. Zákon je v právnom poriadku vždy základom všetkej činnosti verejnej správy.

Nečinnosťou orgánu verejnej správy sa teda rozumie jeho pasivita vo veciach, ktoré mu boli predložené na rozhodnutie, aj keď niet žiadnej zákonnej alebo faktickej prekážky na to, aby správny orgán konal a rozhodol. Nečinnosť môže spočívať v opomenutí správneho orgánu vykonať predpísaný úkon alebo v zbytočných priet'ahoch v jeho postupe, ale môže spočívať aj v tom, že namiesto rozhodnutia správny orgán tvrdí nedostatok svojej právomoci a vec vybaví iba listom alebo informáciou, prípadne záznamom v spise. V poslednom prípade musí byť obsahom návrhu na začatie konania tvrdenie, že v konaní niet žiadnej prekážky na úkony správneho orgánu, a napriek tomu správny orgán nekoná, a toto nekonanie je nečinnosťou. Nekonanie musí byť v rozpore s konkrétnym zákonným ustanovením, ktoré obsahuje príkaz pre správny orgán postupovať, konať, vykonávať určité procesné úkony a rozhodovať (k tomu pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR I. ÚS 225/08, III. ÚS 282/08, III. ÚS 70/09).

Pod nečinnosťou orgánu verejnej správy treba rozumieť nie len absolútnu nečinnosť, ale aj to, ak orgán verejnej správy koná spôsobom, ktorý znamená porušenie práva na konanie bez zbytočných priet'ahov.

3. Verejná správa je významnou súčasťou orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorej sa realizuje v štáte výkonná moc. Jej závažnosť spočíva v tom, že orgány verejnej správy plnia celý rad verejnoprávnych úloh v najrôznejších sférach a oblastiach spoločenského života, pričom ako oprávnené orgány zasahujú do práv a slobôd fyzických a právnických osôb, ukladajú im povinnosti, prípadne používajú prostriedkov donútenia, na čo majú zákonné oprávnenie. Je preto namieste, že toto oprávnenie nesie so sebou povinnosť bezpodmienečne rešpektovať základné princípy a hranice stanovené im právnym poriadkom. Nemožno však nevidieť, že nie je ojedinelým javom, že sa občan v styku s orgánmi verejnej správy stretáva často s neochotou, priet'ahmi a inými negatívnymi javmi, ktoré mu v konečnom dôsledku môžu spôsobiť závažnú ujmu. Dokonca v celom rade prípadov môže dôjsť aj k porušovaniu záväzkov z medzinárodných zmlúv; navyše je takéto konanie porušením princípu právnej istoty.

Ohraničenie pojmu nezákonná nečinnosť a stanovenie tejto definície vychádza z protipólu, t. j. z pojmu aktívneho cieleného konania ako atribútu verejnej správy. Pri nezákonnej nečinnosti ide o protiprávne konanie orgánov verejnej správy, ktoré je porušením zákonom uloženou povinnosťou aktívne konať, najmä vydať rozhodnutie či uskutočniť iný úkon, a to v zákonom stanovenej, prípadne primeranej lehote.

Ak máme vytvoriť možnosti eliminácie, prípadne v budúcnosti dosiahnuť odstránenie tohto nežiaduceho javu, treba problém nečinnosti verejnej správy brať reálne do úvahy, chápať ho ako podstatnú časť problematiky správneho práva a jeho vedy, aj ako problém v skutočnom živote sa vyskytujúci, objasniť jeho podstatu, vysvetliť jeho príčiny.

4. Príčin vzniku nezákonnej nečinnosti je viacero – sú v oblasti právnej, ale aj charakteru mimoprávneho. Právne príčiny sú v nedokonalejši, prípadne chýbajúcej legislatíve. Právny poriadok by mal činnosť verejnej správy upravovať tak, aby stav nečinnosti vôbec nemohol nastať. Podobne je potrebné dávať dôraz aj na právnu úpravu organizácie verejnej správy. To znamená od dobre fungujúceho systému orgánov verejnej správy po jeho zakončenie zodpovedným a vzdelaným úradníkom.

V mimoprávných oblastiach môže ísť predovšetkým o nedostatok finančného zabezpečenia, materiálneho vybavenia informačnými technológiami a personálneho obsadenia.

V legislatíve súdництва Slovenskej republiky nachádzame viaceré právne akty, ktoré smerujú k eliminácii nezákonnej nečinnosti v konaní orgánov verejnej správy. Spočiatku ich potrebu vyvolali subjekty, ktoré na nečinnosť, prietahy v konaní správnych orgánov upozorňovali svojimi podaniami (sťažnosťami) Ústavný súd Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky, ak predmetom jeho konania boli neraz sťažnosti na prietahy v konaní orgánov verejnej správy, poukázal na ich rozpor s Ústavou SR, čo odvodzoval od čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktorý explicitne vyjadruje právo každého na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov, vychádzajúc aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

5. Prvým z opatrení, ktoré naznačili zlepšenie situácie, bolo doplnenie Občianskeho súdneho poriadku o samostatnú časť pod názvom „Správne súdnictvo“. Základná zásada prieskumu orgánov verejnej správy sa dostala na bázu preskúmania zákonnosti rozhodnutí týchto orgánov na základe žalôb alebo opravných prostriedkov, pokiaľ išlo o rozhodnutia vydané príslušnými orgánmi v správnom konaní, ako aj ďalších rozhodnutí, ktoré zakladali, menili alebo zrušovali oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Pretože v správnom súdnictve bol zavedený kasačný princíp, po prípadnom zrušení rozhodnutia správneho orgánu nebolo možné posúdiť, či takýto orgán koná, prípadne nebolo možné poznať časový horizont jeho konania. Eventuálna nečinnosť tak nebola postihnuteľná, respektíve bola odkázaná len na nápravu.

Takýto stav vyvolal potrebu novelizácie Občianskeho súdneho poriadku, k čomu došlo zákonom č. 501/2001 Z. z., keď zákonodarca v ustanovení § 244 ods. 3 výslovne uviedol, že postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť. Právo podať žalobu na nečinnosť orgánu verejnej správy bolo dané aj prokurátorovi.

Ustanovenie § 244 ods. 3 vo svojej druhej vete však nerozlišuje určité etapy, ktoré by bolo možné oddeliť na konštatovanie, kedy nastáva nečinnosť správneho orgánu. Vzťahuje sa teda na celé konanie správneho orgánu bez ohľadu na časovú súvislosť, pretože nečinnosť môže nastať v priebehu prvostupňového správneho konania, ako aj v druhostupňovom správnom konaní, môže nastať krátko po začatí správneho konania, ako aj neskôr, čo samozrejme možno konkretizovať len pri každom jednotlivom prípade.

6. Právna úprava zakotvená v novele Občianskeho súdneho poriadku č. 501/2001 Z. z. platila do 31. decembra 2002. Až zákon č. 424/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2003 novelizoval Občiansky súdny poriadok v časti týkajúcej sa správneho súdnictva a otázka nečinnosti orgánov verejnej správy bola podstatne zvýraznená.

Potvrdenie nečinnosti vo verejnej správe ako nežiaduceho nezákonného javu sa tak dostalo až do ďalšej z nových úprav Občianskeho súdneho poriadku, a to rozšírením jeho piatej časti (Správne súdnictvo) o štvrtú hlavu pod názvom „Konanie proti nečinnosti orgánov verejnej správy“ v ustanoveniach § 250t a 250u.

Rozšírenie právomoci súdov vo vzťahu k oblasti správneho súdnictva znamená nielen zabezpečenie ochrany práv fyzických a právnických osôb všeobecnými súdmi, ale aj zmiernenie zaťaženia Ústavného súdu Slovenskej republiky preskúmaním rozhodnutí a iných zásahov orgánov verejnej správy vrátane nečinnosti.

7. Ustanovenie § 250t je svojím obsahom zamerané tak, aby odstraňovanie nečinnosti orgánov verejnej správy nebolo znehodnocované nielen neopodstatneným podaním dotknutého subjektu – navrhovateľa, nepružnosťou v konaní orgánov verejnej správy, ale aj formalistickým prístupom v konaní súdov. Preto ustanovenie § 250t ods. 1 druhá veta uvádza, že návrh na konanie proti nečinnosti nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Vyčerpanie prostriedkov na konanie orgánov verejnej správy nie je upravené jednotne ani jednoznačne. Súdy sú preto povinné v každom jednotlivom prípade skúmať splnenie uvedenej zákonnej podmienky. Dodržať toto ustanovenie vytvára však negatívnu skutočnosť, že časovou a vecnou náročnosťou, ktorú plnenie ustanovenia § 250t ods. 1 veta druhá vyžaduje, budú fyzické alebo právnické osoby

často ukrátené na svojich právach a oprávnených záujmoch. Najmä treba zdôrazniť vecnú náročnosť, pretože pri posudzovaní predpisov obsahujúcich úpravu procesných postupov proti nečinnosti orgánov verejnej správy je nepochybné, že neusmerňujú konanie účastníka – navrhovateľa v jeho oprávneniach, ani to neupravujú. Tým vzniká pochybnosť, či možno spravodlivo požadovať, aby účastník konania bol povinný využiť akýsi zákonom bližšie nešpecifikovaný prostriedok (návrh, podnet, sťažnosť) na odstránenie nečinnosti orgánov verejnej správy spôsobmi, ktoré boli vyššie opísané.

Napríklad správny poriadok (v ustanovení § 49 SpP) zakotvuje poriadkové lehoty na vydanie rozhodnutí, a to 30-dňovú lehotu na konanie v jednoduchých veciach a 60-dňovú lehotu v náročných veciach, možnosť predĺženia zákonnej lehoty, ako i opatrenia proti nečinnosti v tej súvislosti, že nadriadený orgán, pokiaľ sa dozvie o tom, že orgán, ktorý je príslušný vo veci konať, nezačal konať vôbec alebo nevydal rozhodnutie, môže zasiahnuť tak, že začne konať sám. Všetky tieto opatrenia sa týkajú konania správneho orgánu, avšak z obsahu správneho poriadku nevyplýva pre účastníka konania právny nárok domáhať sa takéhoto postupu správneho orgánu. Takisto problematický je v praxi zásah nadriadeného orgánu, pretože nie vždy sa o nečinnosti príslušného podriadeného správneho orgánu dozvie.

Obdobne je riešená otázka nečinnosti aj v zákone č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov, resp. v zákone č. 480/2002 Z. z. o azyle.

Priame zákonné oprávnenie má účastník správneho konania len na podanie sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach (predtým zákona č. 158/1998 Z.z.) .

V praxi však pomerne často dochádza k situácii, že súd zamietne jemu doručený návrh na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy ako neprípustný a predčasne podaný z dôvodu, že neboli vyčerpané všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Vo vzťahu k uvedenému poznatku, že právna úprava Občianskeho súdneho poriadku nešpecifikuje prostriedok, ktorý má navrhovateľ využiť, aby jeho návrh na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy bol na súde akceptovaný, je takýto postup absolútne formalistický a v konečnom dôsledku by nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ba dokonca by sa zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha. V zákone by malo byť špecifikované, čo má zákonodarca na mysli, pokiaľ použil pojem prostriedok. Práve toto je veľmi dôležité, aby sa predišlo širokému a nejasnému výkladu, a tak bola zabezpečená plynulosť a účinnosť konania.

8. Uvedené nejasnosti sa vo svojich nálezochoch snažil odstrániť Ústavný súd Slovenskej republiky, keď napr. nálezom z 29. januára 2004, sp. zn. IV. ÚS 156/03-21 označil v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako nedostatok príliš formalistické posúdenie prípustnosti návrhu občana podľa § 250t OSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky totiž pri rozhodovaní v danej veci akceptoval úkony ústredného orgánu štátnej správy, ktorými tento negoval snahu navrhovateľa podaním sťažnosti splniť predpoklad prípustnosti návrhu proti nečinnosti, a odkázal ho na potrebu vyčerpania prostriedkov proti nečinnosti dostupných podľa príslušných predpisov.

Vo svojom rozhodnutí poukázal Ústavný súd SR na to, že prístupom najvyššieho súdu sa pred materiálnym chápaním základného práva na súdnu ochranu v správnom súdnictve uprednostnilo akceptovanie úkonov ústredného orgánu štátnej správy negujúcich snahu sťažovateľa splniť predpoklad prípustnosti návrhu proti nečinnosti. Pritom má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Tento záver sa vzťahuje v celom rozsahu aj na otázku prípustnosti návrhu na začatie konania v správnom súdnictve a na výklad, či predpoklady tejto prípustnosti z ústavného hľadiska boli, alebo neboli splnené. Výklad týchto pojmov však nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo

v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Obdobne rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky i nálezom z 8. júna 2006, sp. zn. IV. ÚS 26/06-46, kde vyčítal Najvyššiemu súdu aj to, že pri zamietnutí návrhu proti nečinnosti odporcu nevzal do úvahy, prečo odporca nepostupoval podľa § 9 zákona o sťažnostiach a či tak postupovať mal, pričom pri posudzovaní návrhu bol povinný zohľadniť ustanovenia zákona o sťažnostiach [§ 1, § 3 písm. a), § 5 ods. 1, § 11 ods. 1, § 12 ods. 1 a § 24 ods. 1 zákona o sťažnostiach] a ustanovenie § 24 ods. 1 zákona o organizácii ústrednej štátnej správy nielen vo vzájomných súvislostiach, ale súčasne aj ústavne konformným spôsobom. Navyše vzhľadom na petit návrhu sťažovateľa na rozhodnutie, ktorým sa sťažovateľ výslovne domáhal odstránenia nečinnosti odporcu v konaní o prešetrenie sťažnosti z 5. apríla 2005, Najvyšší súd zamietnutie návrhu sťažovateľa odôvodnil skutočnosťou, ktorá vôbec nebola predmetom návrhu, a to s poukazom na návrh sťažovateľa na výkon kontroly z 29. marca 2005.

Nálezom sp. zn. II. ÚS 124/08-30 z 22. mája 2008 rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s podaním sťažovateľa, ktorý poukázal na porušenie jeho základného práva uznesením krajského súdu, ktorým zamietol návrh navrhovateľa proti nečinnosti ako neprípustný. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že navrhovateľ mal podať podnet na preskúmanie postupu orgánu verejnej správy na príslušnú prokuratúru, a tým teda vyčerpať všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Ústavný súd konštatoval, že krajský súd sa nedostatočne vyrovnal s posúdením upozornenia prokurátora ako prostriedku nápravy vo veci podanej sťažovateľom (navrhovateľom). Podľa názoru Ústavného súdu SR nemožno považovať upozornenie prokurátora za účinný prostriedok nápravy. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž nestačí, aby sťažovateľ mal prostriedky nápravy, ale tieto musia byť efektívne. Odmietnutie žaloby podľa § 250t OSP len z toho dôvodu, že sťažovateľ nevyužil podnet u prokurátora, nemôže byť podľa názoru Ústavného súdu dôvodom na zamietnutie žaloby.

Európsky súd pre ľudské práva vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňuje, že efektívny prostriedok nápravy je taký, ktorý je dostupný a umožňuje dosiahnuť nápravu alebo zadosťučinenie za namietané porušenia. Existencia prostriedku nápravy musí byť dostatočne konkrétna, a to nielen v teórii, ale aj v praxi, v opačnom prípade nemá požadovanú dosiahnuteľnosť a účinnosť.

9. Konanie proti nečinnosti sa začína na návrh, ktorý musí obsahovať všeobecné náležitosti podania a návrhu (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1), ako aj osobitné náležitosti (§ 250t ods. 1 a § 249 ods. 2 v spojení s § 250t ods. 8), najmä musí obsahovať označenie veci, v ktorej sa navrhovateľ domáha ochrany proti nečinnosti, opísanie rozhodujúcich skutočností, t. j. musí uviesť, v čom vidí nečinnosť orgánu verejnej správy, a na podporu svojich tvrdení musí predložiť dôkazy vrátane dôkazov, že bezvýsledne použil prostriedky na odvrátenie nečinnosti.

Ďalšou povinnosťou navrhovateľa, ktorú musí v návrhu uviesť, je odôvodnenie jeho tvrdenia, prečo by mal orgán verejnej správy konať, tzn. z ktorého ustanovenia slovenského právneho poriadku vyplýva tomuto orgánu verejnej správy takáto pôsobnosť a právomoc, prípadne vecná a miestna príslušnosť pre vybavenie danej veci a následne aj povinnosť vykonať požadovanú činnosť, a prečo sa navrhovateľ domnieva, že mu svedčí právo požadovať takéto konanie od orgánu verejnej správy, resp. prečo činnosť, ktorú doteraz orgán verejnej správy vykonal, možno kvalifikovane označiť ako nečinnosť. Všetky uvedené závery sú významovo obsiahnuté vo výklade rozsahu slovného spojenia „nekonanie bez vážneho dôvodu“ spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom.

Návrh musí tiež obsahovať osobitný žalobný petit, aby súd nečinnému orgánu verejnej správy uložil povinnosť konať a rozhodnúť, a to v primeranej lehote, ktorá nesmie byť dlhšia ako tri

mesiace. Napr.:

„Súd ukladá odporcovi XY povinnosť konať a rozhodnúť o námietkach navrhovateľa zo dňa ... v užšej súťaži na ... vyhlásenej vo VVO č. ... pod. č. ... v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.“

Alebo:

„Súd ukladá odporcovi XY, aby o odvolaní navrhovateľa zo dňa ... proti rozhodnutiu XY z ..., č. p.: ... rozhodol sám do 30 dní od doručenia uznesenia, alebo aby ho v tej istej lehote spolu so stanoviskom k podanému odvolaniu a s ostatným spisovým materiálom, ktorý sa týka napadnutého rozhodnutia, predložil orgánu oprávnenému rozhodnúť o odvolaní.“

Nečinnosť orgánu verejnej správy môže spočívať napr. v tom, že tento orgán nekoná v zákonom stanovenej, resp. primeranej lehote alebo že odmieta vydať rozhodnutie domnievajúc sa, resp. tvrdiac, že rozhodnutie vydať nemusí a vec je možné vybaviť listom, prípisom a pod. Tento druhý prípad sa v súdnej praxi vyskytuje častejšie.

10. Na konanie o návrhu proti nečinnosti je vecne príslušný predovšetkým krajský súd.

Vecná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je daná, ak ide o nečinnosť ústredného orgánu štátnej správy alebo iného orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky (ústredné orgány štátnej správy a orgány s pôsobnosťou pre celé územie sú uvedené pri ustanovení § 246).

Miestne príslušný je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo nečinný orgán verejnej správy.

11. Účastníkom konania na strane navrhovateľa je fyzická alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy je nečinný tým, že nekoná spôsobom upraveným v príslušnom predpise. Súčasne (ako je uvedené vyššie) tento navrhovateľ musí spĺňať podmienku, že pred podaním návrhu vyčerpal všetky prostriedky na nápravu ním pociťovanej ujmy, ktoré mu umožňuje osobitný predpis. Rovnako môže návrh podať účastník správneho konania, s ktorým sa ako s účastníkom nekonalo, aj keď sa konať malo.

Odporcom je nečinný orgán verejnej správy. Ustanovenie § 250t nie je možné uplatniť voči súdom ani voči prokuratúre, nakoľko nie sú orgánom verejnej správy. Taktiež v rámci správneho súdnictva ani iného konania nemá súd oprávnenie zaväzovať ministra spravodlivosti ani generálneho prokurátora na podanie mimoriadneho opravného prostriedku (k tomu bližšie uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžnč 3/2004 z 26. apríla 2005).

Návrh proti nečinnosti orgánu verejnej správy môže podať i prokurátor, ak orgán verejnej správy je v konaní nečinný aj po upozornení prokurátora [§ 35 ods. 1 písm. c), § 250t ods. 2].

12. Na konanie o návrhu proti nečinnosti sa použijú

a) ustanovenia štvrtej hlavy piatej časti OSP,

b) primerane ustanovenia prvej a druhej hlavy piatej časti OSP ak vo štvrtej hlave nie je ustanovené inak (§ 250t ods. 8),

c) primerane ustanovenia prvej a tretej časti OSP (§ 246c ods. 1 prvá veta).

Súd si pre svoje konanie vyžiada príslušný administratívny spis a vyjadrenie k návrhu. Z týchto materiálov vychádza orgán verejnej správy, proti ktorému návrh smeruje, je povinný predložiť súdu v zmysle jeho dožiadaní vyjadrenie k návrhu a príslušný spis bezodkladne po doručení návrhu. Nedodržanie stanovenej povinnosti môže byť sankcionované pokutou až do sumy 1 640 eur (§ 250b ods. 4).

K rozhodnutiu o návrhu si súd môže vyžiadať stanovisko nadriadeného správneho orgánu. Týmto ustanovením mal zákonodarca zrejme na mysli, aby nadriadený orgán mal vedomosť o tom, že jeho podriadený orgán vo veci nekoná a aby eventuálne sám mohol vykonať príslušnú nápravu, prípadne v rámci svojich kompetencií mohol vplývať na odstránenie nečinnosti a jej predchádzať, prípadne aby mohol zabezpečiť, aby konanie pred orgánmi verejnej správy prebiehalo bez prieťahov.

Stanovisko nadriadeného správneho orgánu z hľadiska efektívnosti konania nemusí súd vyžadovať, ak už zo samotného obsahu administratívneho spisu je zřejmé, že v konaní

správneho orgánu nastali prierahy. Toto stanovisko súdu slúži predovšetkým na preskúmanie prípustnosti návrhu.

13. Súd o návrhu proti nečinnosti rozhoduje bez pojednávania. Rozhodovanie bez nariadenia pojednávania je v limite čl. 51 ods. 1 Ústavy SR (pozri bližšie uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 27/08- 12 zo 16. januára 2008 či sp. zn. II. ÚS 37/08-14 z 24. januára 2008).

K urýchleniu konania dôjde aj tým, že súd spravidla nevykonáva vo veci iné dokazovanie, ako je oboznámenie sa s listinnými dôkazmi. Vykonanie iných ako listinných dôkazov by znamenalo stanoviť pojednávanie a možnosť vzniku prierahov zo strany samotného súdu.

Je preto žiaduce, aby súd v konaní proti nečinnosti konal v pokiaľ možno čo najkratších lehotách, nakoľko z hľadiska zabezpečenia zásady hospodárnosti vyjadrujúcej požiadavku, aby ochrana práv bola poskytnutá rýchlo, účinne a bez zbytočných nákladov, je nevyhnuté, aby o návrhu proti nečinnosti orgánu verejnej správy súd konal primerane rýchlo. Len rýchla ochrana práv osobitne v týchto veciach môže byť dostatočne účinná.

14. Súd v konaní proti nečinnosti rozhoduje vo veci vždy uznesením, ktorým

a) návrhu vyhovie, pričom vo výroku, ktorý by mal zodpovedať žalobnému petitu, musí uviesť označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Kratší termín lehoty určuje súd subjektívnym uvážením o náročnosti prípadu a len mimoriadne závažné dôvody ho vedú k prípadnému predĺženiu lehoty, ak správny orgán o ňu požiada;

b) návrh zamietne, ak je nedôvodný alebo neprípustný. V právnej úprave (§ 250t ods. 4 druhá veta) nie je obsiahnutá opisná hypotéza právnej normy, v ktorej by bol charakterizovaný nedôvodný návrh, a takisto v nej nie je obsiahnutý taxatívny výpočet návrhov, ktoré je potrebné považovať za nedôvodné. Posúdenie konkrétneho návrhu ako nedôvodného nechal zákonodarca na uváženie súdu, ktorý uvedený zákon aplikuje (bližšie pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 200/05-77 zo 14. decembra 2005);

c) zastaví konanie, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie. Pod odpadnutím dôvodov na ďalšie konanie treba rozumieť najmä to, že správny orgán vydá rozhodnutie alebo urobí iný úkon smerujúci k ukončeniu jeho nečinnosti. O zastavení konania v tomto prípade nerozhoduje senát, ale iba predseda senátu.

15. Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy je konaním jednoinštančným. Proti rozhodnutiu súdu nie je v občianskom súdnom konaní prípustný žiadny opravný prostriedok. Za podmienok stanovených v čl. 127 Ústavy SR by navrhovateľ mohol rozhodnutie súdu napadnúť sťažnosťou na Ústavnom súde Slovenskej republiky.

16. Navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel. O trovách konania zároveň rozhodne predseda senátu aj v prípade zastavenia konania.

Na rozhodnutie o trovách konania v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy sa použijú ustanovenia štvrtej hlavy piatej časti (§ 250t ods. 5, 6) a primerane ustanovenia druhej hlavy piatej časti (§ 250k, 250h, § 250t ods. 8).

§ 250u [Uloženie pokuty]

Za nedodržanie lehoty uvedenej v uznesení súdu podľa § 250t môže súd na opakovaný návrh účastníka, ak je správny orgán nad'alej nečinný, uložiť pokutu do 3 280 eur, a to aj opakovane. Pred rozhodnutím o pokute si súd vyžiada stanovisko nadriadeného správneho orgánu.

1. Nedodržanie povinností uložených správne mu orgánu sa sankcionuje.

Ak orgán verejnej správy nedodrží lehotu, ktorú mu súd v uznesení súdu podľa § 250t na odstránenie nečinnosti určil, a naďalej je nečinný, môže mu súd uložiť pokutu do 3 280 eur.

Súd uloží pokutu za podmienok:

- príslušný orgán verejnej správy nedodržel lehotu uvedenú v uznesení na rozhodnutie vo veci resp. na odstránenie inej nečinnosti
- ide o opakovaný návrh na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- orgán verejnej správy je naďalej nečinný,
- pred rozhodnutím o pokute si vyžiada stanovisko nadriadeného správneho orgánu.

Rozhodnutie o uložení pokuty je podmienené opakovaným návrhom účastníka (navrhovateľa, prípadne prokurátora), dva takéto návrhy budú zrejme pre uloženie pokuty postačujúce.

2. Uloženie pokuty možno opakovať, pričom výška jednotlivých pokút nesmie prekročiť zákonom stanovenú sumu. Počet pokút zákon neobmedzuje. Uloženie pokuty nezbavuje orgán verejnej správy povinnosti konať podľa rozhodnutia správneho súdu.

3b/ Zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov

§ 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z.z. - Ak zákon pri úprave pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja) neustanovuje, že ide o prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja).

Priestupky a iné správne delikty – 2. hlava 5. časti OSP - **pri rozhodovaní v sankčných veciach musí vždy ísť o prenesený výkon štátnej správy (5Rks/2/2011- 88/2012 : V konaní o správnom delikte rovnako ako pri prejednávaní priestupku vystupuje obec v úlohe správneho orgánu (nie samosprávneho orgánu), tzn. že v konaní o správnom delikte má postavenie správneho orgánu pri prenesenom výkone štátnej správy, preto o odvolaní proti jej rozhodnutiu rozhoduje príslušný orgán štátnej správy.; R 87/2012: Rozhodnutie obce o uložení sankcie za priestupok treba považovať za individuálny správny akt vydaný v správnom konaní, ktorým sa zasiahlo do práv a oprávnených záujmov fyzickej osoby, ktorý je po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov preskúmateľný súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku); 89/2012 : Prejednanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu obce o uložení pokuty za iný správny delikt podľa zákona č. 219/1996 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb v znení neskorších predpisov patrí do právomoci Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.**

Zákon o slobode informácií - § 19 ods. 2 veta druhá - Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní **rozhoduje starosta obce** (primátor).

5b/ Podľa článku I odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na žiadnu ideológiu, ani náboženstvo. Ak je Slovenská republika právny štát, je potrebné, aby verejná správa bola pod kontrolou nezávislej súdnej moci.

Základy na vznik správneho súdnictva boli položené v článku 36 odsek 2 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa Listiny.

Právo na súdnu a inú právnu ochranu obsahuje aj článok 46 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky:

1. Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.
2. Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.
3. Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.
4. Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanovuje zákon.

Všeobecná právomoc správneho súdnictva vyplýva z *čl. 142 ods. 1 ústavy*, podľa ktorého súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Určujúcim pre rozsah právomoci správneho súdnictva je obsah *čl. 46 ods. 2 ústavy*. *Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.* Tento článok súčasne vymedzuje aj vzťah správneho súdnictva k ústavnému súdnictvu a k právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorého kompetencie fungujú na princípe subsidiarity (pozr. čl. 127 ústavy.) Vývoj správneho súdnictva v Slovenskej republike novelami OSP adekvátne reaguje aj na požiadavky *čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd* (oznámenie č. 209/1992 Zb.) (ďalej Dohovor) – „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch“ - a dotknutej osoby.

Význam tohto článku ústavy zvyrazňujú aj novely OSP, ktoré v značnom rozsahu obmedzili vylúčenie súdneho prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy; od 1.1. 2004 došlo i k úplnému zrušeniu prílohy A k § 248 OSP zákonom č. 424/2002 Z.z..

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv fyzických osôb a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti poškodená, dovolala ochrany na súde ako nezávislom orgáne a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami ako ten, o koho práva v konaní ide. Výkon správneho súdnictva je zverený všeobecným súdom. Dôležité je, aby správne súdnictvo nebolo chápané len ako ďalšia inštitúcia už existujúcej verejnej správy, ale ako nezávislý rozhodca o právach občana. Pojem správne súdnictvo je aj názvom piatej časti O.s.p. Obe procesné formy – rozhodovanie o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy, ako aj rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej správy majú spoločné to, že sledujú preskúmanie a zákonnosť správnych rozhodnutí o subjektívnych právach.

Všeobecná právomoc správneho súdnictva vyplýva z článku 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak to ustanoví zákon.

Účelom správneho súdництва je ochrana verejných subjektívnych práv jednotlivcov pred nezákonným rozhodovaním a postupmi (opatreniami a inými zásahmi) orgánov verejnej správy. Z toho vyplýva, že správne súdnictvo by nemalo zásadnejším spôsobom chrániť subjektívne práva, ktoré sú obsahom súkromno-právnych vzťahov, aj keď o nich rozhodujú správne orgány. Slovenská úprava správneho súdництва však vstupuje aj do ochrany takýchto subjektívnych práv (porovnaj § 250i ods. 2).

Z hľadiska rozsahu a predmetu správnej žaloby rozdeľujeme správne súdnictvo na dva typy:

1. správne súdnictvo založené na **princípe generálnej klauzuly** (2. hlava)
2. správne súdnictvo založené na **princípe enumeratívnom** (3. hlava)

Preskúvaníu správneho súdu môžu podliehať buď správne akty výslovne vymedzené (tzv. princíp enumeratívny) alebo všetky správne akty (tzv. princíp generálnej klauzuly).

§ 244 [Účel konania, predmet úpravy, rozsah právomoci]

(1) V správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

(2) V správnom súdnictve preskúmajú súde zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

(3) Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

(4) Súde v správnom súdnictve rozhodujú o návrhoch na uloženie povinnosti orgánom verejnej správy konať o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a o opatreniach na vynútenie plnenia svojich rozhodnutí postupom uvedeným v § 250b a 250u.

(5) Súde v správnom súdnictve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov. Vo volebných veciach a vo veciach registrácie politických strán a politických hnutí konajú a rozhodujú súde podľa ustanovení tejto časti v rozsahu vymedzenom osobitnými predpismi.

(6) Primerane podľa ustanovení tejto časti konajú a rozhodujú súde aj vtedy, ak to ustanoví osobitný predpis alebo ak preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy vyplýva z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

§ 247 [Predmet súdneho preskúmania v konaní o žalobách]

(1) Podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

(2) Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

(3) Predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným.

(4) O žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu vo veciach vyvlastnenia podľa osobitného zákona rozhodne súd najneskôr do troch mesiacov od podania návrhu.

1. Podľa § 244 ods. 3, ktorý všeobecne ustanovuje, aké rozhodnutia môžu byť preskúmané v správnom súdnictve na základe žalôb, musí ísť o také rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. To je **prvá podmienka**, ktorá musí byť splnená.

2. **Druhou podmienkou** je, že musí ísť o také rozhodnutie, ktorým bola fyzická alebo právnická osoba ukrátená na svojich právach, pretože v správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1).

3. **Tretou podmienkou** je, že musí ísť o právoplatné rozhodnutie správneho orgánu (§ 247 ods. 2, 3). To znamená, že predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 2).

Musí ísť o rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť až po povinnom využití riadneho opravného prostriedku v správnom konaní. I keď pojem riadneho opravného prostriedku správny poriadok nepozná, výrazom riadne opravné prostriedky sa majú na mysli tie opravné prostriedky v administratívnom procese, ktorými sa napáda prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu (odvolanie, rozklad, námietky, sťažnosť alebo iný podobný úkon, ktorým sa sleduje napadnutie správneho rozhodnutia). Riadnym opravným prostriedkom ale nie je návrh na obnovu konania, preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania ani protest prokurátora.

Zásadne sa svojich práv žalobou proti rozhodnutiu správneho orgánu nemôže domáhať ten, kto v správnom konaní proti rozhodnutiu správneho orgánu prvej inštancie nepodal odvolanie (rozklad, námietky). Z dikcie ustanovenia § 247 ods. 2 však vyplýva, že na splnenie procesnej podmienky vyčerpania riadnych opravných prostriedkov sa nevyžaduje, aby tento opravný prostriedok použil priamo žalobca. Na jej splnenie podľa doterajšej súdnej praxe stačí, aby o veci rozhodol odvolací správny orgán bez ohľadu na to, kto v správnom konaní podal odvolanie. Tento záver má svoje opodstatnenie aj preto, že inak by sa v prípade úspešnosti odvolania v správnom konaní nemohol práva na súdnu ochranu dovolať na súde ten, v koho prospech bolo rozhodnuté v správnom konaní na prvom stupni.

Ak konanie prebehlo na správnom orgáne riadne v dvoch inštanciách, pod pojmom rozhodnutie vydané v správnom konaní treba v zmysle § 247 ods. 2 chápať rozhodnutie správneho orgánu prvého aj druhého stupňa ako jeden celok.

V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1Sž-o-NS 159/2005, ak osobitný zákon nevyklučuje použitie správneho poriadku, je v zmysle § 1 ods. 1 SpP v znení účinnom od 1. januára 2004 (t. j. po zrušení ustanovenia § 2 SpP) potrebné využiť riadny opravný prostriedok (rozklad) aj proti rozhodnutiu o právnych pomeroch právnických osôb, zamestnancov alebo funkcionárov, ak tieto pomery súviseli s ich podriadenosťou orgánu, ktorý o veci rozhodoval, alebo proti postupu, v ktorom správne

orgány rozhodovali o právnych pomeroch právnických osôb pri riadení ich hospodárskej činnosti. V tomto prípade až právoplatné rozhodnutie vedúceho ústredného orgánu štátnej správy, ktorý o rozklade rozhoduje na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie (§ 61 SpP), je preskúmateľné súdom na základe žaloby.

4. Rozhodnutie správneho orgánu sa môže stať právoplatným aj v dôsledku toho, že proti nemu príslušná procesná norma (obsiahnutá hoci v hmotnoprávnom predpise správneho práva) nepripúšťa opravný prostriedok, a preto právoplatnosť nastáva spravidla po doručení správneho rozhodnutia poslednému účastníkovi správneho konania, ak zákon neustanovuje inak (§ 247 ods. 3).

V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. III. ÚS 43/03, I. ÚS 3/01, I. ÚS 37/95) požiadavka zakotvená v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR nemôže byť závislá ani od toho, v akom type (druhu) správneho konania (riadneho alebo mimoriadneho) sa rieši spor o právo, ktorý vzhľadom na svoju povahu nemôže byť vylúčený z právomoci súdu.

Z týchto dôvodov môže byť predmetom preskúmania súdom aj právoplatné rozhodnutie správneho orgánu vydané v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Predmetom preskúmania súdom v tomto prípade však môžu byť len rozhodnutia vydané v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku, nie pôvodné rozhodnutia správneho orgánu, ktoré boli mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté; nie je už úlohou súdu v takomto preskúmaní riešiť otázku zákonnosti predchádzajúcich rozhodnutí z hľadiska ich obsahu.

5. **Štvrtou podmienkou**, ktorá musí byť splnená, aby mohol súd v správnom súdnictve rozhodnutie správneho orgánu preskúmať, je to, že nejde o rozhodnutie, ktorého preskúmanie je vylúčené podľa § 248.

6. I keď Občiansky súdny poriadok zásadne neurčuje správne súdu lehoty, v ktorých má rozhodnúť (na rozdiel od správneho orgánu – § 49 SpP), ustanovenie § 247 ods. 4 účinné od 1. júla 2005 ukladá rozhodnúť o žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu vo veciach vyvlastnenia podľa osobitného zákona najneskôr do troch mesiacov od podania návrhu. Zákonodarca sa týmto ustanovením snažil zabrániť tomu, aby rozhodovanie o zásahu do vlastníckeho práva vo verejnom záujme (čl. 20 ods. 4 Ústavy SR) trvalo neprimerane dlho. Trojmesačná lehota sa vzťahuje na akúkoľvek formu a obsah súdneho rozhodnutia.

7. V právnej úprave správneho súdnictva v Občianskom súdnom poriadku chýba úprava tzv. urgentných vecí (case of emergency), t.j. vecí so špeciálnou právnou úpravou vzhľadom na ich naliehavosť. V tejto súvislosti treba považovať za nevhodné, aby lehotu, v ktorej má súd vo veci – o opravnom prostriedku – rozhodnúť, určovali iné zákony ako procesný predpis (napr. § 62 ods. 6 veta prvá za bodkočiarkou zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 15. januára 2010 do 31. decembra 2011 - *o opravnom prostriedku rozhodne súd bezodkladne*, alebo zákon č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.1.2008 - § 21 ods. 3 – *o opravnom prostriedku podľa odsekov 1 a 2 rozhodne krajský súd do 90 dní odo dňa doručenia opravného prostriedku*, a ods. 4.- *o odvolaní proti rozhodnutiu podľa odseku 3 rozhodne odvolací súd do 60 dní od predloženia veci odvolaciemu súdu. O opravnom prostriedku* proti rozhodnutiu ministerstva o zamietnutí žiadosti o poskytnutie dočasného útočiska alebo proti rozhodnutiu o zrušení poskytovania dočasného útočiska *rozhodne súd bezodkladne* (§ 34 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z.), **zákon č. 404/2011 Z.z.** o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinný od 1. januára 2012 - *o opravnom prostriedku rozhodne krajský súd do siedmich dní* (§ 88 ods. 7 veta prvá za bodkočiarkou) a odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu podľa odseku 7 rozhodne odvolací súd do siedmich dní od predloženia veci odvolaciemu súdu (§ 88 ods. 8).

7a/

§ 249 [Žaloba v správnom súdnictve]

(1) Konanie sa začína na návrh, ktorý sa nazýva žalobou.

(2) Žaloba musí okrem všeobecných náležitostí podania obsahovať označenie rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktoré napáda, vyjadrenie, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napáda, uvedenie dôvodov, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu, a aký konečný návrh robí.

(3) Prokurátor pri podaní návrhu podľa § 35 ods. 1 písm. b) (ďalej len „žaloba“) dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté.

1. Konanie v správnom súdnictve sa vždy začína na návrh (podaním žaloby, opravného prostriedku, návrhu), pretože konanie vo verejnom súdnictve pojmovo ani nemožno začať inak ako podaním návrhu oprávnenou osobou.

Z dispozičnej zásady, ktorou sa súd v správnom súdnictve riadi, vyplýva žalobcovi z ustanovenia § 249 ods. 2 zákonná povinnosť uviesť okrem všeobecných náležitostí žaloby (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1) aj označenie rozsahu, v ktorom je rozhodnutie napadnuté, v čom žalobca vidí nezákonnosť rozhodnutia a aký konečný návrh robí.

Označenie žalovaného nie je podstatnou náležitosťou žaloby proti rozhodnutiu správneho orgánu, nakoľko kto je žalovaným, určuje zákon.

Zákon kladie na obsah žaloby tak podmienky všeobecné (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1), ako aj podmienky osobitné pre správne súdnictvo, ktoré sú obsiahnuté v § 249 ods. 2. Žaloba musí preto obsahovať označenie napadnutého rozhodnutia, označenie všetkých účastníkov konania aj účastníkov konania pred správnym orgánom (vrátane osôb zúčastnených na konaní), presné označenie výrokov, ktoré žalobca napáda (najmä ak rozhodnutie pozostáva z viacerých výrokov), a žalobné dôvody. Zo žaloby musí byť pre súd jasné a zrozumiteľné, aké žalobné dôvody uvádza žalobca na podporu svojho tvrdenia podľa § 247 ods. 1, že dotknutým rozhodnutím bol na svojich právach ukrátený. Súd nemôže z vlastnej iniciatívy za žalobcu nahradiť žalobné dôvody ani sám nevyhľadáva ďalšie možné vady napadnutého rozhodnutia. Keďže predmetom súdneho preskúmania je zákonnosť rozhodnutia (nie jeho vecná správnosť), má včasné, správne a úplné formulovanie žalobných dôvodov zásadný význam. Táto požiadavka na žalobcu je v správnom súdnictve o to významnejšia, že podľa § 250h je súd viazaný rozsahom žaloby od jej podania a žalobca uplynutím dvojmesačnej lehoty od doručenia napadnutého rozhodnutia správneho orgánu nemá možnosť požadovať odpustenie zmeškania tejto lehoty.

Je žiaduce pripojiť k žalobe aj odpis napadnutého rozhodnutia.

2. Podľa ustanovenia § 247 ods. 1 treba považovať za osobitnú náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím a postupom správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Nestačí iba všeobecné tvrdenie, že zákon bol porušený, žalobca musí poukázať na konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje porušenie zákona.

Obligatórnou náležitosťou žaloby je teda povinnosť žalobcu tvrdiť, že správne rozhodnutie alebo jeho časť odporuje konkrétnemu všeobecne záväznému právnomu predpisu, a toto tvrdenie právne odôvodniť. Ak žalobca poukazuje na skutočnosť, že postupom správnych orgánov mu bola odňatá možnosť ochrany jeho práv, musí uviesť, pri ktorom procesnom úkone sa tak malo stať, aké vyjadrenia chcel v priebehu správneho konania uplatniť a čo je dôsledkom znemožnenia ich uplatnení, teda aké subjektívne právo žalobcu malo byť v tejto súvislosti porušené. Pokiaľ tak neurobí, nie je možné všeobecne formulované žalobné

námietky meritórne prejednať.

3. Súd nevyhľadáva za účastníka (žalobcu) konkrétne dôvody nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré podľa § 249 ods. 2 majú tvoriť obsah žaloby a určovať rozsah preskúmania zákonnosti rozhodnutia súdom, ktorým je podľa § 250h viazaný. Z ustanovenia § 249 ods. 2 vyplýva zásada *iudex ne eat ultra petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán), ktorú musí súd zásadne aplikovať vo všetkých veciach, v ktorých preskúmava na základe podanej žaloby zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia.

Podľa niektorých starších rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4SŽ 67-68/2001) v daňových veciach predmetom súdneho prieskumu môžu byť len tie námietky vznesené v žalobe (žalobné dôvody), ktoré už boli uplatnené v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu správcu dane a s ktorými sa musel žalovaný ako odvolací orgán vyporiadať vo svojom druhostupňovom rozhodnutí napadnutom žalobou. Inak by potom preskúmacie súdne konanie nahrádzalo inštitút odvolacieho konania ako nevyhnutného predpokladu na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného súdom podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Táto judikatúra je však dnes už viac-menej prekonaná. Podľa súčasnej rozhodovacej praxe je zásadne prípustné uplatniť v správnej žalobe aj právne námietky, ktoré neboli vznesené v správnom odvolacom konaní.

Za nedostatok žaloby však súdna prax považuje len jednoduchý odkaz na námietky, ktoré žalobca vznesol v správnom konaní, napríklad v rámci kontroly, dozoru alebo v správnom odvolaní.

4. Súd v správnom súdnictve preskúmava rozhodnutie a postup orgánu verejnej správy predovšetkým v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (t. j. v medziach žaloby). Rozsahom tvrdení uvedených v žalobe je súd viazaný a nemôže ho prekročiť. Tu platí v správnom súdnictve koncentračná zásada, keď žalobca môže žalobné dôvody síce meniť, avšak rozširovať ich môže len do konca lehoty na podanie žaloby. Po uplynutí tejto lehoty už nie je možné v priebehu konania vznášať ďalšie námietky a výhrady proti žalobou napadnutému rozhodnutiu, a to ani v replike na vyjadrenie žalovaného ani na pojednávaní. To znamená, že k žalobným bodom uplatneným po uplynutí lehoty na podanie žaloby správny súd nemôže prihliadať.

5. Rozsahom a dôvodmi žaloby nie je súd viazaný iba v prípade, ak zrušuje rozhodnutie správneho orgánu podľa § 250j ods. 3 OSP.

Súd totiž z úradnej povinnosti skúma procesné predpoklady konania vrátane žalobcovej procesnej legitímácie na podanie žaloby a prihliada aj na vady konania pred orgánom verejnej správy, ktoré žalobcovi nemohli byť známe a nemohol ich žalobou uplatniť, ak takéto vady mali za následok nezákonnosť rozhodnutia a postupu orgánu verejnej správy. V tomto prípade ide o výnimku z uvedenej zásady *iudex ne eat ultra petita partium*, ktorú predstavujú veci, v ktorých súd zistil, že žalobou napadnuté rozhodnutie trpí takými vadami, na ktoré musí súd prihliadať bez ohľadu na to, či žalobca takýto nedostatok rozhodnutia namietal.

6. Súd takisto prihliada na lehoty na podanie žaloby. Preto by súčasťou žaloby malo byť aj uvedenie dňa, keď bolo napadnuté rozhodnutie žalobcovi doručené alebo inak oznámené, aby súd mohol bez väčších ťažkostí posúdiť, či bola žaloba podaná včas. Lehota na podanie žaloby v zmysle § 250b ods. 1 OSP je lehotou procesnoprávnou. Po uplynutí lehoty už súd neprihliada na prípadné rozšírenie dôvodov žaloby, pretože by išlo o podanie urobené po lehote stanovenej zákonom (§ 250h ods. 1).

7. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP musí žaloba obsahovať aj konečný návrh výroku o zrušení napadnutého správneho rozhodnutia a vrátení veci žalovanému správneho orgánu. Nie je napríklad možné vecne prejednať žalobu obsahujúcu žalobný petit, ktorým sa žalobca domáha iba vyslovenia neplatnosti správneho rozhodnutia.

8. Ustanovenie odseku 3 bolo prijaté novelou Občianskeho súdneho poriadku zákonom

č. 46/1994 Z. z. s účinnosťou od 1. apríla 1994 v súvislosti s rozšírením právomoci prokurátora podať návrh na začatie konania, ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v prípadoch, v ktorých sa nevyhovelo protestu prokurátora, ak to vyžaduje verejný záujem a za podmienok uvedených v tomto zákone [§ 35 ods. 1 písm. b)]. Podľa stanoviska správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Snj 124/00 prokurátor podáva podľa § 35 ods. 1 písm. b) OSP návrh na začatie konania na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu v právnej veci, v ktorej sa nevyhovelo jeho protestu, v prípade, ak to vyžaduje verejný záujem, pričom takýto návrh treba podať proti rozhodnutiu správneho orgánu v poslednom stupni správneho konania, ktoré zakladalo, menilo alebo zrušovalo oprávnenia a povinnosti fyzických a právnických osôb. **Inštitút protestu prokurátora, ako jeden zo špecifických prostriedkov dozoru prokuratúry, slúži na nápravu nezákonných rozhodnutí orgánov verejnej správy, t.j. na odstránenie právnych pochybení, ktoré vznikli v správnom konaní.**

Na základe novely zákonom č. 501/2001 Z. z. návrh prokurátora podľa § 35 ods. 1 písm. b) už nemusí obsahovať odôvodnenie verejného záujmu na podaní správnej žaloby. Požiadavka, že pri podávaní takéhoto návrhu prokurátor dbá na to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté, zostáva zachovaná. V zmysle § 3 ods. 2 a podľa § 5 písm. c) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov však prokurátor pri plnení svojich úloh na základe zákona je vždy povinný chrániť verejný záujem.

Správna žaloba prokurátora prioritne chráni objektívne právo; prípadná ochrana subjektívnych práv je pri tejto žalobe až sekundárna a môže prípadne aj úplne absentovať, ak zákon bol porušený v prospech účastníka.

§ 250i [Zásady súdneho prieskumu]

(1) Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

(2) Ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.

(3) Pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

(4) Ak rozhodnutie správneho orgánu bolo medzitým napadnuté protestom prokurátora, súd konanie o žalobe preruší až do jeho vybavenia; ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súd konanie o žalobe zastaví. Obdobne sa postupuje, ak pred podaním žaloby na súd sa proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podal mimoriadny opravný prostriedok.

(5) zrušený od 1. 1. 2003

1. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 prvá veta). Preto v správnom súdnom konaní súd dokazovanie zásadne nevykonáva, vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 druhá veta).

Za nevyhnutné dôkazy treba považovať tie, ktorých vykonanie slúži účelu správneho súdneho konania, ktorý je stanovený v § 244. Sú to predovšetkým dôkazy na posúdenie odbornej

otázky, dôkazy na posúdenie podstaty námietok žalobcu proti napadnutému rozhodnutiu alebo dôkazy na posúdenie tvrdení žalobcu, že bol ukrátený na svojich právach. Tieto dôkazy bude súd vykonávať v medziach žaloby.

Je to tak preto, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

2. Výnimkou z tejto zásady je ustanovenie § 250i ods. 2 účinné od 1. januára 2003, podľa ktorého: „Ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. V týchto prípadoch súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.“

Citované ustanovenie je faktickou transpozíciou požiadavky „plnej jurisdikcie“ ako atribútu práva na spravodlivý proces. Súd pri svojom rozhodovaní nesmie byť obmedzený v skutkových otázkach len tým, čo tu zistil správny orgán, a to ani čo do rozsahu vykonaných dôkazov, ani ich obsahu a hodnotenia zo známych hľadísk závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Súd teda celkom samostatne a nezávisle hodnotí správnosť a úplnosť skutkových zistení urobených správnym orgánom, a ak pritom zistí skutkové či (procesne) právne deficity, môže reagovať tým, že uloží správnomu orgánu ich odstránenie, nahradenie alebo doplnenie, alebo tak urobí sám.

3. Túto úpravu vyvolala predovšetkým judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva. Podľa viacerých rozsudkov tohto súdu vo veciach, v ktorých nesúhlas s rozhodnutím orgánu verejnej správy môže viesť k „sporu o občianske práva“, vo veciach týkajúcich sa disciplinárneho konania a uloženia sankcií musí mať súdny orgán plnú právomoc zaoberať sa vecou. V týchto veciach súdne preskúmanie týkajúce sa iba zákonnosti administratívneho rozhodnutia nie je z hľadiska pojmu „súd“ uvedeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru postačujúce a musí existovať možnosť úplného súdneho preskúmania takého rozhodnutia, teda aj možnosť súdneho preskúmania podstaty veci. Rovnako vo veciach, ktoré súd zaradil pod pojem „trestné obvinenie“ (vrátane vecí správneho trestania), musí napadnuté rozhodnutie podliehať úplnej kontrole súdu, ktorý musí mať zároveň aj právomoc zmeniť ho v každom bode, týkajúcom sa tak skutkových, ako aj právnych otázok.

4. Súdny uplatňujú zásadu plnej jurisdikcie najmä v rozhodovaní o pokutách a iných sankciách, či v katastrálnych a reštitučných konaniach.

V prípadoch, keď pristúpi k vlastnému dokazovaniu, teda opakuje dôkazy vykonané už predtým správnym orgánom alebo vykoná dôkazy ním doposiaľ nevykonané, sa súd riadi ustanovením § 120 a nasl. OSP, hodnotí vykonané dôkazy jednotlivo aj v súhrne tak, aby došlo k ich vzájomnému skĺbeniu a previazaniu s dôkazmi vykonanými a zhodnotenými správnym orgánom, a súd naďalej vychádza zo skutkového a právneho stavu takto zisteného, avšak vo vzťahu k správnomu orgánu v prípade zrušenia jeho rozhodnutia s dôsledkami viazanosti správneho orgánu právnym názorom súdu, pričom dôkazy vykonané súdom správny orgán v ďalšom konaní zahrnie medzi podklady na nové rozhodnutie.

Ani v prípadoch plnej jurisdikcie by však súd nemal na seba preberať právomoc a zodpovednosť orgánu verejnej správy, pretože by mohla byť narušená vyváženosť delenia moci medzi mocou výkonnou a mocou súdnou.

5. V konaniach o žalobách súd zásadne skúma predovšetkým dôvodnosť žaloby. Podľa súčasnej právnej úpravy pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd

prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3). Na vady, ktoré nie sú žalobcovi na ujmu alebo ktoré žalobca sám zavinil, súd neprihliada.

Dôvodom zrušenia rozhodnutia správneho orgánu by malo byť len také porušenie zákona, ktoré má alebo by mohlo mať za následok ujmu na právach účastníkov konania. Rovnako by sa toto pravidlo malo vzťahovať aj na prípady porušenia procesných predpisov. Aj v týchto prípadoch by dôvodom zrušenia rozhodnutia malo byť len také porušenie zákona, ktoré má alebo by mohlo mať vplyv na zákonnosť preskúmaného rozhodnutia [§ 250j ods. 1 písm. e) OSP]. Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka (k tomu pozri bližšie R 122/2003).

6. V ustanovení odseku 4 je zakotvená povinnosť správneho súdu prerušiť konanie v prípade, že rozhodnutie orgánu verejnej správy po podaní žaloby bolo napadnuté protestom prokurátora alebo mimoriadnym opravným prostriedkom. V prípade, že takto napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené, súdne konanie sa zastaví. Podľa dôvodovej správy k odseku 4 (pôvodne odsek 2) sa tým rieši možnosť stretu žaloby účastníka podľa druhej hlavy s výkonom všeobecného dozoru prokurátora, takýto zásah má širší obsahový záber než žaloba v správnom súdnictve.

8b/ Konanie o opravných prostriedkoch

§ 250l [Predmet konania, vymedzenie okruhu prípadov]

(1) Podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

(2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

1. Predpokladom postupu podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1). Súd v tomto prípade vystupuje priamo ako odvolacia inštitúcia proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, čiže v zjednodušenom porovnaní ide o priamu kontrolu moci výkonnej mocou súdnou.

2. Aj keď opravný prostriedok na súd má povahu riadneho opravného prostriedku podávaného proti neprávoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy, z pohľadu správneho súdnictva nejde o odvolacie konanie v pravom zmysle, v súdnom konaní je to konanie prvostupňové.

3. Na rozdiel od preskúmania právoplatných rozhodnutí správnych orgánov v tomto prípade je okruh rozhodnutí vymedzený zákonom výrazne užší, a to formou pozitívnej enumerácie. Okruh rozhodnutí, proti ktorým možno na súde podať opravný prostriedok, nevyplýva z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ale z osobitných predpisov. Ak správne právo hmotné proti neprávoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy pripúšťa podať opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, je tým vylúčené podanie žaloby podľa druhej hlavy piatej časti.

Jasné definovanie kritérií na zaradenie takýchto rozhodnutí do preskúmajacej právomoci súdov v legislatívnej oblasti neexistuje a neexistuje ani oficiálny prehľad všetkých predpisov,

ktoré umožňujú preskúmavanie rozhodnutí orgánov verejnej správy na základe opravného prostriedku. Prípady, v ktorých súd priamo konal ako odvolací orgán, boli pôvodne uvedené v poznámke k odkazu 35 pod čiarou k zákonu. Novelou Občianskeho súdneho poriadku – zákonom č. 428/2004 Z. z. bol s účinnosťou od 1. októbra 2004 odkaz 35 vrátane poznámky pod čiarou k nemu vypustený.

4. V súčasnosti možno opravný prostriedok proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy podať v týchto prípadoch:

- a) proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie združenia a proti rozhodnutiu ministerstva o rozpustení združenia na Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 8 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov),
- b) proti rozhodnutiu obce o zákaze zhromaždenia alebo čase jeho ukončenia (§ 11 ods. 3 zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovanom práve),
- c) proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie možno podať do 15 dní od doručenia rozhodnutia splnomocnencovi opravný prostriedok na súd., proti rozhodnutiu o rozpustení združenia a proti rozhodnutiu starostu pri výkone samosprávy (§ 20d ods. 3, § 20f ods. 3, 4 a § 27 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení),
- d) proti rozhodnutiu pozemkového úradu o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti, o zriadení alebo zrušení vecného bremena na prevádzanej nehnuteľnosti, o uložení iného opatrenia na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov a proti rozhodnutiu, ktoré je podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností (§ 9 ods. 7 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku),
- e) proti rozhodnutiu o vyvlastnení alebo obmedzení vlastníckeho práva zahraničnej osobe na majetok súvisiaci s podnikaním v Slovenskej republike a majetok právnickej osoby so zahraničnou majetkovou účasťou podľa § 24 ods. 1 OBZ (§ 25 ods. 1 OBZ),
- f) proti rozhodnutiu disciplinárnej komisie, opravný prostriedok sa podáva na okresnom súde, v ktorého obvode má notár sídlo (§ 93 ods. 2 NP),
- g) proti rozhodnutiu správy katastra o zamietnutí vkladu, ak správa katastra nevyhoví odvolaniu v celom rozsahu [§ 31 ods. 7 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení od 1.9.2009],
- h) proti rozhodnutiu v prvom stupni iného orgánu štátnej správy o porušení cenovej disciplíny (§ 19 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách),
- i) proti rozhodnutiu komory o odňatí osvedčenia o odbornej spôsobilosti (§ 16a ods. 3 zákona č. 161/1998 Z. z. o Komore kominárov Slovenska),
- j) proti rozhodnutiu Rady pre vysielanie a retransmisiu o udelení, zmene, predĺžení platnosti a odňatí licencie, o zamietnutí žiadosti o registráciu retransmisie, o zmene registrácie retransmisie, o zamietnutí žiadosti prevádzkovateľa retransmisie o zmenu registrácie retransmisie, o zastavení retransmisie programovej služby, o zrušení registrácie retransmisie, o uložení sankcie a o odňatí frekvencie na Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 17 ods. 7, § 49 ods. 8, § 51 ods. 8, § 52 ods. 6, § 54 ods. 4, § 58 ods. 3, § 60 ods. 6, 7, § 61 ods. 3, § 63 ods. 3, § 64 ods. 6 a § 68 ods. 8 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii),
- k) proti rozhodnutiu samosprávneho kraja vo veciach územnej samosprávy [§ 22 ods. 2 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch)],
- l) proti rozhodnutiu o odmietnutí zápisu nadácie do registra nadácií, opravný prostriedok môže podať správca nadácie na Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 8 ods. 3 zákona č. 34/2002 Z. z. o nadáciách),
- m) proti rozhodnutiu o zaistení môže podať opravný prostriedok zaistený cudzinec (§ 62 ods. 6 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov),

- n) proti rozhodnutiu o obmedzení prístupu k archívnym dokumentom (§ 13 ods. 7 písm. c/ zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach),
- o) proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne na Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 3 ods. 4 zákona č. 462/2002 Z. z. o poskytnutí jednorazového finančného príspevku politickým väzňom),
- p) proti rozhodnutiu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o neudelení azylu, odňatí azylu, nepredĺžení doplnkovej ochrany a zrušení doplnkovej ochrany, proti rozhodnutiu, ktorým bola žiadosť o udelenie azylu zamietnutá ako neprípustná alebo ako zjavne neopodstatnená, proti rozhodnutiu ministerstva o zamietnutí žiadosti o poskytnutie dočasného útočiska alebo proti rozhodnutiu o zrušení poskytovania dočasného útočiska (§ 21 ods. 1, 2 a § 34 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle),
- q) o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nároku na náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania (§ 61 ods. 9 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny),
- r) proti rozhodnutiu Národnej asociácie horských vodcov o neuznaní odbornej spôsobilosti alebo jej časti získanej v členskom štáte Európskej únie, v inom zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo vo Švajčiarskej konfederácii (§ 2d ods. 4 zákona č. 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe),
- s) proti rozhodnutiu Ústredia Sociálnej poisťovne podľa § 179 ods. 1 písm. a) prvého bodu až tretieho bodu – rozhodovanie v prvom stupni 1. o dôchodkových dávkach, o úrazovej rente a o pozostalostnej úrazovej rente, 2. o povinnosti poberateľa dávky vrátiť dôchodkovú dávku alebo jej časť, alebo úrazovú rentu, alebo pozostalostnú úrazovú rentu, alebo ich časť vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili, 3. o povinnosti zamestnávateľa nahradiť neprávom vyplatené sumy na dávkach uvedených v písmene a) v prvom bode (§ 219 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení),
- t) proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutiu o priznaní práva na náhradu, o zriadení alebo zrušení vecného bremena k pozemku, ku ktorému navracia vlastníctvo, a o uložení iného opatrenia na ochranu životného prostredia alebo dôležitých záujmov iných vlastníkov (§ 5 ods. 5 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom),
- u) proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd (§ ods. 5 veta druhá zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- v) proti rozhodnutiu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o poskytnutí jednorazovej peňažnej sumy na Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 6 ods. 3 zákona č. 547/2005 Z. z. o odškodnení obetí okupácie Československa vojskami Zväzu sovietskych socialistických republík, Nemeckej demokratickej republiky, Poľskej ľudovej republiky, Maďarskej ľudovej republiky a Bulharskej ľudovej republiky),
- w) proti rozhodnutiu Rady pre vysielanie a retransmisiu o udelení licencie na digitálne vysielanie a proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti, proti rozhodnutiu, ktorým rada neudelila súhlas, zamietla žiadosť o zmenu licencie na digitálne vysielanie alebo zamietla zmenu licencie na digitálne vysielanie, alebo rozhodla o zmene licencie na digitálne vysielanie a proti rozhodnutiu, ktorým rada rozhodla o odňatí licencie, na Najvyšší súd Slovenskej republiky [§ 27 ods. 11, § 28 ods. 12 a § 31 ods. 5 zákona č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní)],
- x) proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne alebo orgánu príslušného na výplatu dôchodku

podľa osobitného predpisu o príplatku (§ 4 ods. 6 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom) a

y) proti rozhodnutiu o odopretí vydania cestovného dokladu a proti rozhodnutiu o odňatí cestovného dokladu (§ 25 zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch).

5. Ďalší rad zákonov vo svojich ustanoveniach uvádza, že rozhodnutie orgánu verejnej správy (t. j. orgánov uvedených v § 244 ods. 2) je preskúmateľné súdom, a to najmä v týchto prípadoch:

a) ak člen združenia považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní odo dňa, keď sa o ňom dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov od rozhodnutia požiadať okresný súd o jeho preskúmanie (§ 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov),

b) prípravny orgán môže do 60 dní odo dňa doručenia rozhodnutia o odmietnutí registrácie podať návrh na preskúmanie rozhodnutia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (§ 17 zákona č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností - ustanovenie § 17 má odkaz pod čiarou na § 247 – 250k OSP),

c) uchádzač o zápis do zoznamu členov komory, ktorého komora nezapísala, má právo domáhať sa ochrany na súde; reštaurátor, ktorého komora vyčiarkla zo zoznamu členov komory, alebo reštaurátor, ktorému sa pozastavil výkon reštaurovania, má právo domáhať sa ochrany na súde; rozhodnutie disciplinárneho senátu, ktorým bolo uložené disciplinárne opatrenie, je preskúmateľné súdom podľa osobitných predpisov;⁴⁾ návrh je oprávnený podať len reštaurátor, ktorého sa rozhodnutie týka, a to do pätnástich dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. (§ 8, § 14 ods. 2 a § 21 ods. 5 zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov),

d) rozhodnutie o námietkach a o schválení registra je preskúmateľné súdom (§ 7 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom),

e) rozhodnutie o námietkach je preskúmateľné súdom (§ 9 ods. 3 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim),

f) rozhodnutie burzy podľa odseku 2 je preskúmateľné súdom; rozhodnutie burzy cenných papierov o vylúčení z obchodovania na trhu kótovaných cenných papierov je preskúmateľné súdom (§ 65 ods. 3 a § 68 ods. 5 zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov; § 65 ods. 3 má odkaz na § 247 – 250k OSP),

g) preskúmateľné súdom sú rozhodnutia Slovenskej komory advokátov o nezapísaní fyzickej osoby do zoznamu advokátov, o pozastavení výkonu advokácie advokátovi a o vyčiarknutí advokáta zo zoznamu advokátov okrem vyčiarknutia podľa § 7 ods. 1 písm. e), rozhodnutie o zápise do zoznamu euroadvokátov, rozhodnutie o zápise do zoznamu zahraničných advokátov a rozhodnutie o zápise do zoznamu medzinárodných advokátov (§ 11, § 39 ods. 4, § 48 ods. 4, § 53 ods. 7 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii; podľa § 59 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. súd preskúma právoplatné rozhodnutie a podľa § 59 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z. z. možno podať žalobu podľa § 244 – 250k OSP na Najvyšší súd SR),

h) rozhodnutie Slovenskej informačnej služby, Vojenského spravodajstva a Policajného zboru podľa § 26 ods. 2 a § 29 je preskúmateľné Najvyšším súdom Slovenskej republiky (§ 30 ods. 4 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností),

i) ak predseda úradu zistí, že stavovský predpis komory je v rozpore so zákonom, je oprávnený podať v lehote dvoch mesiacov od jeho prijatia návrh na jeho preskúmanie súdom. (§ 57 ods. 1 zákona č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch),

j) rozhodnutie o odmietnutí zápisu zmeny adresy sídla strany, rozhodnutie o odmietnutí zápisu zmeny zaregistrovaných stanov a rozhodnutie o odmietnutí zápisu zmeny nových stanov možno preskúmať najvyšším súdom, a ak člen strany považuje rozhodnutie orgánu strany za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní od prijatia takéhoto rozhodnutia

požiadať krajský súd o jeho preskúmanie (§ 9 ods. 5, § 11 ods. 4 a § 12 ods. 5, § 19 ods. 1 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach).

k) obchodník s komoditami sa môže domáhať na súde do jedného mesiaca odo dňa, keď mu bolo doručené rozhodnutie burzovej komory o odňatí oprávnenia, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia; oprávnené osoby komoditnej burzy môžu dať preskúmať súdu rozhodnutie ministerstva proti následkom podľa odseku 3 (§ 28 ods. 3 a § 48 ods. 5 zákona č. 92/2008 Z. z. o komoditnej burze a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov).

Z uvedených zákonných ustanovení potom pramenia aj niektoré procesné postupy, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti (napr. možnosť preskúmania rozhodnutia niektorého z orgánov združenia, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, okresným súdom, námietky proti rozpusteniu zhromaždenia podľa § 13 zákona č. 84/1990 Zb., ale aj rozhodnutia Slovenskej advokátskej komory podľa § 11, 39, 48 a 53 zákona č. 586/2003 Z. z. či negatívne rozhodnutia orgánov na úseku katastra nehnuteľností).

Súdna prax napríklad nateraz ustálila, že o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o námietkach podľa § 9 ods. 3 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov má rozhodnúť krajský pozemkový úrad a až právoplatné rozhodnutie krajského pozemkového úradu je preskúmateľné súdom na základe žaloby (Rs 21/2008 Zb. sr.); naproti tomu návrh na preskúmanie rozhodnutia Slovenskej advokátskej komory o vyčiarknutí advokáta zo zoznamu advokátov súdom je opravným prostriedkom podľa tretej hlavy piatej časti OSP [§ 11 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov].

Podľa nášho názoru tam, kde príslušné zákonné ustanovenie v poznámke pod čiarou výslovne odkazuje na ustanovenia § 247 - 250k OSP, je rozhodnutie správneho orgánu preskúmateľné súdom na základe žaloby podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

6. Súdny v správnom súdnictve pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov postupujú

a) podľa tretej hlavy piatej časti OSP,

b) podľa prvej hlavy piatej časti OSP,

c) primerane podľa druhej hlavy piatej časti OSP s výnimkou § 250a upravujúceho povinné zastúpenie ako procesnú podmienku (§ 250l ods. 2),

d) primerane podľa prvej a tretej časti OSP (§ 246c ods. 1 prvá veta).

7. Z ustanovenia § 250l ods. 2 vyplýva, že pre konanie podľa tretej hlavy piatej časti, pokiaľ ide o účel a rozsah preskúmania, platia rovnaké princípy ako v konaní o žalobách, napr. že pre súd je rozhodujúci stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy (§ 250i ods. 1 prvá veta), že aj opravný prostriedok súd prejedná v jeho medziach, ktoré účastník v opravnom prostriedku namietol (§ 250h ods. 1).

§ 250m [Návrh, účastníci konania]

(1) Konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

(2) Návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia.

(3) Účastníkmi konania sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

1. Konanie podľa tretej hlavy piatej časti OSP sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu (§ 250m ods. 1). Pojem „opravný prostriedok“ nie je v Občianskom súdnom poriadku ani v osobitných zákonoch terminologicky jednotný. Väčšina osobitných zákonov používa pojem „opravný prostriedok“, iné zákony hovoria o „návrhu na preskúmanie súdom“, katastrálny zákon používa pojem „odvolanie“.

2. Pre náležitosti opravného prostriedku platia primerane ustanovenia o žalobe (§ 250l ods. 1). V opravnom prostriedku popri všeobecných náležitostiach podania predovšetkým treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu orgánu verejnej správy smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie a postup napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup orgánu verejnej správy považuje za nezákonný a čoho sa navrhovateľ domáha, t. j. konečný návrh výroku o zrušení napadnutého správneho rozhodnutia a vrátení veci žalovanému správneho orgánu.

3. Návrh (opravný prostriedok) sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné (napr. zákon č. 308/2002 Z. z. o vysielaní a retransmisii 15 dní; zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov 15 dní; zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 21 ods. 1–20 dní a v § 34 ods. 1 7 dní). Podľa § 219 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení napr. platí, že „*ak účastník konania pred uplynutím lehoty na podanie opravného prostriedku požiadava o oznámenie podkladov, na ktorých základe ústredie rozhodovalo, začína plynúť nová lehota na podanie opravného prostriedku odo dňa, keď sa tieto podklady doručili účastníkovi konania.*“.

Pri posudzovaní včasnosti podania návrhu (opravného prostriedku) musí preto súd vždy zistiť, či osobitný predpis, podľa ktorého bolo rozhodnutie vydané, neustanovuje inú ako tridsaťdňovú lehotu na podanie návrhu (opravného prostriedku). Lehota sa počíta odo dňa doručenia rozhodnutia navrhovateľovi. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v zákonom stanovenej lehote na orgáne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia (§ 250m ods. 2 druhá veta). Podľa § 47 ods. 4 SpP je správny orgán povinný v rozhodnutí poučiť účastníka správneho konania aj o možnosti preskúmať rozhodnutie súdom. Ak napriek poučeniu je návrh (opravný prostriedok) podaný na inom orgáne, než ktorý rozhodnutie vydal, alebo na inom ako vecne a miestne príslušnom súde, hoci aj v lehote stanovenej v Občianskom súdnom poriadku alebo iným zákonom, ale súdu príslušnému na konanie došiel až po uplynutí tejto lehoty, treba opravný prostriedok považovať za podaný oneskorene.

4. Účastníkmi konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250m ods. 3) sú tí, ktorí sú účastníkmi správneho konania, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava. V tomto prípade sa definícia účastníkov konania preberá zo správneho poriadku (§ 14 SpP), prípadne z osobitného zákona. Účastníkmi súdneho konania a rozhodovania o neprávoplatnom rozhodnutí správneho orgánu sú všetci, ktorí nimi boli v správnom konaní. V súdnom konaní vystupujú alebo na stane navrhovateľa, alebo ako zúčastnené osoby, aj keď OSP pojem zúčastnená osoba nepozná. V niektorých prípadoch je okruh účastníkov správneho konania široký a následne je veľký počet účastníkov súdneho prieskumu neprávoplatného rozhodnutia správneho orgánu, takže aj opravný prostriedok možno podajú viacerí účastníci. Súd v tomto prípade musí venovať zvýšenú pozornosť inštitútu spoločných žalôb, respektíve nerozlučného spoločenstva práv. Primerane možno postupovať aj podľa ustanovenia § 29a OSP a navrhnúť účastníkom spoločného zástupcu.

5. Ak účastníkmi správneho konania boli okrem navrhovateľa aj ďalšie osoby a správny orgán s nimi ako s účastníkmi konal a doručil im rozhodnutie vo veci, nestačí, aby súd v súdnom preskúmvacom konaní konal len s osobou, ktorá podala návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu podľa § 250m ods. 1. Súd musí konať so všetkými účastníkmi správneho konania, doručiť im návrh (opravný prostriedok proti rozhodnutiu odporcu), umožniť im vyjadriť sa k nemu, predvolať ich na pojednávanie a doručiť im súdne rozhodnutie.

6. Správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava, vystupuje v súdnom konaní ako odporca a je účastníkom konania s rovnakými procesnými právami a povinnosťami ako iní účastníci konania.

§ 250n [Odklad vykonateľnosti]

Ak to povaha veci nevyklučuje, môže ten, kto podáva opravný prostriedok, navrhnúť, aby bola odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ustanovenie § 250c ods. 2 sa použije obdobne. Súd môže tomuto návrhu vyhovieť, ak by vykonaním napadnutého rozhodnutia bol zmarený účel jeho preskúmania.

1. Ak to povaha veci nevyklučuje, môže navrhovateľ požiadať o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

2. Ustanovenie § 250c ods. 2 o odklade vykonateľnosti v konaní o žalobách v prípade prerušenia konania v súvislosti so žiadosťou, aby Súdny dvor Európskych spoločenstiev rozhodol o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy, sa použije obdobne.

3. Súd môže návrhu na odklad vykonateľnosti vyhovieť, ak by vykonaním napadnutého rozhodnutia bol zmarený účel jeho preskúmania. V preskúmvacom konaní podľa tretej hlavy piatej časti odklad vykonateľnosti prichádza do úvahy vtedy, keď súd preskúmava neprávoplatné rozhodnutie, ktoré sa podľa osobitnej zákonnej úpravy stalo vykonateľným. To znamená v prípadoch, kde osobitný zákon opravnému prostriedku nepriznáva odkladný účinok, alebo ak správny orgán môže odkladný účinok vylúčiť.

4. O odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia rozhodne súd len na návrh účastníka, ktorý podáva opravný prostriedok (navrhovateľa). Návrh na odklad vykonateľnosti treba podať spolu s opravným prostriedkom; nie je však vylúčené, aby bol podaný i po začatí súdneho konania.

5. V návrhu na odloženie vykonateľnosti je potrebné uviesť a odôvodniť, že vykonaním napadnutého rozhodnutia by bol účel jeho preskúmania zmarený. Ak by nebol spolu so žiadosťou o odklad vykonateľnosti rozhodnutia podaný aj opravný prostriedok, súd konanie o žiadosti zastaví pre nedostatok súdnej právomoci.

6. O odklade vykonateľnosti podľa tretej hlavy piatej časti rozhoduje súd v zložení, v akom rozhoduje vo veci samej (t. j. na okresnom a krajskom súde samosudcom a na Najvyššom súde Slovenskej republiky v senáte). Súd rozhoduje uznesením, proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

7. Rovnako ako v konaní o žalobách (§ 250c ods. 1, tretia veta) Občiansky súdny poriadok nepočíta s tým, že by sa vydávalo uznesenie, ktorým by súd zamietol žiadosť navrhovateľa na odloženie výkonu rozhodnutia.

§ 250o [Autoremedúra správneho orgánu]

Ak správny orgán, ktorého rozhodnutie súd preskúmava, vydá nové rozhodnutie,

ktorým návrhu celkom vyhovie, súd uznesením konanie zastaví.

1. Ak správny orgán, ktorého rozhodnutie súd preskúmava, vydá nové rozhodnutie, ktorým návrhu (opravnému prostriedku) celkom vyhovie, súd uznesením konanie zastaví. Občiansky súdny poriadok v záujme zrýchlenia a zefektívnenia konania prebral do tejto právnej úpravy inštitút autoremedúry zo správneho poriadku (§ 57 ods. 1 SpP). Správny orgán môže po podaní opravného prostriedku a po oboznámení sa s obsahom tohto návrhu zrušiť svoje predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie, ale len za podmienky, že v plnom rozsahu vyhovie podanému opravnému prostriedku. Tým odpadol dôvod konania pred súdom a súd konanie zastaví.

2. Zastavenie preskúmacieho konania predpokladá, že orgán vydá nové rozhodnutie, ktorým navrhovateľovi v plnom rozsahu vyhovie, preto nové rozhodnutie, ktoré nahrádza pôvodné napadnuté rozhodnutie, musí v celom rozsahu zodpovedať požiadavkám opravného prostriedku navrhovateľa. Ak správny orgán v rámci autoremedúry opravnému prostriedku nevyhovel v celom rozsahu, súd pokračuje v preskúmacom konaní a o opravnom prostriedku vecne rozhodne. Splnenie zákonnej podmienky stanovenej v § 250o musí byť preto vždy spoľahlivo preukázané.

§ 250p [Odmietnutie opravného prostriedku]

Ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napáda rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

1. V rámci prípravy prejednávania a rozhodnutia veci súd predovšetkým skúma procesné podmienky konania a podmienky prípustnosti opravného prostriedku. V prípade, že

- a) je návrh podaný oneskorene, alebo
- b) návrh podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo
- c) sa napáda rozhodnutie, ktoré prieskumu nepodlieha, alebo
- d) navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne.

2. Dôvody odmietnutia opravného prostriedku sú obdobné ako pri zastavení konania podľa § 250d ods. 3.

§ 250q [Prejednanie opravného prostriedku a rozhodnutie o ňom]

(1) Ak nedôjde k vybaveniu opravného prostriedku spôsobom uvedeným v § 250f, 250o alebo 250p, nariadi súd pojednávanie. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

(2) O opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

1. Ak súd nerozhodne o opravnom prostriedku bez nariadenia pojednávania (§ 250f), konanie nezastaví (§ 250o) alebo opravný prostriedok neodmietne (§ 250p), nariadi pojednávanie. Ustanovenie § 250g ods. 2 o prejednaní veci v neprítomnosti účastníkov tu platí obdobne.

2. Navrhovateľ môže opravný prostriedok vziať aj späť, vtedy súd konanie zastaví. Rozhodne tak uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 250d ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2).

3. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Za dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia v intenciách ustanovenia 250q ods. 1 treba považovať také dôkazy, ktoré vedú k zisteniu, či skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania rozhodnutia správneho orgánu, bol pre rozhodnutie správneho orgánu postačujúci. V konaní o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam vo veciach súkromnoprávneho charakteru a rozhodnutiam o uložení sankcie (§ 250i ods. 2) súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom a môže vychádzať nielen zo skutkových zistení správneho orgánu, ale i opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.

4. O opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď

1. potvrdí, ak je v súlade so zákonom, alebo

2. zruší a vráti na ďalšie konanie.

Dôvody zrušenia rozhodnutia orgánu verejnej správy sú rovnaké ako dôvody uvedené v ustanovení § 250j ods. 2, 3.

Dôvodom zrušenia rozhodnutia správneho orgánu je aj predloženie neúplného administratívneho spisu, spisu bez pripojenej zdravotnej dokumentácie žiadateľa o dávku podmienenú dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, ako aj nepredloženie evidenčného materiálu, alebo predloženie len fotokópie dávkových spisov, a podobne.

5. Na rozhodovanie o opravných prostriedkoch sa v zmysle § 250l ods. 2 primerane vzťahuje aj ustanovenie § 250j ods. 5, čo znamená, že vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 súd môže rozhodnutie správneho orgánu zmeniť a nahradiť ho rozhodnutím vlastným v takom rozsahu, v akom je rozsudkom súdu rozhodnutie správneho orgánu dotknuté, pričom tento rozsah uvedie vo výroku rozsudku.

§ 250r [Viazanosť právnym názorom]

Ak súd zruší rozhodnutie správneho orgánu, je správny orgán pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu.

Porovnaj komentár k § 250j ods. 6 a § 250ja ods. 4.

Ak bude nové rozhodnutie vo veci znovu napadnuté opravným prostriedkom, nejde z hľadiska konania pred súdom o totožné konanie. Neplatí preto zásada perpetuatio fori.

§ 250s [Opravné prostriedky]

Proti rozhodnutiu súdu, ktorým potvrdí rozhodnutie správneho orgánu, je prípustné odvolanie. Proti rozsudku súdu, ktorým zruší rozhodnutie správneho orgánu, je

prípustné odvolanie len z dôvodov uvedených v § 250j ods. 2 písm. a) a b). Obnova konania, dovolanie a mimoriadne dovolanie nie sú prípustné.

1. Ustanovenie § 250s bolo od prijatia Občianskeho súdneho poriadku viackrát menené, naposledy novelou zákonom č. 273/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2007, keď vzhľadom na charakter konaní o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov podľa tretej hlavy piatej časti už nebolo považované za nevyhnutné ani žiaduce, aby konanie v dôchodkových veciach malo svoju osobitnú úpravu v § 250s ods. 2.

Podľa dôvodovej správy k tejto novele v predchádzajúcom znení ustanovenia § 250s sa nachádzalo triedenie na odvolacie konanie v iných ako dôchodkových veciach a vo veciach dôchodkových. Súdna prax potvrdila, že predmetné rozlíšenie je už neživotné (obsolentné). Podstata konania o opravnom prostriedku, ktorým je odvolanie proti rozhodnutiam správnych orgánov (piata časť tretia hlava OSP), je pri oboch skupinách súdnych agend rovnaká. Možnosť podania odvolania sa tak zjednotila s úpravou obsiahnutou v konaní o žalobách podľa druhej hlavy piatej časti OSP (§ 250ja). Súčasne sa unifikovala úprava opravných prostriedkov tak, že ani v dôchodkovej agende nebude možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania), keďže z hľadiska ochrany ústavného práva na súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy nejde o dostupný a efektívny opravný prostriedok. Efektívny a dostupný opravný prostriedok predstavuje odvolanie, na základe ktorého je možné, aby odvolací súd nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej správy zrušil aj v prípade, keď tak nerozhodol prvostupňový súd (§ 250ja ods. 4 prvá veta). Doterajšie poznatky potvrdzovali, že dovolacie konanie v dôchodkových veciach sa stalo prostriedkom na to, aby Sociálna poisťovňa nerealizovala („nerešpektovala“) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorými bolo zrušené jej rozhodnutie.

2. V rozhodovaní opravných prostriedkoch zákon pripúšťa proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa tieto opravné prostriedky:

- a) odvolanie proti uzneseniu o odmietnutí opravného prostriedku (§ 250p),
- b) odvolanie proti rozsudku súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie správneho orgánu (§ 250s prvá veta),
- c) odvolanie proti rozsudku súdu, ktorým zrušil rozhodnutie správneho orgánu (§ 250s druhá veta).
- d) opravný prostriedok podľa štvrtej časti proti rozsudku súdu, ktorým zmenil rozhodnutie správneho orgánu a rozhodol v plnej jurisdikcii podľa § 250j ods. 5, ak nie je ustanovené inak (§ 250ja ods. 5 v spojení s § 250l ods. 2).

3. Z druhej vety ustanovenia § 250s je zrejmé, že v konaní o opravnom prostriedku na rozdiel od konania o žalobách je proti zrušujúcemu rozsudku naďalej odvolanie prípustné, len ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 250j ods. 2 písm. a)] a z dôvodu, že zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov [§ 250j ods. 2 písm. b)].

4. Pre odvolacie konanie v konaní o opravnom prostriedku platí obdobne, čo je uvedené pri ustanovení § 250ja.

§ 250sa – lehoty zaistenie

9b/ 4. a 5. hlava 5. časti OSP + 2b/

§ 250v [Podmienky a priebeh konania]

(1) Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

(2) Orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

(3) Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. Návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

(4) Súd o takom návrhu rozhodne rozsudkom. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku rozsudku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a lehotu, v ktorej má orgán verejnej správy túto povinnosť vykonať. Povinnosť spočíva v zákaze pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom. Ustanovenie § 250u platí rovnako. Súd návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo návrh nie je prípustný.

(5) Navrhovateľ má právo na náhradu trov konania, ak súd návrhu vyhovel.

(6) Súd konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie, a zároveň rozhodne o trovách konania.

(7) Proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

(8) Na konanie podľa tejto hlavy sa použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak.

1. Účelom konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy zakotveným do Občianskeho súdneho poriadku od 1. januára 2003 zákonom č. 424/2002 Z. z. je poskytnutie súdnej ochrany fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný. Súdne konanie sa stáva zárukou, že súd vyslovením povinnosti odporcu nepokračovať v porušení práva navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom, vytvorí reálny predpoklad na eliminovanie nezákonného stavu, ktorý vznikol protiprávnym konaním, prípadne aj nekonaním orgánu verejnej správy.

Ustanovenie § 250v reaguje na zmenu a doplnenie Ústavy Slovenskej republiky, a to ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ktorým došlo k novej úprave formulácie čl. 142 ods. 1 Ústavy SR vo vzťahu k správne súdnej moci a preskúmvaniu zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, ako aj rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

2. Cieľom konania podľa § 250v je posilnenie ochrany fyzických a právnických osôb pred takými zásahmi, ktoré nie sú založené na konkrétnom rozhodnutí orgánu verejnej správy, ale spočívajú vo faktickej činnosti proti nej. Spoločným znakom pre priznanie súdnej ochrany v prípade tvrdeného nezákonného zásahu orgánom verejnej správy je, ak postup vo verejnej správe, hoci sa nemal uskutočniť, sa v rozpore s požiadavkami zákonnosti konania realizuje, a po vyčerpaní dostupných opravných prostriedkov podaných s cieľom nápravy dôsledkov nezákonného zásahu návrh predložený súdu jednoznačne vyžaduje súdnu pomoc vo forme nápravy tohto pre navrhovateľa spoločensky neúnosného stavu.

3. Pojem „nezákonný zásah“ Občiansky súdny poriadok priamo nedefinuje a všeobecne ho nedefinuje ani iný zákon. Vychádzajúc z ústavnej formulácie uvádzajúcej „rozhodnutia, opatrenia alebo iné zásahy verejnej moci“, pojem „zásah“ možno vykladať ako aktívne konanie vykazujúce znaky bezprostredného „zásahu“ „pokynu“ alebo „donútenia“ zameraného priamo proti poškodenému, resp. proti nemu priamo vykonaného. Jeho znakom je aj to, že ním vyvolané účinky na poškodeného sú definitívne, t. j. inými prostriedkami nápravy ako súdnym donútením neodstrániteľné, čo zákonodarca zvýraznil neprípustnosťou takého návrhu, ktorý smeruje proti „zásahu“, na ktorého elimináciu neboli vyčerpané iné zákonom prípustné prostriedky.

Nezákonný zásah musí mať verejnoprávnu povahu. To znamená, že musí nastať pri výkone právomoci orgánu verejnej správy, ktorý mocenským spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo právnickej osoby. Riešenie ochrany práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvných vzťahov spadajúcich do oblasti súkromného práva, nie je podľa ustanovení 250v možné.

Za „zásah“ sa obyčajne považujú aktívne úkony správnych orgánov alebo iných súčastí verejnej správy v rámci výkonu verejnej moci, súvisiace väčšinou s výkonom správnej činnosti, ktorú správna náuka označuje ako „správny dozor“ (napr. autoritatívne úkony príslušníkov polície, vojenskej polície či iných vojakov, príslušníkov väzenskej a justičnej stráže, príslušníkov colnej správy, strážnikov obecnej polície, ale aj úkony úradných osôb pri výkone štátneho stavebného dohľadu, daňové kontroly atď.). Možno sem zaradiť napr. aj neoprávnený výkon exekúcie.

Opakovaným zásahom sa rozumie relatívne samostatný zásah, ktorý má vecnú i časovú súvislosť s pôvodným zásahom. Skutočnosť, z ktorých vyplýva, že ide o opakovanie zásahu, musí navrhovateľ dostatočne určite tvrdiť, dôkazné bremeno vzťahujúce sa k tomuto tvrdeniu je na navrhovateľovi.

Naproti tomu za zásah v zmysle § 250v ods. 1 sa nepovažuje vydanie právneho predpisu, ani vydanie rozhodnutia, ani nečinnosť orgánu verejnej správy. Nezákonný zásah nesmie mať ani formu, resp. základ v rozhodnutí správneho orgánu, lebo potom sa navrhovateľ musí domáhať ochrany svojich dotknutých práv prostredníctvom celkom odlišného mechanizmu súdnej ochrany (napríklad prostredníctvom žaloby v správnom súdnictve). **Návrh proti nezákonnému zásahu, nemôže byť považovaný za náhradu žaloby proti rozhodnutiu správneho orgánu a nie je v procesnej dispozícii účastníka konania určiť, či podá návrh podľa piatej hlavy piatej časti OSP alebo žalobu podľa jej druhej hlavy.**

Jednou z podmienok konania je, že zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

4. Na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom je vecne príslušný

- a) krajský súd,
- b) Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak ide o zásah ústredného orgánu štátnej správy alebo iného orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Miestne príslušný je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý zásah vykonal.

5. Konanie sa začína podaním návrhu, ktorý okrem uvedenia všeobecných náležitostí musí obsahovať tvrdenia navrhovateľa, že

- a) bol ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch; musí ísť o jeho práva a záujmy, inak návrh nemôže byť úspešný,
- b) ide o zásah, ktorý nie je rozhodnutím,
- c) účinky zásahu na navrhovateľa priamo dopadajú,
- d) dôsledky zásahu trvajú alebo objektívne hrozí jeho opakovanie,
- e) vyčerpal všetky prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný zákon tak, ako je to v konaní proti nečinnosti správneho orgánu,

f) dodržal zákonom ustanovenú lehotu na podanie návrhu.

6. Lehota na podanie návrhu je 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela (subjektívna lehota), najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo (objektívna lehota).

7. Petitom návrhu sa navrhovateľ musí domáhať, aby súd zakázal orgánu verejnej správy pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v prikázal mu, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom.

Napr. „*Súd zakazuje odporcovi XY pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa na ochranu súkromia ... a ukladá odporcovi do ... dní odo dňa doručenia rozsudku súdu odstrániť z ... záznam o osobe navrhovateľa ...*“.

Návrh nie je prípustný ani vtedy, ak sa žalobca domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. **Konanie o ochrane pred nezákonným zásahom nemá povahu určovacích konaní, v ktorých by súd rozsudkom konštatoval existenciu nezákonného zásahu..**

8. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Ani v ustanovení § 250v zákon nešpecifikuje pojem prostriedok. **Za právne prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, považuje judikatúra Ústavného súdu SR ako aj judikatúra Najvyššieho súdu SR predovšetkým inštitút sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. (predtým zákona č. 152/1998 Z. z.). Sťažnosť podaná podľa zákona o sťažnostiach v prípadoch nezákonných zásahov orgánov verejnej správy plní funkciu opravného prostriedku. Ak navrhovateľ podal sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach, o ktorej bude rozhodovať odporca, tento sa jednak dozvie o existencii situácie, ktorú navrhovateľ považuje za nezákonný zásah, a jednak na ňu musí reagovať a vyporiadať sa s konkrétnymi námietkami navrhovateľa. Ak by námietky akceptoval, musí prijať nevyhnutné opatrenia na odstránenie daného stavu. Mohol by tak nezákonný zásah bez súdnej pomoci v medziach svojej právomoci rýchlo a účinne odstrániť?**

9. Účastníkmi konania sú navrhovateľ a odporca. Navrhovateľom je ten, kto podal kvalifikovaný návrh v zmysle § 250v ods. 1. Odporcom je správny orgán, proti ktorému návrh smeruje. Ide o orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi alebo ktorému je takýto zbor podriadený. Odporcom môže byť aj obec, ak zásah vykonal príslušník obecnej polície (zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii).

10. Na konanie o návrhu proti nezákonnému zásahu sa použijú

- a) ustanovenia piatej hlavy piatej časti OSP,
- b) primerane ustanovenia prvej a druhej hlavy piatej časti OSP, ak v piatej hlave nie je ustanovené inak (§ 250v ods. 8),
- c) primerane ustanovenia prvej a tretej časti OSP (§ 246c ods. 1 prvá veta). Pokiaľ sa na konanie používajú primerane ustanovenia prvej a druhej hlavy piatej časti OSP, pôjde najmä o určenie vecnej a miestnej príslušnosti súdu, zloženie senátu, obligatórne právne zastúpenie, náležitosti návrhu a vykonávanie dokazovania.

Na prejednanie vecí môže súd nariadiť ústne pojednávanie, ale môže rozhodnúť i bez pojednávania za podmienok ustanovenia § 250f, t. j. ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom, prípadne sa nevyjadria k výzve súdu k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania, ak k nej súd pripojil doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky.

Súd môže vo veci vykonať dokazovanie. V tom prípade musí nariadiť pojednávanie.

Súd rozhoduje na základe skutkového a právneho stavu zisteného ku dňu svojho rozhodnutia, pretože k tomuto dňu musí byť splnená zákonná podmienka, že zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie (§ 250v ods. 1). Zákonnosť zásahu súd posudzuje podľa právneho stavu v čase, keď k zásahu došlo, resp. keď zásah trval.

11. O návrhu rozhoduje súd rozsudkom, ktorý musí vždy verejne vyhlásiť. Rozsudkom súd

- a) návrhu vyhovie – v tom prípade vo výroku rozsudku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania a lehotu, v ktorej má orgán verejnej správy túto povinnosť vykonať. Povinnosť spočíva v zákaze pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v príkaze, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom;
- b) návrh zamietne, ak nie je dôvodný alebo nie je prípustný. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný (§ 250v ods. 3 prvá veta);
- c) konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie. V tomto prípade súd rozhoduje uznesením.

12. Aj konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy je konaním jednoinštančným. Proti rozhodnutiu súdu podľa piatej hlavy nie je prípustný opravný prostriedok (§ 250v ods. 7).

13. Ak súd návrhu vyhovel, má úspešný navrhovateľ právo na náhradu trov konania (§ 250v ods. 5). O trovách konania rozhodne súd zároveň i v rozhodnutí, ktorým konanie zastaví (§ 250v ods. 6). Na rozhodnutie o trovách konania v konaní proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy ustanovenia štvrtej hlavy piatej časti primerane platia ustanovenia druhej hlavy piatej časti (§ 250k, 250h, § 250v ods. 8).

14. Ustanovenie § 250u o nútenom výkone súdneho rozhodnutia proti správnenému orgánu platí rovnako.

13a/

§ 250b [Lehota na podanie žaloby, opomenutý účastník správneho konania]

(1) Žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškanie lehoty nemožno odpustiť.

(2) Ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správnenému orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí.

(3) Súd postupuje podľa odseku 2, len ak od vydania rozhodnutia, ktoré nebolo žalobcovi doručené, neuplynula lehota troch rokov.

(4) Ak správny orgán nedodrží súdom určenú lehotu na doručenie správneho rozhodnutia alebo ak vec nepredloží súdu na konanie ani po opakovanej výzve, súd môže rozhodnúť o uložení pokuty správnenému orgánu až do 1 640 eur, a to aj opakovane. Proti rozhodnutiu o uložení pokuty je prípustné odvolanie.

(5) Prokurátor môže žalobu podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovené protestu.

1. Žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (§ 250b ods. 1).

Súdna prax ustálila, že lehota na podanie žaloby v zmysle § 250b ods. 1 je lehotou procesnoprávnou (bližšie pozri napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 62/03 z 3. júla 2003).

Nedodržanie stanovenej lehoty na podanie žaloby v ustanovení § 250b ods. 1 predstavuje neodstrániteľný nedostatok (podmienku) konania, ktorý má za následok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť (§ 250d ods. 3).

V dvojmesačnej lehote na podanie žaloby sa striktnie uplatňuje koncentračná zásada na vyjadrenie všetkých žalobných dôvodov; preto väčšinou nie je možné a ani dôvodné použiť postup v zmysle § 43 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta. Ak by však žaloba bola podaná s dostatočným časovým predstihom a bolo by výzvu na doplnenie, prípadne odstránenie väd žaloby možné pred uplynutím dvojmesačnej lehoty doručiť (napr. telefaxom či elektronickými prostriedkami), žalobca by mohol mať ešte časový priestor na túto výzvu súdu reagovať a vady žaloby doplniť či odstrániť. Po uplynutí lehoty už súd neprihliada na prípadné rozšírenie dôvodov žaloby, pretože by išlo o podanie urobené po lehote stanovenej zákonom (§ 250h ods. 1). Ďalej tu tiež vyplýva záver, že ani v odvolacom konaní už raz vyčerpaná dvojmesačná lehota opätovne neplynie, a preto žalobca nemôže dodatočne spresniť svoje žalobné dôvody, hoci bol v odôvodnení rozsudku konajúcim súdom upovedomený o ich nedostatkoch.

Žalobu je potrebné podať v zákonnej lehote príslušnému súdu (osobne, poštou, faxovým podaním, elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom), nepostačuje jej podanie na správnom orgáne.

2. V ustanovení § 250b ods. 2 je zakotvený inštitút tzv. opomenutého účastníka.

Ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci s ním ako s účastníkom konania mal konať, súd musí zistiť nasledujúce skutočnosti:

- či mal byť žalobca účastníkom správneho konania (v zmysle správneho poriadku, resp. osobitného právneho predpisu),
- charakter rozhodnutia, ktoré žalobca žalobou napáda.

Správny súd v rámci konania o žalobe opomenutého účastníka otázku, či žalobca je alebo nie je opomenutý účastník, šetrí ako otázku predbežnú. Zhora uvedené skutočnosti súd zisťuje predovšetkým z obsahu administratívneho spisu, ale aj napr. dopytom na správny orgán, prípadne aj výsluchom doručovateľa.

Súd v týchto prípadoch zabezpečuje, aby správne konanie prebehlo riadne. V zmysle súdnej judikatúry ustanovenie § 250b ods. 2 prelamuje dôsledky § 247 ods. 2 a § 250 ods. 2 OSP v tom, že priznáva procesné právo podať žalobu aj tomu, s kým správny orgán ako s účastníkom konania nekonal (aj keď žalobca účastníkom správneho konania bol) a napadnuté rozhodnutie mu nebolo doručené. Vo svojom dôsledku toto ustanovenie pripúšťa podanie žaloby aj proti neprávoplatnému rozhodnutiu a pri nevyčerpaní opravných prostriedkov a to v záujme dôslednej ochrany práv fyzických a právnických osôb (bližšie pozri napr. Soudní judikatura ve věcech správních č. 662/2000).

Ak súd dospeje k záveru, že so žalobcom sa malo konať ako s účastníkom konania, uloží správne orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie. Podľa okolností prípadu môže odložiť vykonateľnosť tohto rozhodnutia.

Stanoviskom súdu o povinnosti doručiť účastníkovi správne rozhodnutie je správny orgán viazaný a po uskutočnenom doručení predloží súdu administratívne spisy na rozhodnutie o žalobe.

Povinnosť správneho orgánu informovať súd o tom, že po vykonaní doručenia začal konanie o opravnom prostriedku, bola do ustanovenia § 250b ods. 2 doplnená zákonom č. 424/2002 Z. z.

V súvislosti s ustanovením § 250b ods. 2 je potrebné predovšetkým uviesť, že toto ustanovenie sa primárne dotýka nie žaloby proti rozhodnutiu správneho orgánu, ale

žaloby proti postupu správneho orgánu („*kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správne orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie*“). Pre tento druh správnej žaloby režim ustanovenia § 247 ods. 2 neplatí (podobne ako napr. pri nečinnosti správneho orgánu). Preto názor Ústavného súdu vyslovený v náleze Ústavného súdu SR č.k. I. ÚS 351/2011-52 z 5.októbra 2011, že „*podľa § 247 ods. 1 OSP pri rozhodnutí a postupe správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa druhej hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť*“, ktorým ústavný súd spojil dva odseky § 247 OSP, a to prvý a druhý (hoci ho označil iba ako odsek 1, pozn.), a následne z nich vyvodil, že povinnosť vyčerpania riadnych opravných prostriedkov (v odseku 2 § 247 OSP uvedená a vzťahujúca sa iba na rozhodnutie správneho orgánu, pozn.) platí aj pre postup správneho orgánu, ktorý bol v okolnostiach danej veci v hre nemožno považovať za ústavnú, ale aj zákonne nekonformnú (bližšie k tomu nálezu Ústavného súdu SR č.k. I. ÚS 351/2011-odlišný názor sudcu –www.concourt.sk).

3. V prípade, že súd zistí, že žalobca nebol v správnom konaní opomenutý, konanie o žalobe zastaví. Rovnako postupuje, ak ide o rozhodnutie, ktoré je vylúčené zo súdneho prieskumu [§ 248 písm. a) – d) OSP], a to aj vtedy, ak bol žalobca ako účastník správneho konania opomenutý (bližšie pozri Rs 92/2006 ZSP).

4. Opomenutý účastník sa môže svojho práva podľa § 250b ods. 2 účinne domôcť len v lehote troch rokov od vydania rozhodnutia, ktoré mu nebolo doručené (§ 250b ods. 3). V danom prípade ide o lehotu objektívnu a **prekluzívnu**.

5. Ak správny orgán nedodrží súdom určenú lehotu na doručenie správneho rozhodnutia alebo ak vec nepredloží súdu na konanie ani po opakovanej výzve, súd môže rozhodnúť o uložení pokuty správne orgánu až do 1 640 eur, a to aj opakovane. Proti rozhodnutiu o uložení pokuty je prípustné odvolanie (§ 250b ods. 4).

6. Prokurátor môže žalobu podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým nebolo vyhovené protestu (§ 250b ods. 5). Pôvodná lehota do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu bola novelou Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 273/2007 Z. z. s účinnosťou od 30. júna 2007 vypustená v súvislosti s rozšírením právomocí prokurátora, aby mohol svoje oprávnenie na podanie žaloby účinnejšie realizovať.

§ 250d [Postup súdu po začatí konania]

(1) Žalovaný je povinný v súdom určenej lehote predložiť súdu svoje spisy spolu so spismi orgánu prvého stupňa. Za nesplnenie tejto povinnosti mu súd môže uložiť pokutu do výšky 1 640 eur, a to aj opakovane. Proti rozhodnutiu o uložení pokuty je prípustné odvolanie. Odvolanie voči rozhodnutiu o uložení pokuty vo veci konajúci súd predloží na rozhodnutie príslušnému odvolaciemu súdu až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

(2) Ak predseda senátu zistí, že súd nie je vecne alebo miestne príslušný, postúpi vec uznesením príslušnému súdu.

(3) Súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

1. Aj v správnom súdnictve skúma súd v prvom rade splnenie podmienok konania (§ 103 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta).

Správny súd (predseda senátu) si vždy vyžiada úplné administratívne spisy správneho orgánu (§ 250d ods. 1) a pri rozhodovaní vychádza z ich obsahu. K vyžiadaniu spisov pritom dochádza až po odstránení väd, ktoré odstrániť možno (vady žaloby, nedostatok plnomocenstva). Bez vyžiadania spisov možno spravidla rozhodnúť aj o postúpení veci či zastavení konania. Predseda senátu teda spisy správneho orgánu vyžiada spolu s doručením žaloby a nariadením žalovanému, aby sa k jej obsahu vyjadril (§ 250e).

Zmena ustanovenia odseku 1 prijatá novelou zákonom č. 388/2011 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2012 podľa dôvodovej správy má zlepšiť procesné podmienky pre efektívne vedenie súdneho konania. Podľa právnej úpravy platnej do 31. decembra 2011 predseda senátu krajského alebo najvyššieho súdu vyzval žalovaný správny orgán na predloženie spisu a žalovaný správny orgán bol povinný bez meškania spis spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa predložiť. Podľa novej úpravy je žalovaná strana zo zákona povinná v súdom určenej lehote súdu spisy predložiť. Pre prípad, že tak žalovaný neurobí súd mu môže za nesplnenie zákonnej povinnosti uložiť pokutu a žalovaný má právo voči pokute podať odvolanie. Novým ustanovením § 250d ods. 1 sa postup súdu v konaní upravuje tak, aby súd v prvom rade rozhodol vo veci samej, pretože to je účelom súdneho konania a až následne, aby sa zaoberal rozhodovaním o odvolaní voči uloženej pokute.

2. Administratívny spis tvoria všetky dokumenty týkajúce sa tej istej veci. Za „spisy žalovaného správneho orgánu“ súdna prax považuje iba úplný, riadne zažurnalizovaný a originálny spisový materiál orgánu verejnej správy v danej veci, spisy musia obsahovať aj originály dokladov o doručení rozhodnutí, aby nevznikli pochybnosti o postupnosti jednotlivých procesných úkonov a o úplnosti spisu.

Ak žalovaný správny orgán bez meškania, resp. v súdom stanovenej lehote spisy správnych orgánov oboch stupňov nepredloží alebo ich predloží v neúplnom stave, má to za následok zrušenie jeho rozhodnutia (§ 250j ods. 3).

3. Ak predseda senátu zistí, že súd nie je vecne alebo miestne príslušný, uznesením vec postúpi príslušnému súdu (§ 250d ods. 2). V správnom súdnictve neprichádza do úvahy postúpenie veci bez vydania rozhodnutia.

4. Dôvody zastavenia konania upravuje ustanovenie § 250d ods. 3 explicitne. Správny súd môže konanie zastaviť len z týchto dôvodov:

- a) ak žaloba bola podaná oneskorene, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty,
- b) ak žalobu podala neoprávnená osoba, t. j. osoba, ktorá nie je na jej podanie aktívne legitimovaná,
- c) ak žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, t. j. najmä proti rozhodnutiam uvedeným v ustanovení § 248,
- d) ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby,
- e) ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a, t. j. ak aj napriek poučeniu súdu si neustanovil právneho zástupcu a nedoložil procesné plnomocenstvo,
- f) ak žaloba bola vzatá späť, t. j. ak žalobca využil svoje dispozičné právo v konaní nepokračovať.

5. Nesprávna aplikácia ustanovenia § 250d ods. 3 (najmä ak sa zistí neexistencia zákonného dôvodu zastavenia konania) je považovaná za porušenie základného práva na súdnu ochranu, garantovaného čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR. Zastavenie konania v správnom súdnictve bez zákonného dôvodu môže byť odmietnutím spravodlivosti a porušením čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

6. Ďalším dôvodom na zastavenie konania je nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

7. Súd konanie o žalobe zastaví aj vtedy, ak napadnuté rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené po podaní protestu prokurátora alebo po podaní mimoriadneho opravného prostriedku (§ 250i ods. 4), ako aj v prípade, že zruší rozhodnutie správneho orgánu, ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený (§ 250j ods. 3).

8. V správnom súdnictve nie je vylúčené ani zastavenie konania z dôvodu nedostatku podmienok konania podľa § 104 ods. 1 prvá veta v súvislosti s § 246c ods. 1 prvá veta.

§ 250c [Odklad vykonateľnosti]

(1) Žaloba nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Na žiadosť účastníka môže predseda senátu uznesením vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma. Ak predseda senátu nevyhoví žiadosti, upovedomí o tom účastníka.

(2) Ak bolo konanie prerušené podľa § 109 ods. 1 písm. c), súd vykonateľnosť rozhodnutia odloží uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie.

1. V zmysle § 250c ods. 1 žaloba nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné.

Na žiadosť účastníka môže predseda senátu uznesením vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma. Konkrétne tvrdenie o hrozbe závažnej ujmy musí žalobca v žiadosti uviesť a súd je oprávnený v danom kontexte hroziacu závažnú ujmu skúmať.

2. **Odklad vykonateľnosti rozhodnutia predstavuje zabezpečovací procesný prostriedok.** Základným účelom odkladu vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom musia byť rešpektované aj základné práva toho, proti komu takéto rozhodnutie smeruje. Preto súd musí dbať na to, aby rozhodnutím o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia neporušil aj základné právo hmotného charakteru tretích osôb. Aj na vydanie rozhodnutia o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Znamená to, že takéto rozhodnutie musí mať napr. zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR) a nemôže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR).

3. Odklad vykonateľnosti rozhodnutia sa vzťahuje na rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov.

4. Návrh je možné podať len vtedy, ak žalobca podal žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Podanie žiadosti o odklad vykonateľnosti žalobou napadnutého rozhodnutia správneho orgánu nie je viazané lehotou, preto účastník konania, ktorý má právny záujem na odklade vykonateľnosti rozhodnutia, môže oň požiadať v rámci súdneho konania až do právoplatného rozhodnutia vo veci (bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo 225/2008 zo dňa 14. októbra 2008).

5. Ak predseda senátu nevyhoví žiadosti, účastníka o tom upovedomí. V tomto prípade rozhodnutie nevydáva.

6. Ak bolo konanie prerušené podľa § 109 ods. 1 písm. c), t. j. ak súd rozhodol, že požiada

Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy, vykonateľnosť rozhodnutia odloží uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie.

14a/ Konanie podľa piatej časti OSP

Správne súdnictvo vychádza z materiálneho chápania právneho štátu (čl. 1 ods.1 *Ústavy Slovenskej republiky* (ďalej ústava)) vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto neprekračuje jej zverenú právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnych práv osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv a jeho cieľom predovšetkým ochrana práv fyzických i právnických osôb a ich prostredníctvom potom aj ochrana zákonnosti.

Správne súdnictvo bolo do právneho poriadku Slovenskej republiky nanovo zavedené novelou Občianskeho súdneho poriadku (ďalej OSP) zákonom č. 519/1991 Zb. a bolo zaradené do sústavy všeobecného súdnictva. Právna úprava správneho súdnictva vychádza z Listiny základných ľudských práv a slobôd (čl. 36 ods.2) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 2), je zakotvená v piatej časti OSP, ktorý je základným procesným predpisom v tejto oblasti, a od nadobudnutia účinnosti 1. januára 1992 aj ona prešla viacerými novelami.

Všeobecná právomoc správneho súdnictva vyplýva z *čl. 142 ods. 1 ústavy*, podľa ktorého súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Určujúcim pre rozsah právomoci správneho súdnictva je obsah *čl. 46 ods. 2 ústavy*. *Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.* Tento článok súčasne vymedzuje aj vzťah správneho súdnictva k ústavnému súdnictvu a k právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorého kompetencie fungujú na princípe subsidiarity (por. čl. 127 ústavy.) Vývoj správneho súdnictva v Slovenskej republike novelami OSP adekvátne reaguje aj na požiadavky *čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd* (oznámenie č. 209/1992 Zb.) (ďalej Dohovor) – „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch“ - a dotknutej osoby.

Význam tohto článku ústavy zvyrazňujú aj novely OSP, ktoré v značnom rozsahu obmedzili vylúčenie súdneho prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy; od 1.1. 2004 došlo i k úplnému zrušeniu prílohy A k § 248 OSP zákonom č. 424/2002 Z.z..

Správne súdnictvo je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto neprekračuje jej zverenú právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnych práv osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv a jeho cieľom predovšetkým ochrana práv osôb a ich prostredníctvom potom aj ochrana zákonnosti.

Výkon správneho súdnictva je zverený všeobecným súdom, v zásade súdom krajským a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Napriek narastajúcemu množstvu agendy nie je stav taký, aby odôvodňoval efektívny výkon správneho súdnictva v samostatnej sústave správnych súdov. **Začlenenie správneho súdnictva v sústave všeobecných súdov v súčasnosti nespôsobuje komplikácie. Existujúce organizačné usporiadanie nevyžaduje naliehavú zmenu, keď zatiaľ nie sú**

dané ani ústavné podmienky pre vytvorenie Najvyššieho správneho súdu a správnych súdov nižšej inštancie. Terajšie usporiadanie sústavy správneho súdnictva tiež dôslednejšie zaručuje nezávislosť rozhodovania špeciálnych senátov v správnom súdnictve a je v súlade s rozhodovaním súdov v správnych veciach aj v iných európskych štátoch. Bolo by však vhodné a žiaduce správne súdnictvo upraviť v samostatnom procesnom predpise – správnom súdnom poriadku.

Predmet a rozsah súdneho prieskumu (je obsiahnutý v § 224 OSP)

V správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (*piata časť, prvá hlava, § 244 ods. 1 OSP*).

Predmetom správneho súdnictva v zmysle § 244 OSP sú rozhodnutia a postupy orgánov verejnej správy. Týmito orgánmi vymedzuje sa nimi rozumejú

- a) orgány štátnej správy,
- b) orgány územnej samosprávy,
- c) orgány záujmovej samosprávy, ak tak ustanovuje osobitný zákon (predovšetkým orgány rôznych profesijných komôr (napr. Slovenská komora exekútorov, Slovenská komora audítorov a pod.),
- d) ďalšie právnické osoby, ak im zákon zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (napr. Národná banka Slovenska, Hasičský a záchranný zbor, Burza cenných papierov či rozpočtové príspevkové organizácie na úseku sociálnych služieb).

Rozhodnutia a postupy orgánov štátnej správy a územnej samosprávy podliehajú správne mu prieskumu zásadne bez ďalších vymedzení. Tieto správne orgány sú základom verejnej správy, a preto na to, aby ich rozhodnutia a postupy boli preskúmateľné v správnom súdnictve, zákon nevyžaduje splnenie ďalších kritérií. Nie je pritom rozhodujúce, že tieto správne orgány niekedy rozhodujú aj o právach a povinnostiach súkromnoprávneho charakteru. Pri správnych orgánov pod bodom c/ a d/ je podmienkou súdneho prieskumu, že musia rozhodovať v oblasti verejnej správy. V pochybnostiach treba preskúmať najmä to, či práva alebo povinnosti, ktorých sa rozhodovanie takých orgánov dotýka, má verejnoprávnu podstatu, prípadne aspoň zmiešanú verejnoprávnu a súkromnoprávnu povahu, pretože len v takom prípade rozhodnutie podlieha právomoci správneho súdnictva.

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú individuálne správne akty,

- ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb,
- ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú predovšetkým:

- a) rozhodnutia vydané v správnom konaní,
- b) rozhodnutia vydané podľa osobitných procesných predpisov
- c) niektoré rozhodnutia orgánov záujmovej samosprávy vydané v disciplinárnom konaní.

V zásade ide o rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktoré musí mať náležitosti z hľadiska materiálneho i formálneho práva.

Formálne náležitosti správneho rozhodnutia upravuje základný procesný predpis – zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov – správny poriadok.

V oblasti správneho práva procesného pôsobnosť možno rozdeliť na

- orgány verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje výlučne Správny poriadok,
- orgány, na ktoré sa vzťahuje Správny poriadok, ale aj osobitný postup uvedený v konkrétnej hmotnoprávnej norme a

- orgány, ktoré procesné pravidlá majú upravené osobitne v plnom rozsahu, napr. **zákon č. 511/1992 Zb.** o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov, **zákon č. 73/1998 Z.z.** o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, **zákon č. 483/2001 Z.z.** o bankách v znení neskorších predpisov, **zákon č. 96/2002 Z.z.** o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, **zákon č. 461/2003 Z.z.** o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Zákon ukladá orgánom verejnej správy, že ich rozhodnutia musia spĺňať všetky formálne náležitosti i po formálnej stránke (napr. **§ 47 správneho poriadku**, **§ 114 ods. 2 stavebného zákona**, **§ 209 zákona o sociálnom poistení**).

Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky i rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky môžu byť predmetom preskúmania súdom aj rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb.

Súdna prax zatiaľ ustálila, že rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb.

Výnimočne takéto rozhodnutie v skutočnosti nemusí existovať (napr. **fikcia rozhodnutia o odvolaní podľa § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov**).

Inak treba vždy trvať na tom, že preskúmať je prípustné len rozhodnutie, ktoré bolo objektívne poznateľným spôsobom vydané, doručené alebo iným obdobným spôsobom sprístupnené právnickej osobe alebo fyzickej osobe. Na forme takého rozhodnutia nezáleží. Preskúmanie rozhodnutia nebráni, ak správny orgán použije formu, ktorá neobsahuje všetky inak predpísané náležitosti správneho rozhodnutia podľa všeobecných alebo osobitných procesných predpisov upravujúcich administratívny proces, prípadne použije formu obyčajného listu, príspevu alebo obdobného spôsobu informovania o svojom rozhodnutí o právach alebo povinnostiach právnickej osoby alebo fyzickej osoby.

Ak nejde o rozhodnutie, ale len o úkon správneho orgánu, ktorého obsah nemá autoritatívny vzťah k žiadnej osobe, taký úkon súdnemu prieskumu nepodlieha. Základným rozlišovacím znakom takého úkonu je to, že správny orgán nevystupuje v úlohe vykonávateľa štátnej moci, ale len v pozícii oznamovateľa, inštruktora alebo orgánu zodpovedného za agendu sťažnosti, potvrdení, overení a pod.. Klasifikácia takýchto úkonov je vecou konkrétnej súdnej praxe a vzhľadom na mnohorakosť a variabilitu je problematické bližšie vymedziť znaky úkonov a postupov, ktoré im predchádzajú.

Rozhodnutia, ktoré v správnom súdnictve súdy nepreskúmajú sú uvedené v **§ 248 OSP**.
V správnom súdnictve súdy nepreskúmajú

- a) rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania,
- b) rozhodnutia, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak samy osebe neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania alebo podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti,
- c) rozhodnutia o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ak samy osebe neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania,
- d) rozhodnutia správnych orgánov, ktorých preskúmanie vylučujú osobitné zákony

V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. I. ÚS 52/02 (č. 22/2003) ústavne súladný výklad ustanovenia **§ 248 OSP** však vyžaduje, aby súd v správnom súdnictve zisťoval, či rozhodnutie orgánu verejnej správy (správneho orgánu), ktoré mu bolo príslušným spôsobom predložené na preskúmanie jeho zákonnosti, sa svojím obsahom súčasne nedotýka základných

práv alebo slobôd účastníka konania, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky alebo príslušná medzinárodná zmluva o ľudských právach a základných slobodách.

Správne konanie

1a/

Na verejnú správu sú kladené vysoké požiadavky týkajúce sa kvality jej činnosti a rozhodovania/[^] Tieto požiadavky sú vyjadrené v princípoch a zásadách dobrej správy. Niektoré z nich boli formulované už na prelome 19. a 20. storočia a postupne sa rozvíjali v dokumentoch Rady Európy (RE) a v rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) a Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) ale aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ÚS SR) a najvyššieho súdu Slovenskej republiky (NS SR). Dobrá správa tak predstavuje koncepciu, resp. návod ako dosiahnuť také spravovanie verejných záležitostí, ktoré možno od orgánov verejnej správy spravodlivo požadovať.

Charta základných práv Európskej únie

Európsky kódex dobrej správnej praxe – vypracovaný Európskym ombudsmanom a prijatý uznesením Európskeho parlamentu 6. septembra 2001

Princíp zákonnosti

Princíp nediskriminácie

Princíp proporcionality

Princíp nezneužitia právomoci

Princíp nestrannosti a nezávislosti

Princíp objektivity

Princípu legitímneho očakávania

Princíp spravodlivosti

Vo vzťahu k individuálnej rozhodovacej činnosti Kódex zakotvuje ďalej zásady

- Povinnosti potvrdiť každý list alebo sťažnosť (podanie) a označiť v potvrdení zodpovedného úradníka,
- Povinnosti bezodkladne postúpiť list alebo sťažnosť zodpovednému orgánu, ak
- Právo na vypočutie a vyjadrenie, podľa
- Právo na rozhodnutie v primeranom čase
- Povinnosť uviesť dôvody rozhodnutia.
- Povinnosť uviesť možnosti odvolania
- Povinnosť oznámiť rozhodnutia, kto
- Zásada zdvorilosti a zásada súčinnosti vo d'ahoch s verejnosťou a tiež zásada ochrany osobných údajov občana.

Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (2007) 7 o dobrej verejnej správe.

Princípy hmotnoprávneho charakteru sú spravidla zaraďované napr. princíp zákonnosti, rovnoprávnosti, nestrannosti, proporcionality, právnej istoty, úcty k súkromiu, transparentnosti a princíp zodpovednosti verejnej správy.

Princípy procesnoprávneho charakteru – zásada oficiality, prejednacia zásada, zásada jednotnosti konania, zásada dispozičná (právo na uskutočnenie podania a ďalších úkonov osoby, t.j. účastníka konania), zásada hospodárnosti a rýchlosti konania (právo na rozhodnutie v primeranej lehote), právo byť vypočutý a právo na zastúpenie v konaní, právo na spravodlivú a primeranú výšku náhrady trov konania, právo na ukončenie konania rozhodnutím a právo na odôvodnenie rozhodnutia, právo na oznámenie rozhodnutia, právo na to, aby rozhodnutie nemalo retroaktívne účinky a aby nadobudlo účinnosť až po jeho oznámení, právo na primeranú lehotu na dobrovoľné splnenie uloženej povinnosti, právo na to, aby postup pri výkone rozhodnutia bol upravený zákonom a právo na primerané opatrenia v rámci výkonu rozhodnutia, právo na to, aby orgán dbal pri zmene alebo zrušení rozhodnutia na práva a záujmy osôb, zásada dvojnásťstnosti konania.

Rezolúcia Výboru ministrov RE c. (77) 31 o ochrane jednotlivca vo vzťahu ku všetkým správnym aktom (správnymi aktami sa v rezolúcii rozumejú všetky individuálne opatrenia a rozhodnutia, ktoré sú vydané pri výkone verejnej moci sa priamo týkajú práv, slobôd alebo áujmov fyzických osôb a právnických osôb)

- právo vyjadriť sa ku skutočnému stavu veci a navrhnúť dôkazy,
- právo ešte pred vydaním rozhodnutia požiadať aby bol vhodnými prostriedkami informovaný o všetkých známych skutočnostiach,
- právo dať sa v konaní zastupovať a využívať právnu pomoc v konaní,
- právo na odôvodnenie správneho aktu
- právo byť poučený o opravných prostriedkoch,

Odporúčanie Výboru ministrov RE č. (80) 2 sa týka individuálnych správnych aktov. Ktoré sú vydávané na základe správnej úvahy (diskrečného oprávnenia).

2a/ Správnym orgánom je

1. štátny orgán,
2. orgán územnej samosprávy,
3. orgán záujmovej samosprávy,
4. právnická osoba, ako aj fyzická osoba, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

ad 1/ ministerstvá

- ostatné orgány štátnej správy
- orgány s pôsobnosťou pre celé územie republiky
- orgány miestnej štátnej správy

ad 2/ obce (mestá)

VÚC

ad 3/ profesijné komory (advokátov, notárov, exekútorov, architektov)

ad 4/ rektor, dekan, riaditeľ školy, stanice TK

V oblasti správneho práva procesného pôsobnosť možno rozdeliť na

- orgány verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje výlučne správny poriadok,

- orgány, na ktoré sa vzťahuje správny poriadok, ale aj osobitný postup

uvedený v konkrétnej hmotnoprávnej norme a

- orgány, ktoré procesné pravidlá majú upravené osobitne v plnom rozsahu, (napr. zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, zákon 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný od 1.1.2012, zákon č.73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení neskorších predpisov, zákon č. 96/2002 Z.z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov).

§ 1 a § 2 správneho poriadku

Správny poriadok sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, **ak osobitný zákon neustanovuje inak**

Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

Základné pravidlá konania

Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

Občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, a ktorý má právo používať jazyk národnostnej menšiny podľa osobitného predpisu, má právo v obciach vymedzených osobitným predpisom konať pred správnym orgánom v jazyku národnostnej menšiny. Správne orgány podľa prvej vety sú povinné mu zabezpečiť rovnaké možnosti na uplatnenie jeho práv.

Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Správne orgány sú povinné na úradnej tabuli správneho orgánu, na internete, ak majú k nemu prístup, prípadne aj iným vhodným spôsobom zrozumiteľne a včas informovať verejnosť o začatí, uskutočňovaní a o skončení konania vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu verejnosti alebo o ktorých to ustanovuje osobitný zákon. Pritom sú povinné ochraňovať práva a právom chránené záujmy účastníkov konania a iných osôb. Úradná tabuľa správneho orgánu musí byť nepretržite prístupná verejnosti.

Ustanovenia o základných pravidlách konania uvedených v odsekoch 1 až 6 sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení.

Účastníci konania (§ 14) spolupracujú so správnyimi orgánmi v priebehu celého konania.

Všetci účastníci majú v konaní rovnaké procesné práva a povinnosti. Ten, komu osobitný zákon priznáva postavenie účastníka konania len na časť konania, má v konaní procesné práva a povinnosti len v tej časti konania, pre ktorú má priznané postavenie účastníka konania.

V zmysle § 70 správneho poriadku osobitné zákony ustanovujú, v ktorých prípadoch súdy preskúmajú rozhodnutia správnych orgánov.

2b/ Konanie proti nečinnosti § 50 SP + 9b/ § 250t

§ 50 Opatrenia proti nečinnosti

Ak to dovoľuje povaha veci a ak nápravu nemožno dosiahnuť inak, správny orgán, ktorý by bol inak oprávnený rozhodnúť o odvolaní, sám vo veci rozhodne, pokiaľ správny orgán príslušný na rozhodnutie nezačal konanie, hoci je na to povinný alebo pokiaľ nerozhodol v lehote ustanovenej v § 49 ods. 2.

3a/ Účastník konania a zúčastnená osoba

Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva.

Účastník môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

Osobitný zákon môže ustanoviť, za akých podmienok sa na konaní alebo na jeho časti má právo zúčastniť aj iná osoba než účastník konania (ďalej len "**zúčastnená osoba**").

Účastníka konania, ktorý nemôže konať samostatne, zastupuje zákonný zástupca; ak nemá zákonného zástupcu a ak je to potrebné na obhajovanie jeho práv, správny orgán mu ustanoví opatrovníka.

Správny orgán ustanoví opatrovníka aj účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy alebo ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine a ktorý si neustanovil zástupcu, ako aj účastníkovi konania, ktorý je postihnutý duševnou alebo inou poruchou, pre ktorú nemôže konať, a nemá zákonného zástupcu.

Účastníci konania, ich zákonní zástupcovia a opatrovníci sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia.

Právnická osoba koná prostredníctvom svojich orgánov alebo prostredníctvom svojho zástupcu.

Splnomocnenie na zastupovanie treba preukázať písomným plnomocenstvom alebo plnomocenstvom vyhláseným do zápisnice. Správny orgán môže v nepochybných prípadoch od preukazu plnomocenstvom upustiť.

Ak niekoľko účastníkov konania urobilo spoločné podanie, zvolia si spoločného splnomocnenca pre doručovanie; inak ho určí správny orgán. Proti rozhodnutiu o určení spoločného splnomocnenca na doručovanie sa nemožno odvolať.

Zúčastnená osoba má právo byť upovedomená o začatí konania a o iných podaniach účastníkov konania, zúčastniť sa na ústnom pojednávaní a na miestnej obhliadke, navrhovať dôkazy a doplnenie podkladu rozhodnutia. Osobitný zákon môže ustanoviť zúčastnenej osobe viac práv.

4a/ PRIEBEH KONANIA

Všeobecné ustanovenia

§ 18 Začatie konania

(1) Konanie sa začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu.

(2) Konanie je začaté dňom, keď podanie účastníka konania došlo správneho orgánu príslušnému vo veci rozhodnúť. Pokiaľ sa konanie začína na podnet správneho orgánu, je konanie začaté dňom, keď tento orgán urobil voči účastníkovi konania prvý úkon.

(3) O začatí konania správny orgán upovedomí všetkých známych účastníkov konania; ak mu účastníci konania alebo ich pobyt nie sú známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný zákon, upovedomí ich o začatí konania verejnou vyhláškou.

§ 19 Podanie

(1) Podanie možno urobiť písomne alebo ústne do zápisnice, alebo elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona. Možno ho urobiť aj telegraficky alebo telefaxom; také podanie obsahujúce návrh vo veci treba písomne alebo ústne do zápisnice doplniť najneskôr do troch dní.

(2) Podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka a čo sa navrhuje. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť jeho ďalšie náležitosti.

(3) Pokiaľ podanie nemá predpísané náležitosti, správny orgán pomôže účastníkovi konania nedostatky odstrániť, prípadne ho vyzve, aby ich v určenej lehote odstránil; súčasne ho poučí, že inak konanie zastaví.

(4) Podanie sa podáva na vecne a miestne príslušnom orgáne (§ 5 až 7).

(5) Na žiadosť účastníka konania musí sa prijatie podania potvrdiť.

§ 20 Postúpenie

Ak správny orgán nie je príslušný na rozhodnutie, je povinný podanie bez meškania postúpiť príslušnému správne orgánu a upovedomiť o tom účastníka konania. Ak je nebezpečenstvo z omeškania, správny orgán urobí nevyhnutné úkony, najmä na odvrátenie hroziacej škody.

§ 21 Ústne pojednávanie

(1) Správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu, alebo ak to ustanovuje osobitný zákon. Ak sa má pri ústnom pojednávaní uskutočniť ohliadka, uskutočňuje sa ústne pojednávanie spravidla na mieste ohliadky.

(2) Na ústne pojednávanie správny orgán prizve všetkých účastníkov konania a požiada ich, aby pri ústnom pojednávaní uplatnili svoje pripomienky a námety. Osobitné zákony ustanovia, v ktorých prípadoch sa na neskôr uplatnené pripomienky a námietky neprihliada; na túto skutočnosť musia byť účastníci konania výslovne upozornení.

3) Ústne pojednávanie je neverejné, pokiaľ osobitný zákon alebo správny orgán neustanovia inak.

§ 22 Zápisnica

(1) O ústných podaniach a o dôležitých úkonoch v konaní, najmä o vykonaných dôkazoch, o vyjadreniach účastníkov konania, o ústnom pojednávaní a o hlasovaní správny orgán spíše zápisnicu.

(2) Zo zápisnice musí byť najmä zrejmé, kto, kde a kedy konanie uskutočňoval, predmet konania, ktoré osoby sa na ňom zúčastnili, ako konanie prebiehalo, aké návrhy boli podané a aké opatrenia sa prijali; v zápisnici o hlasovaní sa uvedie aj výrok rozhodnutia a výsledok hlasovania.

(3) Zápisnicu podpisujú po prečítaní všetky osoby, ktoré sa na konaní zúčastnili, a zamestnanec (člen) správneho orgánu uskutočňujúceho konanie, zápisnicu o hlasovaní všetci prítomní členovia správneho orgánu. Odopretie podpisu, dôvody tohto odopretia a námietky proti obsahu zápisnice sa v nej zaznamenajú.

§ 23 Nazeranie do spisov

(1) Účastníci konania a ich zástupcovia a zúčastnené osoby majú právo nazeráť do spisov, robiť si z nich výpisy, odpisy a dostať kópie spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní alebo dostať informáciu zo spisov s výnimkou zápisníc o hlasovaní iným spôsobom.

(2) Správny orgán môže povoliť nazrieť do spisov a urobiť si výpis, odpis, môže poskytnúť kópiu spisov alebo môže poskytnúť informáciu zo spisov iným spôsobom aj iným osobám, pokiaľ preukážu odôvodnenosť svojej požiadavky. Správny orgán je povinný umožniť nazerať do spisov verejnému ochrancovi práv v súvislosti s výkonom jeho pôsobnosti.

(3) Správny orgán je povinný urobiť opatrenie, aby sa postupom podľa odsekov 1 a 2 nesprístupnila utajovaná skutočnosť, bankové tajomstvo, daňové tajomstvo, obchodné tajomstvo alebo neporušila zákonom uložená alebo uznaná povinnosť mlčanlivosti.

(4) Správny orgán poskytuje kópie spisov za úhradu materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, zadovážením technických nosičov a s ich odoslaním.

Doručenie do vlastných rúk

§ 24

(1) Dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

(2) Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

(3) Ak adresát bezdôvodne odoprel písomnosť prijať, je doručená dňom, keď sa jej prijatie odoprelo; na to musí doručovateľ adresáta upozorniť.

(4) Ak má účastník konania, ktorý sa zdržiava v cudzine alebo tam má sídlo, opatrovníka alebo zástupcu v tuzemsku, doručí sa písomnosť tomuto opatrovníkovi alebo zástupcovi.

§ 25

(1) Písomnosti určené do vlastných rúk adresované orgánom a právnickým osobám sa doručujú ich zamestnancom povereným prijímať písomnosti. Ak nie je určený zamestnanec na prijímanie písomností, doručí sa písomnosť určená do vlastných rúk tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať.

(2) Ak nemožno doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu, ktorú uviedla alebo je známa, ani na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je správne orgánu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky správne orgánu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie.

(3) Ak nemožno doručiť písomnosť podnikateľovi - fyzickej osobe na adresu, ktorú uviedla alebo je známa, ani na adresu jej miesta podnikania uvedenú v živnostenskom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je správne orgánu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky správne orgánu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa podnikateľ - fyzická osoba o tom nedozvie.

(4) Ak si adresát vyhradí doručovanie zásielok do poštového priečinku, pošta adresátovi oznámi príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbernú lehotu na predpísanom tlačive, ktoré vloží do poštového priečinku. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený priečinok, pošta tieto zásielky neoznamuje. V obidvoch prípadoch sa dátum príchodu zásielky považuje za dátum uloženia. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

(5) Ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie, písomnosť určená do vlastných rúk sa doručuje iba tomu zástupcovi. Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa vzťahujú na toto doručovanie. Ak však účastník konania má osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

§ 26 Doručenie verejnou vyhláškou

(1) Doručenie verejnou vyhláškou použije správny orgán v prípade, keď účastníci konania alebo ich pobyt nie sú mu známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný zákon.

(2) Doručenie verejnou vyhláškou sa vykoná tak, že sa písomnosť vyvesí po dobu 15 dní na úradnej tabuli správneho orgánu. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia. Správny orgán zverejňuje písomnosť súčasne iným spôsobom v mieste obvyklým, najmä v miestnej tlači, rozhlase alebo na dočasnej úradnej tabuli správneho orgánu na mieste, ktorého sa konanie týka.

§ 29 Prerušenie konania

(1) Správny orgán konanie preruší, ak sa začalo konanie o predbežnej otázke alebo ak bol účastník konania vyzvaný, aby v určenej lehote odstránil nedostatky podania, alebo ak účastník konania nemá zákonného zástupcu alebo ustanoveného opatrovníka, hoci ho má mať, alebo ak tak ustanovuje osobitný zákon.

(2) Správny orgán môže tiež konanie prerušiť najdlhšie na dobu 30 dní, ak to z dôležitých dôvodov zhodne navrhnú účastníci konania.

(3) Proti rozhodnutiu o prerušení konania sa nemožno odvolať.

(4) Správny orgán v konaní pokračuje z vlastného podnetu alebo na podnet účastníka konania, len čo pominuli prekážky, pre ktoré sa konanie prerušilo, prípadne len čo uplynula lehota uvedená v odseku 2.

(5) Pokiaľ je konanie prerušené, lehoty podľa tohto zákona neplynú.

§ 30 Zastavenie konania

(1) Správny orgán konanie zastaví, ak

a) zistí, že ten, kto podal návrh na začatie konania, nie je účastníkom konania a nejde o konanie, ktoré môže začať správny orgán,

b) účastník konania vzal svoj návrh na začatie konania späť a konanie sa netýka iného účastníka konania alebo ostatní účastníci konania súhlasia so späťvzatím návrhu a nejde o konanie, ktoré môže začať správny orgán,

- c) účastník konania zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho alebo zanikol bez právneho nástupcu a konanie sa týkalo len tohto účastníka konania,
- d) účastník konania na výzvu správneho orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky svojho podania a bol o možnosti zastavenia konania poučený,
- e) zistí, že nie je príslušným na konanie a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu,
- f) zistí, že vo veci už začal konať iný príslušný správny orgán, ak sa správne orgány nedohodli inak,
- g) zistí, že pred podaním návrhu vo veci začal konať súd, ak osobitný zákon neustanovuje inak,
- h) odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu,
- i) v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil,
- j) tak ustanoví osobitný zákon.

(2) Proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa odseku 1 písm. b), c), f), g) a h) sa nemožno odvolať.

(3) Rozhodnutie o zastavení konania podľa odseku 1 písm. b) a c) sa iba vyznačí v spise.

§ 31 Trovy konania

(1) Trovy konania, ktoré vznikli správne orgánu, znáša tento orgán. Trovy, ktoré v konaní vznikli účastníkovi konania, znáša účastník. Trovy, ktoré v konaní vznikli zúčastnenej osobe, znáša zúčastnená osoba.

(2) Správny orgán môže účastníkom konania, zúčastneným osobám, svedkom a znalcom uložiť, aby nahradili trovy, ktoré vznikli správne orgánu ich zavinením; môže im tiež uložiť, aby nahradili trovy, ktoré vznikli ich zavinením, ostatným účastníkom konania.

(3) Správny orgán nahradí svedkovi hotové výdavky a mzdu, ktorá mu preukázateľne ušla. Nárok treba uplatniť do 3 dní po výsluchu, inak zaniká.

(4) Náklady spojené s predložením listiny alebo s ohliadkou, ktoré vznikli tomu, kto nie je účastníkom konania, uhrádza správny orgán.

(5) Náhrada hotových výdavkov a poskytovanie odmien znalcom a tlmočníkom sa spravuje osobitnými právnymi predpismi.

§ 32 Zisťovanie podkladov pre rozhodnutie

(1) Správny orgán je povinný zistiť **presne a úplne skutočný stav veci** a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

(2) Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

(3) Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.

§ 33

(1) Účastník konania a zúčastnená osoba má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázky pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke.

(2) Správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

§ 34 Dokazovanie

(1) Na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

(2) Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.(+ čestné vyhlásenie)

(3) Účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

(4) Vykonávanie dôkazov patrí správne mu orgánu.

(5) Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

(6) Skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne mu orgánu z úradnej činnosti netreba dokazovať.

§ 40 Predbežné otázky

(1) Ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol príslušný orgán, je správny orgán takým rozhodnutím viazaný; inak si správny orgán môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

(2) Správny orgán si nemôže ako o predbežnej otázke urobiť úsudok o tom, či a kto spáchal trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, alebo o osobnom stave fyzickej osoby, alebo o existencii právnickej osoby, ak patrí o tom rozhodovať súdu.

Zabezpečenie priebehu a účelu konania**§ 41 Predvolanie**

(1) Správny orgán predvolá osoby, osobná účasť ktorých pri prejednávaní veci je nevyhnutná.

(2) V predvolaní správny orgán upozorní na právne následky nedostavenia sa.

Predvedenie, dožiadanie, predbežné opatrenia, poriadkové opatrenia

5a/ Rozhodnutie**§ 46**

Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

§ 47 Náležitosti rozhodnutia

(1) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

(2) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.

(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

(4) Poučenie o odvolaní (rozklade) obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať (podať rozklad), v akej lehote, na ktorý orgán a kde možno odvolanie podať. Poučenie obsahuje aj údaj, či rozhodnutie možno preskúmať súdom.

(5) V písomnom vyhotovení rozhodnutia sa uvedie aj orgán, ktorý rozhodnutie vydal, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko fyzickej osoby a názov právnickej osoby. Rozhodnutie musí mať úradnú pečiatku a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby. Osobitné právne predpisy môžu ustanoviť ďalšie náležitosti rozhodnutia.

(6) Chyby v písaní, v počtoch a iné zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia správny orgán kedykoľvek aj bez návrhu opraví a upovedomí o tom účastníkov konania.

(7) Osobitné zákony ustanovujú, v ktorých prípadoch sa rozhodnutie, ktorým sa účastníkovi konania v plnom rozsahu vyhovuje, len vyznačí v spise a účastníkovi konania sa namiesto písomného vyhotovenia rozhodnutia vydá osobitný doklad alebo poskytne plnenie.

§ 48 Zmier

(1) Ak to pripúšťa povaha veci, môžu účastníci konania medzi sebou so schválením správneho orgánu uzavrieť zmier. Správny orgán zmier neschváli, ak odporuje právnym predpisom alebo všeobecnému záujmu.

(2) Proti schválenému zmiaru sa nemožno odvolať. Schválený zmier je vykonateľný.

§ 49 Lehota pre rozhodnutie

(1) V jednoduchých veciach, najmä ak možno rozhodnúť na podklade dokladov predložených účastníkom konania, správny orgán rozhodne bezodkladne.

(2) V ostatných prípadoch, ak osobitný zákon neustanovuje inak, je správny orgán povinný rozhodnúť vo veci do **30 dní** od začatia konania; vo zvlášť zložitých prípadoch rozhodne najneskôr do **60 dní**; ak

nemožno vzhľadom na povahu veci rozhodnúť ani v tejto lehote, môže ju primerane predĺžiť odvolací orgán (orgán príslušný rozhodnúť o rozklade). Ak správny orgán nemôže rozhodnúť do 30, prípadne do 60 dní, je povinný o tom účastníka konania s uvedením dôvodov upovedomiť.

§ 51 Oznámenie rozhodnutia

(1) Rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia, ak zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je dňom jeho oznámenia.

(2) Účastníkovi konania, ktorý je prítomný, môže sa rozhodnutie oznámiť ústnym vyhlásením; deň ústneho vyhlásenia rozhodnutia je dňom oznámenia rozhodnutia len vtedy, pokiaľ sa prítomný účastník konania vzdal nároku na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia.

(3) Ak sa namiesto doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia vydáva osobitný doklad, je dňom oznámenia rozhodnutia deň prevzatia dokladu. Ak sa namiesto doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia poskytuje plnenie, je dňom oznámenia rozhodnutia deň prijatia prvého poskytnutého plnenia.

§ 52 Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia

(1) Rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať (podať rozklad), je právoplatné.

(2) Rozhodnutie je vykonateľné, ak sa proti nemu nemožno odvolať (podať rozklad) alebo ak odvolanie (rozklad)

6a/ Odvolacie konanie

§ 53

Proti rozhodnutiu správneho orgánu má účastník konania právo podať odvolanie, pokiaľ zákon neustanovuje inak alebo pokiaľ sa účastník konania odvolania písomne alebo ústne do zápisnice nevzdal.

§ 54

(1) Odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) Odvolanie treba podať v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, ak inú lehotu neustanovuje osobitný zákon.

(3) Pokiaľ účastník konania v dôsledku nesprávneho poučenia alebo pre to, že nebol poučený vôbec, podal opravný prostriedok po lehote, predpokladá sa, že ho podal včas, ak tak urobil najneskôr do 3 mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia.

(4) Účastník konania môže odvolanie vziať späť, kým sa o ňom nerozhodlo. Ak účastník konania vzal odvolanie späť, nemôže sa znova odvolať.

§ 55

(1) Pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak, včas podané odvolanie má odkladný účinok.

(2) Ak to vyžaduje naliehavý všeobecný záujem alebo ak je nebezpečenstvo, že odkladom výkonu rozhodnutia utrpí účastník konania alebo niekto iný nenahraditeľnú ujmu, môže správny orgán odkladný účinok vylúčiť; naliehavosť treba riadne odôvodniť. Odkladný účinok nemožno vylúčiť, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

(3) Proti rozhodnutiu o vylúčení odkladného účinku sa nemožno odvolať.

§ 56

Správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, upovedomí ostatných účastníkov konania o obsahu podaného odvolania, vyzve ich, aby sa k nemu vyjadrili, a podľa potreby doplní konanie vykonaním novonavrnutých dôkazov.

§ 57

(1) Správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže o odvolaní sám rozhodnúť, ak odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie a ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania ako odvolateľa alebo ak s tým ostatní účastníci konania súhlasia.

(2) Ak nerozhodne správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, o odvolaní, predloží ho spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo, a upovedomí o tom účastníka konania.

§ 58

(1) Ak osobitný zákon neustanovuje inak, odvolacím orgánom je správny orgán najbližšieho vyššieho stupňa nadriadený správneho orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(2) O odvolaní proti rozhodnutiu orgánu právnickej osoby rozhoduje útvar ustanovený zákonom, a ak ho zákon neustanovuje, útvar určený jej štatútom; ak taký útvar nie je, rozhoduje orgán, ktorý ju zriadil alebo založil.

(3) Ak nemožno odvolací orgán určiť podľa odsekov 1 a 2, rozhoduje vedúci správneho orgánu na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie.

§ 59

(1) Odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni.

(2) Ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

(3) Odvolací orgán rozhodnutie zruší a vec vráti správneho orgánu, ktorý ho vydal, na nové prejednanie a rozhodnutie, pokiaľ je to vhodnejšie najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti; správny orgán je právnym názorom odvolacieho orgánu viazaný.

(4) Proti rozhodnutiu odvolacieho orgánu o odvolaní sa nemožno ďalej odvolať.

§ 60

Odvolací orgán je povinný preskúmať i oneskorené odvolanie z toho hľadiska, či neodôvodňuje obnovu konania alebo zmenu alebo zrušenie rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

§ 60a

Ustanovenia prvej až tretej časti sa primerane vzťahujú aj na konanie o odvolaní.

§ 61

(1) Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy, vydanému v prvom stupni, možno podať na tomto orgáne v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia rozklad; včas podaný rozklad má odkladný účinok.

(2) O rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie. Proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať.

(3) Ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

12b/ Mimoriadne opravné prostriedky podľa správneho poriadku

Obnova konania

§ 62

(1) Konanie pred správnym orgánom ukončené rozhodnutím, ktoré je právoplatné, sa na návrh účastníka konania obnoví, ak

a) vyšli najavo nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať podstatný vplyv na rozhodnutie a nemohli sa v konaní uplatniť bez zavinenia účastníka konania;

b) rozhodnutie záviselo od posúdenia predbežnej otázky, o ktorej príslušný orgán rozhodol inak;

c) nesprávnym postupom správneho orgánu sa účastníkovi konania odňala možnosť zúčastniť sa na konaní, ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní;

d) rozhodnutie vydal vylúčený orgán (§ 9 a 13), ak to mohlo mať podstatný vplyv na rozhodnutie a ak sa náprava nemohla urobiť v odvolacom konaní;

e) rozhodnutie sa opiera o dôkazy, ktoré sa ukázali ako nepravdivé, alebo rozhodnutie sa dosiahlo trestným činom.

(2) Správny orgán nariadi obnovu konania z dôvodov uvedených v odseku 1, ak je na preskúmaní rozhodnutia všeobecný záujem.

(3) Obnova konania nie je prípustná, ak bol rozhodnutím účastníkovi konania udelený súhlas na občianskoprávne alebo pracovnoprávne konanie, alebo ak sa rozhodlo vo veci osobného stavu a účastník konania nadobudol práva dobromyseľne.

§ 63

(1) Obnovu konania povolí na návrh účastníka konania alebo nariadi správny orgán, ktorý vo veci rozhodol v poslednom stupni.

(2) V návrhu na obnovu konania treba uviesť dôvody obnovy konania a skutočnosti svedčiace o tom, že návrh je podaný včas.

(3) Návrh sa podáva na správnom orgáne uvedenom v odseku 1 v lehote 3 mesiacov odo dňa, keď sa účastník dozvedel o dôvodoch obnovy, najneskôr však do 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia; v rovnakej lehote môže správny orgán obnovu konania nariadiť. Zmeškanie lehoty (§ 28) nemožno odpustiť.

(4) Po uplynutí troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia možno podať návrh na obnovu konania alebo obnovu konania nariadiť len vtedy, ak sa rozhodnutie dosiahlo trestným činom.

(5) Proti rozhodnutiu o obnove konania možno podať odvolanie (rozklad). Rozhodnutie o povolení alebo nariadení obnovy má odkladný účinok, pokiaľ sa napadnuté rozhodnutie ešte nevykonalo.

§ 64

(1) Nové konanie vo veci uskutoční správny orgán, ktorého rozhodnutia sa dôvod obnovy konania týka; ak sa dôvod obnovy konania týka rozhodnutia správnych orgánov prvého i druhého stupňa, nové konanie uskutoční správny orgán prvého stupňa.

(2) Pokiaľ sa dôvod obnovy konania týka iba konania pred odvolacím orgánom, spojí sa rozhodnutie o obnove konania s novým rozhodnutím vo veci.

(3) Novým rozhodnutím vo veci sa pôvodné rozhodnutie zrušuje.

(4) Proti novému rozhodnutiu vo veci sa možno odvolať (podať rozklad).

Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania

§ 65

(1) Rozhodnutie, ktoré je právoplatné, môže z vlastného alebo iného podnetu preskúmať správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správneho orgánu, ktorý toto rozhodnutie vydal (§ 58), ak ide o rozhodnutie ústredného orgánu štátnej správy, jeho vedúci na základe návrhu ním ustavenej osobitnej komisie (§ 61 ods. 2).

(2) Správny orgán príslušný na preskúmanie rozhodnutia ho zruší alebo zmení, ak bolo vydané v rozpore so zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo všeobecne záväzným nariadením. Pri zrušení alebo zmene rozhodnutia dbá na to, aby práva nadobudnuté dobromyseľne boli čo najmenej dotknuté.

(3) Pri preskúvaní rozhodnutia vychádza správny orgán z právneho stavu a skutkových okolností v čase vydania rozhodnutia. Nemôže preto zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie, ak sa po jeho vydaní dodatočne zmenili rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo.

§ 66

Podnetu účastníka konania na preskúmanie rozhodnutia môže v plnom rozsahu vyhovieť aj správny orgán, ktorý rozhodnutie vydal, ak sa rozhodnutie netýka iného účastníka konania alebo ak s tým súhlasia ostatní účastníci konania.

§ 67

Rozhodnutie, ktorým sa účastníkovi konania dal súhlas na občianskoprávny alebo pracovnoprávny úkon alebo ktorým sa rozhodlo vo veci osobného stavu, nemožno mimo odvolacieho konania zrušiť alebo zmeniť, ak účastník konania nadobudol práva dobromyseľne.

§ 68

(1) Správny orgán nemôže mimo odvolacieho konania rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť po uplynutí troch rokov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

(2) Proti rozhodnutiu, ktorým sa zrušuje alebo mení rozhodnutie mimo odvolacieho konania, sa možno odvolať (podať rozklad). Ak správny orgán oznámil, že začal preskúmať rozhodnutie mimo odvolacieho konania, na preskúmanie a na rozhodnutie o odvolaní sa nevzťahuje lehota podľa odseku 1.

Daňové konanie

9a/ Zákon 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný od 1.1.2012 (predtým zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov)

Základné zásady správy daní

(1) Pri správe daní sa postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb.

(2) Správca dane postupuje pri správe daní v úzkej súčinnosti s daňovým subjektom a inými osobami a poskytuje im poučenie o ich procesných právach a povinnostiach, ak tak ustanoví tento zákon. Správca dane je povinný zaoberať sa každou vecou, ktorá je predmetom správy daní, vybaviť ju bezodkladne a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu určeniu a vyrubeniu dane.

(3) Správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

(4) Správa daní je neverejná okrem úkonov, ktorých povaha to neumožňuje. Z úkonov pri správe daní sa nesmú zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy.

(5) Správca dane je povinný vykonať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu, ak sú splnené zákonné podmienky pre vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky, a to aj vtedy, ak daňový subjekt nespĺnil riadne alebo vôbec svoje povinnosti.

(6) Pri uplatňovaní osobitných predpisov pri správe daní sa berie do úvahy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre vyrubenie alebo vybratie dane.

(7) Daňové subjekty majú pri správe daní rovnaké práva a povinnosti.

(8) Právom aj povinnosťou daňových subjektov a iných osôb podľa § 4 ods. 2 písm. d) pri správe daní je úzko spolupracovať so správcom dane.

(9) Správca dane dbá na to, aby pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

(10) Ustanovenia odsekov 1 až 9 sa primerane vzťahujú aj na Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len "finančné riaditeľstvo") a Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo"), ak postupujú podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov. (§ 37 Obch.zák.)

Základné zásady platia pre celú správu daní, teda aj pre úkony, ktoré nie sú daňovým konaním. Zásady, ako základné pravidlá sú dôležitým prostriedkom pri správnej interpretácii ustanovení zákona o správe daní i ostatných daňových zákonov. Zásady sú nielen deklaráciou všeobecných princípov vyplývajúcich z ústavy alebo právnej teórie, ale obsahujú aj zásady typické pre daňové právo (napr. zásada neverejnosti konania).

Jednou z najdôležitejších zásad je **zásada zákonnosti**. V súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Pri správe daní sa zásada zákonnosti uplatňuje hlavne tým, že v konaní je potrebné postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa na konkrétnu daňovú vec vzťahujú. Jej súčasťou však na druhej strane je aj povinnosť správcov dane chrániť záujmy štátu a obcí a dbať na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov.

Ďalšou zásadou je **zásada úzkej súčinnosti** správcu dane s daňovými subjektmi. Daňové subjekty majú zákonnú povinnosť spolupracovať so správcom dane, t.j. poskytovať mu súčinnosť, avšak správca dane pri vyžadovaní plnenia má postupovať tak, aby čo najmenej zaťažoval daňové subjekty. Táto zásada úzko súvisí so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania.

Zo **zásady voľného hodnotenia dôkazov** vyplýva, že správca dane dôkazy, predložené daňovým subjektom hodnotí podľa svojho uváženia. Voľné hodnotenie dôkazov však neznamená ľubovôľu správcu dane; hodnotením dôkazov musí zabezpečiť presné, pravdivé a úplné zistenie skutkového stavu vecí. Správca dane hodnotí každý dôkaz samostatne a potom všetky vykonané dôkazy vo vzájomnej súvislosti, predovšetkým z hľadiska ich pravdivosti a preukaznej hodnoty, pričom správca dane musí prihliadať na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

Zásada neverejnosti vyjadruje skutočnosť, že v zásade celá správa daní je neverejná, čím sa predchádza zneužitiu informácií o majetkových pomeroch daňových subjektov a zároveň sa zabezpečuje zachovanie daňového tajomstva.

Ďalšou zásadou je **zásada oficiality**, ktorej podstatou je skutočnosť, že správca dane vykonáva úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu, ak sú splnené zákonné podmienky na vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky.

Zásada neformálnosti spočíva v tom, že správca dane vychádza vždy zo skutočného stavu veci a posudzuje podania podľa ich obsahu, nie podľa názvu.

Zásada rovnosti procesného postavenia daňových subjektov vyjadruje skutočnosť, že všetky daňové subjekty majú pri správe daní rovnaké práva a povinnosti.

Zásada, aby pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Právo aj povinnosť daňových subjektov a iných osôb podľa § 4 ods. 2 písm. d) pri správe daní je **úzko spolupracovať so správcom dane**.

Tieto zásady sa vzťahujú aj na finančné riaditeľstvo (daňové a colné) a ministerstvo, ak postupujú podľa tohto zákona alebo daňových predpisov.

§ 163 daňového poriadku - Na daňové konanie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

12a/ Zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

§ 2 - Druhy miestnych daní

(1) Miestnymi daňami, ktoré môže ukladať obec, sú:

a) **daň z nehnuteľností** [zahŕňa a) daň z pozemkov, b) daň zo stavieb a c) daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome 1) (ďalej len "daň z bytov")],

b) **daň za psa** [predmetom dane za psa je pes starší ako 6 mesiacov chovaný fyzickou osobou alebo právnickou osobou, predmetom dane za psa nie je a) pes chovaný na vedecké účely a výskumné účely, b) pes umiestnený v útulku zvierat, c) pes so špeciálnym výcvikom, ktorého vlastní alebo používa občan s ťažkým zdravotným postihnutím],

c) **daň za užívanie verejného priestranstva** [predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je osobitné užívanie verejného priestranstva, čo je verejné priestranstvo definuje § 30 ods. 2 a 3],

d) **daň za ubytovanie** [predmetom dane za ubytovanie je odplatné prechodné ubytovanie fyzickej osoby v ubytovacom zariadení, ktorého kategorizáciu určuje osobitný predpis (ďalej len "zariadenie")],

e) **daň za predajné automaty** [predmetom dane za predajné automaty sú prístroje a automaty, ktoré vydávajú tovar za odplatu (ďalej len "predajné automaty") a sú umiestnené v priestoroch prístupných

verejnosti. Predmetom dane za predajné automaty nie sú automaty, ktoré vydávajú cestovné lístky verejnej dopravy],

f) **daň za nevýherné hracie prístroje** [predmetom dane za nevýherné hracie prístroje sú hracie prístroje, ktoré sa spúšťajú alebo prevádzkujú za odplatu, pričom tieto hracie prístroje nevydávajú peňažnú výhru a sú prevádzkované v priestoroch prístupných verejnosti (ďalej len "nevýherné hracie prístroje")],

g) **daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta** [predmetom dane za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta je vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta. Predmetom dane nie je vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta pri činnostiach spojených s ochranou zdravia, majetku a verejného poriadku.],

h) **daň za jadrové zariadenie** [predmetom dane za jadrové zariadenie je jadrové zariadenie, v ktorom prebieha štiepna reakcia v jadrovom reaktore a vyrába sa elektrická energia (ďalej len "jadrové zariadenie"), a to aj po časť kalendárneho roka].

(2) Obec ukladá miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej len "poplatok").

(3) Miestnou daňou, ktorú môže ukladať vyšší územný celok, je daň z motorových vozidiel.

Zdaňovacím obdobím miestnych daní uvedených v § 2 ods. 1 písm. a), b), e), f) a h), ods. 3 a poplatku uvedeného v § 2 ods. 2 je kalendárny rok, ak § 90 ods. 3 až 6 neustanovujú inak (§ 3).

§ 77 - 83 Poplatok sa platí za komunálne odpady okrem elektroodpadov a biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu a drobné stavebné odpady, ktoré vznikajú na území obce.

DAŇ Z MOTOROVÝCH VOZIDIEL - § 84 Predmetom dane z motorových vozidiel je motorové vozidlo a prípojné vozidlo kategórie M, N a O (ďalej len "vozidlo"), ktoré je evidované v Slovenskej republike a používa sa na podnikanie 12) alebo na činnosti, z ktorých plynúce príjmy sú predmetom dane z príjmov (ďalej len "podnikanie").

Predmetom dane z motorových vozidiel nie je vozidlo

- a) používané na skúšobné jazdy, ktoré má pridelené zvláštne evidenčné číslo,
- b) určené na vykonávanie špeciálnych činností, ktoré nie je určené na prepravu a v osvedčení o evidencii časť I a osvedčení o evidencii časť II je označené ako špeciálne vozidlo.

Katastrálne konanie

14b/ Zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov

Orgány štátnej správy na úseku katastra

- ústredným orgánom štátnej správy na úseku katastra je Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len "úrad").
- miestnymi orgánmi štátnej správy na úseku katastra sú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak.
-
- **Okresný úrad**
 - a) rozhoduje v katastrálnom konaní,
 - b) zapisuje práva k nehnuteľnostiam,

- c) spravuje a aktualizuje kataster v súlade s právnym stavom a so skutočným stavom na základe ohlásených zmien, zmien zistených pri prešetrovaní údajov katastra, zmien zistených pri revízii údajov katastra a zmien zistených pri obnove katastrálneho operátu; kataster spravuje a aktualizuje v súčinnosti s vlastníkmi, s inými oprávnenými osobami, obcami a so štátnymi orgánmi,
- d) vydáva verejné listiny, ktoré potvrdzujú práva a povinnosti k nehnuteľnostiam, ako aj iné skutočnosti týkajúce sa nehnuteľností podľa § 69,
- e) kontroluje geodetické a kartografické činnosti, ktorých výsledky sa majú prevziať do katastra, a overuje geometrické plány,
- f) spracúva sumárne údaje o pôdnom fonde,
- g) prejednáva priestupky proti poriadku v štátnej správe na úseku katastra a v konaní o porušení poriadku na úseku katastra právnickými osobami,
- h) spravuje pozemkové knihy a železničnú knihu,
- i) poskytuje informácie z katastra,
- j) overuje kópie alebo rovnopisy verejných listín alebo iných listín, na ktorých základe sa má vykonať zápis v katastri, ako aj kópie geometrických plánov pre potreby správy a aktualizácie katastra v súlade s právnym stavom a so skutočným stavom,
- k) rozhoduje v pochybnostiach o predmete evidovania v katastri.

O návrhu na vklad rozhoduje zamestnanec okresného úradu v sídle kraja s vysokoškolským vzdelaním, ktorý má na to osobitnú odbornú spôsobilosť.

Katastrálne konanie

- 1. katastrálne konanie, v ktorom sa zapisujú práva k nehnuteľnostiam,**
- 2. katastrálne konanie, v ktorom sa rozhoduje o zmene hraníc katastrálnych území,**
- 3. katastrálne konanie, v ktorom sa prešetrujú zmeny údajov katastra nehnuteľností,**
- 4. katastrálne konanie o oprave chýb v katastrálnom operáte,**
- 5. katastrálne konanie o obnove katastrálneho operátu.**

V katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak.

Zápis práv k nehnuteľnostiam

Druhy zápisov

- 1. Vklad**
- 2. Záznam**
- 3. Poznámka**

Druhy zapisovaných práv

1. Vlastnícke právo
2. Záložné právo

3. Vecné bremeno
4. Predkupné vecné právo
5. Právo vyplývajúce zo správy majetku štátu, obce alebo VÚC
6. Nájomné právo k pozemku trvajúce alebo majúce trvať najmenej 5 rokov

Vklad a účinnosť zmluvy

Vecnoprávne účinky zmluvy nadobúdajú účinnosť v zásade momentom platného prijatia návrhu. Právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia okresného úradu o jeho povolení.

Vo vzťahu k odkladacej a rozvázovacej podmienke platí, že vklad môže byť povolený len na základe účinnej zmluvy.

Vkladom nadobúdajú účinnosť len tie vecnoprávne zmluvy, o ktorých to explicitne ustanoví zákon, t.j.

1. Zmluva o výstavbe, vstavbe a nadstavbe (§ 21 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov),
2. Dohoda o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov (§ 149a Občianskeho zákonníka),
3. Dohoda o prevode spoluvlastníckeho podielu na spoločnej nehnuteľnosti (§ 8 ods. 2 zákona č.181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách).

Konanie o návrhu na vklad

Výlučne návrhové konanie.

Návrh na vklad je oprávnený podať len účastník právneho úkonu.

Účastníkmi konania sú len účastníci právneho úkonu, na ktorých základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti

Návrh na vklad môže podať ktorýkoľvek účastník právneho úkonu, stačí aj jeden (výnimka v zmysle § 11 ods.1 a 9 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu môže návrh na vklad podať len správca majetku štátu).

Návrh na vklad – obsah a forma

Náležitosti návrhu na vklad taxatívne stanovuje katastrálny zákon (§ 30 ods. 3).

Prílohy návrhu na vklad stanovuje katastrálny zákon demonštratívne (§ 30 ods. 4).

Návrh na vklad sa podáva výlučne v písomnej forme. Katastrálne konanie možno vykonať aj elektronicky.

Správa katastra je návrhom na vklad viazaná, t.j. môže povoliť vklad len tých práv k nehnuteľnostiam, ohľadom ktorých bol podaný návrh na vklad.

Návrh na vklad má súkromnoprávny i verejnoprávny rozmer

V súkromnoprávnej rovine návrh na vklad

1. je právnym úkonom,
2. jeho zmluvné obmedzenie je vo vzťahu ku konaniu o návrhu na vklad právne irelevantné.

Vo verejnoprávnej rovine návrh na vklad

1. je podaním – návrhom účastníka konania na začatie správneho konania,
2. zmluvným ustanovením nemožno relevantne obmedziť zákonné procesné oprávnenie podať návrh na začatie konania – návrh na vklad.

Návrh na vklad – obsah a forma

Náležitosti návrhu na vklad taxatívne stanovuje katastrálny zákon (§ 30 ods. 3).

Prílohy návrhu na vklad stanovuje katastrálny zákon demonštratívne (§ 30 ods. 4).

Návrh na vklad sa podáva výlučne v písomnej forme.

Okresný úrad je návrhom na vklad viazaný, t.j. môže povoliť vklad len tých práv k nehnuteľnostiam, ohľadom ktorých bol podaný návrh na vklad.

Okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, 10b) ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu (§ 31 ods. 1)

Preskúvané náležitosti

Oprávnenie prevodcov nakladať s nehnuteľnosťou sa skúma z pohľadu

1. právnej subjektivity,
2. spôsobilosti na právne úkony,
3. konkrétneho práva prevodcu k nehnuteľnosti.

Pri predpísanej forme právneho úkonu sa skúma

1. obyčajná písomná forma,
2. kvalifikovaná písomná forma,
3. zistiteľnosť konajúcej osoby, jej podpis a osvedčenie podpisu,
4. existencia prejavov účastníkov na tej istej listine pri prevode nehnuteľností.

Ak ide o zmluvu o prevode nehnuteľnosti, ktorá bola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice alebo autorizovaná advokátom, okresný úrad posudzuje zmluvu iba z pohľadu, či je súladná s katastrálnym operátom a či sú splnené procesné podmienky na povolenie vkladu.

Platnosť sa posudzuje zásadne z hľadiska absolútnej neplatnosti a len vo vzťahu ku skutočnostiam nemajúcim sporový charakter.

Sporový charakter môže mať posudzovanie

1. slobody a vážnosti právneho úkonu (§ 37 ods. 1 OZ),
2. spôsobilosti na právne úkony (§ 38 OZ),
3. súladu právneho úkonu s dobrými mravmi (§ 39 OZ).

Relatívna neplatnosť právneho úkonu sa skúma len na základe oznámenia účastníka konania, že došlo k jej dovolaniu.

Ak sú podmienky na vklad splnené, okresný úrad vklad povolí; inak návrh zamietne.

Rozhodnutie, ktorým sa vklad povoľuje, obsahuje

- a) názov okresného úradu, ktorý rozhodol o vklade,
- b) číslo vkladu,
- c) označenie účastníkov konania,
- d) označenie právneho úkonu a nehnuteľností, ktorých sa právny úkon týka,
- e) deň, keď okresný úrad rozhodol o vklade,
- f) deň, keď nastali právne účinky vkladu,
- g) meno, priezvisko a podpis osoby, ktorá vklad povolila,
- h) odtlačok okrúhlejšej pečiatky okresného úradu.

Rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania rozhodnutia. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať odvolanie, návrh na obnovu konania a ani ho nemožno preskúmať mimo odvolacieho konania.

Zákonnosť rozhodnutia možno preskúmať na základe protestu prokurátora alebo správnej žaloby podanej podľa 2. hlavy 5 časti OSP.

Forma rozhodnutia o povolení vkladu

1. skrátené rozhodnutie v podobe vyznačenia na zmluve,
2. riadne rozhodnutie s náležitosťami podľa § 47 správneho poriadku v prípadoch,
 - ak zmluva doložená k návrhu na vklad obsahuje viac právnych úkonov, než sa navrhuje vložiť v návrhu na vklad,
 - pri rozhodnutí o čiastočnom povolení vkladu.

Ak nie sú podmienky na vklad splnené správa katastra vklad zamietne (§ 31 ods. 3 katastrálneho zákona).

Rozhodnutie o zamietnutí vkladu

Rozhodnutie o zamietnutí vkladu má náležitosti riadneho rozhodnutia v zmysle § 47 správneho poriadku.

Je prípustná autoremedúra. Ak okresný úrad podanému odvolaniu nevyhovie v celom rozsahu, o odvolaní rozhodne súd (§ 31 ods. 7) – 3.hlava 5. časti OSP

Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie, o ktorom rozhodne súd podľa 3. hlavy 5 časti OSP.

Proti rozhodnutiu možno podať aj protest prokurátora, ak toto nebolo potvrdené súdom.

Prerušenie konania o návrhu na vklad

Konanie o návrhu na vklad sa preruší, ak

- a) sa začalo konanie o predbežnej otázke,
- b) nebol zaplatený správny poplatok,
- c) bol účastník konania vyzvaný, aby v určenej lehote predložil verejnú listinu alebo inú listinu, ktorá potvrdzuje právo k nehnuteľnosti, alebo aby odstránil nedostatky návrhu, prípadne jeho príloh,
- d) to zhodne navrhli všetci účastníci konania, a to najdlhšie na 60 dní,
- e) bolo účastníkovi predbežným opatrením nariadené, aby nenakladal s určitou nehnuteľnosťou,
- f) právo nakladať s nehnuteľnosťou je obmedzené podľa osobitného predpisu.

Zastavenie konania o návrhu na vklad

Konanie o návrhu na vklad sa zastaví, ak

- a) návrh nepodal účastník konania,
- b) účastník konania odstúpil od zmluvy pred vydaním rozhodnutia o návrhu na vklad,
- c) už bol vo veci zamietnutý návrh na vklad z dôvodu uvedeného v § 31 ods. 1,
- d) účastník konania vzal návrh späť a ostatní účastníci konania s tým súhlasili,
- e) v určenej lehote nebol zaplatený správny poplatok,
- f) účastník konania v určenej lehote neodstránil nedostatky návrhu na vklad, prípadne jeho príloh,
- g) vo veci koná iný príslušný okresný úrad.

(2) Proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa odseku 1 písm. d), e) a g) sa nemožno odvolať. Rozhodnutie o zastavení konania podľa odseku 1 písm. d) sa vyznačí v spise.

Stavebné konanie

15b/ Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov

1. ÚZEMNÉ KONANIE

Umiestňovať stavby, meniť využitie územia a chrániť dôležité záujmy v území možno len na základe územného rozhodnutia, ktorým je

- a) rozhodnutie o umiestnenie stavby,
- b) rozhodnutie o využití územia,
- c) rozhodnutie o chránenom území alebo o ochrannom pásme,
- d) rozhodnutie o stavebnej uzávere.

Na územné konanie je príslušný stavebný úrad.

Účastníci územného konania

Účastníkom územného konania je navrhovateľ, obec, ak nie je stavebným úradom príslušným na územné konanie a ten, komu toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu.

V územnom konaní o umiestnení stavby, o využívaní územia, o stavebnej uzávere a o ochrannom pásme sú účastníkmi konania aj právnické osoby a fyzické osoby, ktorých vlastnícke alebo iné práva k pozemkom alebo stavbám, ako aj k susedným pozemkom a stavbám vrátane bytov môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté.

Účastníkmi územného konania nie sú nájomcovia bytov a nebytových priestorov.

Začatie územného konania - Územné konanie sa začína na písomný návrh účastníka, z podnetu stavebného úradu alebo iného orgánu štátnej správy. Návrh sa doloží dokumentáciou ustanovenou vykonávacími predpismi k tomuto zákonu spracovanou oprávnenou osobou (§ 45 ods. 4), a dokladmi ustanovenými osobitnými predpismi. V návrhu sa uvedie zoznam právnických osôb a fyzických osôb, ktoré prichádzajú do úvahy ako účastníci konania a sú navrhovateľovi známi.

Stavebný úrad oznámi začatie územného konania dotknutým orgánom a všetkým známym účastníkom a **nariadi ústne pojednávanie spojené spravidla s miestnym zisťovaním**. Súčasne upozorní účastníkov, že **svoje námietky a pripomienky môžu uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní, inak že sa na ne neprihliadne (koncentračná zásada)**. Stavebný úrad oznámi začatie územného konania do 7 dní odo dňa, keď je žiadosť o územné rozhodnutie úplná.

Od ústneho pojednávania môže stavebný úrad **upustiť** v prípade, že je pre územie spracovaná územnoplánovacia dokumentácia, na základe ktorej možno posúdiť návrh na územné rozhodnutie. Ak stavebný úrad upustí od ústneho pojednávania, určí lehotu, do ktorej môžu účastníci uplatniť námietky, a upozorní ich, že sa na neskoršie podané námietky neprihliadne; táto lehota nesmie byť kratšia ako 7 pracovných dní.

Dotknuté orgány oznámia svoje **stanoviská** v rovnakej lehote, v ktorej môžu uplatniť svoje pripomienky a námietky účastníci územného konania. Ak niektorý z orgánov potrebuje na riadne posúdenie návrhu dlhší čas, stavebný úrad na jeho žiadosť určenú lehotu pred jej uplynutím, primerane predĺži. Ak dotknutý orgán, ktorý bol vyrozumený o začatí územného konania, neoznámia v určenej alebo predĺženej lehote svoje stanovisko k navrhovanej stavbe, má sa za to, že so stavbou z hľadiska ním sledovaných záujmov súhlasí.

Začatie územného konania o umiestnení líniovej stavby alebo v odôvodnených prípadoch aj zvlášť rozsiahlej stavby, stavby s veľkým počtom účastníkov konania, ako aj územného konania o využití územia, o stavebnej uzávere a o ochrannom pásme, ak sa týka rozsiahleho územia, oznámia stavebný úrad účastníkom územného konania **verejnou vyhláškou**. Stavebný úrad oznámia začatie územného konania verejnou vyhláškou aj v prípade, že mu účastníci konania alebo ich pobyt nie sú známi.

Podklady územného rozhodnutia

Podkladom pre vydanie územného rozhodnutia sú **územné plány obcí a zón**. Ak pre územie nebol spracovaný územný plán obce alebo zóny, podkladom na vydanie územného rozhodnutia sú spracované územnoplánovacie podklady podľa § 3 a ostatné existujúce podklady podľa § 7a; inak stavebný úrad obstará v rozsahu nevyhnutnom na vydanie územného rozhodnutia iné podklady, najmä skutočnosti získané vlastným prieskumom alebo zistené pri miestnom zisťovaní.

Ak nemá navrhovateľ k pozemku vlastnícke alebo iné právo, možno bez súhlasu vlastníka územné rozhodnutie o umiestnení stavby alebo rozhodnutie o využití územia vydať len vtedy, ak možno na navrhovaný účel pozemok vyvlastniť (§ 38) .

Územné rozhodnutie - V územnom rozhodnutí vymedzí stavebný úrad územie na navrhovaný účel a určí podmienky, ktorými sa zabezpečia záujmy spoločnosti v území, najmä súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania, vecná a časová koordinácia jednotlivých stavieb a iných opatrení v území a predovšetkým starostlivosť o životné prostredie včítane architektonických a urbanistických hodnôt v území a rozhodne o námietkach účastníkov konania. V rozhodnutí o umiestnení stavby si v odôvodnených prípadoch stavebný úrad môže vyhradiť predloženie podrobnejších podkladov, projektovej dokumentácie alebo jej časti; podľa nich môže dodatočne určiť ďalšie podmienky, ktoré sa musia zahrnúť do stavebného povolenia.

Rozhodnutie o umiestnení stavby - Rozhodnutím o umiestnení stavby sa určuje stavebný pozemok, umiestňuje sa stavba na ňom, určujú sa podmienky na umiestnenie stavby, určujú sa požiadavky na obsah projektovej dokumentácie a čas platnosti rozhodnutia. Umiestnenie stavby sa vyznačí v grafickej prílohe územného rozhodnutia.

V podmienkach na umiestnenie stavby sa určia požiadavky

a) na ochranu prírody a krajiny a na zabezpečenie starostlivosti o životné prostredie,

b) na zabezpečenie súladu urbanistického riešenia a architektonického riešenia stavby s okolitým životným prostredím, najmä na výškové a polohové umiestnenie stavby vrátane odstupov od hraníc pozemku a od susedných stavieb, na výšku stavby, prístup a užívanie stavieb osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, na napojenie na siete technického vybavenia, napojenie na

pozemné komunikácie, na podiel zastavanej plochy a nezastavanej plochy zo stavebného pozemku vrátane požiadaviek na úpravu jeho nezastavaných plôch,

c) vyplývajúce z chránených častí krajiny alebo z ich blízkosti,

d) vyplývajúce zo stanovísk dotknutých orgánov.

Rozhodnutie o využívaní územia - Rozhodnutím o využívaní územia sa povoľuje nové využívanie územia, určujú sa jeho podmienky a čas jeho platnosti.

Rozhodnutie o využívaní územia sa vyžaduje na

a) vykonávanie terénnych úprav, ktorými sa podstatne mení územný systém ekologickej stability, vzhľad krajiny, využitie významných krajinných prvkov alebo odtokové pomery v území, najmä na výkop alebo zasypanie priekop, záväzky, na násypy a meliorácie,

b) zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a inými spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkovým zariadením na osvetlenie a údržbu zelene,

c) zriadenie alebo zrušenie športových ihrísk, odstavných a skladovacích plôch,

d) delenie a sceľovanie pozemkov, ak podmienky na to nie sú určené územným plánom zóny, projektom pozemkových úprav, iným rozhodnutím alebo opatrením,

e) ťažobné práce, im podobné práce a s nimi súvisiace práce, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Rozhodnutie o chránenej časti krajiny - Rozhodnutím o chránenej časti krajiny sa ustanovujú jej hranice, zakazujú alebo obmedzujú určité činnosti z dôvodov ochrany verejného záujmu 1i) a určujú sa podmienky jej ochrany, najmä ktoré činnosti v území nemožno vykonávať a ktoré činnosti možno vykonávať iba pri splnení určených podmienok.

Rozhodnutie o stavebnej uzávere - Rozhodnutím o stavebnej uzávere sa vymedzuje územie, v ktorom sa dočasne zakazuje alebo obmedzuje stavebná činnosť, najmä ak by mohla sťažiť alebo znemožniť budúce využívanie územia alebo jeho organizáciu podľa pripravovaného územného plánu.

Rozhodnutie o umiestnení stavby a rozhodnutie o využití územia platí **dva roky** odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť a rozhodnutie o umiestnení líniovej stavby platí **tri roky** odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť, ak stavebný úrad neurčil v odôvodnených prípadoch dlhšiu lehotu; nestráca však platnosť, pokiaľ bola v týchto lehotách podaná žiadosť o stavebné povolenie alebo o povolenie na terénne úpravy, práce a zariadenia podľa tohto zákona (§ 71 ods. 1), alebo ak sa začalo s využitím územia na určený účel.

Čas platnosti rozhodnutia o chránenej časti krajiny, ako aj rozhodnutia o stavebnej uzávere určí stavebný úrad.

Čas platnosti územného rozhodnutia môže stavebný úrad predĺžiť na žiadosť navrhovateľa, ak ju podal pred uplynutím lehoty. Čas platnosti rozhodnutia o stavebnej uzávere ani po predĺžení nesmie presiahnuť **päť rokov** odo dňa, keď územné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Čas platnosti

územného rozhodnutia nemožno predĺžiť, ak bol na to isté územie schválený územný plán zóny, ktorý rieši predmet územného rozhodnutia.

Územné rozhodnutie je záväzné aj pre právnych nástupcov jeho navrhovateľa a ostatných účastníkov územného konania.

Oznámenie územného rozhodnutia - Územné rozhodnutie sa účastníkom oznamuje **doručením** písomného vyhotovenia.

Verejnou vyhláškou sa oznámi územné rozhodnutie o umiestnení líniovej stavby a v odôvodnených prípadoch aj o umiestnení zvlášť rozsiahlej stavby, stavby s veľkým počtom účastníkov konania, ako aj rozhodnutie o využití územia a o ochrannom pásme, ak sa týka rozsiahleho územia. Doručenie sa uskutoční vyvesením územného rozhodnutia na 15 dní spôsobom v mieste obvyklým. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

Územné rozhodnutie o umiestnení stavby jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov sa účastníkom konania podľa osobitného predpisu doručuje verejnou vyhláškou. Doručenie sa uskutoční vyvesením územného rozhodnutia na 15 dní spôsobom v mieste obvyklým. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

Odvolanie rieši po zrušení KSÚ príslušný **okresný úrad v sídle kraja**

Odkladný účinok odvolania proti územnému rozhodnutiu nemožno vylúčiť.

V odvolacom konaní sa neprihliada na námietky a pripomienky, ktoré neboli uplatnené v prvostupňovom konaní v určenej lehote, hoci uplatnené mohli byť. Stavebný úrad je povinný účastníkov konania na to upozorniť v oznámení o začatí územného konania.

2. POVOĽOVANIE STAVIEB, ZMIEN STAVIEB A UDRŽIAVACÍCH PRÁČ

Stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu.

Stavebné povolenie sa vyžaduje, pokiaľ tento zákon a vykonávacie predpisy k nemu alebo osobitné predpisy neustanovujú inak, pri stavbách každého druhu bez zreteľa na ich stavebnotechnické vyhotovenie, účel a čas trvania; stavebné povolenie sa vyžaduje aj pri zmene stavieb, najmä pri prístavbe, nadstavbe a pri stavebných úpravách.

Ohlásenie stavebnému úradu postačí v zákonom taxatívne stanovených prípadoch

- a) pri jednoduchej stavbe, jej prístavbe a nadstavbe, ak tak určil stavebný úrad v územnom rozhodnutí,
- b) pri drobných stavbách, ktoré plnia doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe a ktoré nemôžu podstatne ovplyvniť životné prostredie;
- c) pri stavebných úpravách, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby, nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, nemení sa spôsob užívania stavby a neohrozujú sa záujmy spoločnosti;
- d) pri udržiavacích prácach, ktoré by mohli ovplyvniť stabilitu stavby, požiarne bezpečnosť stavby, jej vzhľad alebo životné prostredie a pri všetkých udržiavacích prácach na stavbe, ktorá je kultúrnou pamiatkou,

- e) pri stavbách elektronických komunikačných sietí (nosiče telekomunikačných zariadení) umiestňovaných na existujúcich objektoch, ktoré nepresahujú výšku 6 m, šírku 2,5 m a nezasahujú do nosných konštrukcií stavby,
- f) pri prízemných stavbách elektronických komunikačných sietí, ak ich zastavaná plocha nepresahuje 25 m² a výška 4,5 m,
- g) pri výmene alebo dopĺňaní telekomunikačných zariadení na existujúcich stavieb elektronických komunikačných sietí, keď nedôjde k zmene stavby.

Stavebné povolenie ani ohlásenie **sa nevyžaduje**

- a) pri banských dielach, banských stavbách pod povrchom a pri stavbách v povrchových lomoch a skrývkach, pokiaľ podliehajú schvaľovaniu a dozoru orgánov štátnej banskej správy podľa banských predpisov,
- b) pri nadzemných a podzemných vedeniach elektronických komunikačných sietí, vrátane oporných a vytyčovacích bodov,
- c) pri krátkodobých prenosných zariadeniach, ako sú predajné stánky, konštrukcie a zariadenia na slávnostnú výzdobu a osvetlenie budov,
- d) pri scénických stavbách pre film a televíziu,
- e) pri geodetických drevených a prenosných meračských vežiach, signáloch a pyramídach,
- f) pri konštrukciách chmeľníc a vinogradov,
- g) pri stavebných úpravách elektrických vedení bez obmedzenia napätia, pokiaľ sa nemení ich trasa,
- h) pri udržiavacích prácach, pri ktorých nie je predpísané ohlásenie podľa § 55 ods. 2 písm. d),
- i) pri rozvodoch elektronických komunikačných sietí a zvodoch antén, ktoré sú umiestňované v uzavretých priestoroch stavieb.

Žiadosť o stavebné povolenie - Žiadosť o stavebné povolenie spolu s dokladmi a predpísanou dokumentáciou vypracovanou oprávnenou osobou podáva stavebník stavebnému úradu. V žiadosti uvedie účel a spôsob užívania stavby, miesto stavby a predpokladaný čas jej skončenia a pri stavbe na určitú dobu aj dobu užívania stavby.

Stavebník musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu. To neplatí, ak tieto skutočnosti preukázal v územnom konaní a po právoplatnosti územného rozhodnutia nedošlo k zmene.

Ak ide o stavebnú úpravu, nadstavbu alebo udržiavacie práce na stavbe, môže byť stavebníkom právnická alebo fyzická osoba, ktorá je nájomcom stavby, ak o tom predloží písomnú dohodu s vlastníkom stavby.

Stavebník podzemných stavieb podliehajúcich tomuto zákonu nepreukazuje vlastníctvo alebo iné právo k pozemku alebo stavbám na ňom, ak ide o stavby, ktoré funkčne ani svojou konštrukciou nesúvisia so stavbami na pozemku ani s prevádzkou na ňom a ktoré ani inak nemôžu ovplyvniť využitie pozemku na účel, ktorému je určený.

Účastníci stavebného konania

Účastníkmi stavebného konania sú:

- a) stavebník,

b) osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté,

c) ďalšie osoby, ktorým toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu,

d) stavebný dozor alebo kvalifikovaná osoba,

e) projektant v časti, ktorá sa týka projektu stavby.

Účastníkmi stavebného konania podľa odseku 1 písm. b) nie sú nájomcovia bytov a nebytových priestorov.

Stavebné konanie

Ak predložená žiadosť o stavebné povolenie, najmä dokumentácia neposkytuje dostatočný podklad pre posúdenie navrhovanej stavby alebo udržiavacích prác na nej alebo ak sa v dokumentácii nedodržia podmienky územného rozhodnutia, vyzve stavebný úrad stavebníka, aby žiadosť v primeranej lehote doplnil, prípadne aby ju uviedol do súladu s podmienkami územného rozhodnutia, a upozorní ho, že inak stavebné konanie zastaví.

Stavebný úrad zastaví stavebné konanie, ak stavebník

a) nepredložil dokumentáciu vypracovanú oprávnenou osobou,

b) nepreukázal požadované náležitosti žiadosti o stavebné povolenie podľa § 58 ods. 2 až 4,

c) nedoplnil žiadosť v určenej lehote podľa odseku 1,

d) neuviedol v určenej lehote predloženú dokumentáciu do súladu s podmienkami územného rozhodnutia,

e) vzal žiadosť o stavebné povolenie späť,

f) začal uskutočňovať stavbu predtým, ako stavebné povolenie nadobudlo právoplatnosť.

Stavebný úrad **oznami** začatie stavebného konania dotknutým orgánom, všetkým známym účastníkom a **nariadi ústne pojednávanie spojené s miestnym zisťovaním**. Súčasne ich upozorní, že svoje námietky môžu uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní, inak že sa na ne neprihliadne (**koncentračná zásada**). Na pripomienky a námietky, ktoré boli alebo mohli byť uplatnené v územnom konaní alebo pri prerokúvaní územného plánu zóny, **sa neprihliada (koncentračná zásada)**. Stavebný úrad oznami začatie stavebného konania do 7 dní odo dňa, keď je žiadosť o stavebné povolenie úplná.

Od miestneho zisťovania, prípadne aj od ústneho pojednávania môže stavebný úrad upustiť, ak sú mu dobre známe pomery staveniska a žiadosť poskytuje dostatočný podklad pre posúdenie navrhovanej stavby.

Stavebný úrad oznami účastníkom začatie stavebného konania najmenej **7 pracovných dní** pred konaním miestneho zisťovania prípadne ústneho pojednávania. Ak stavebný úrad upustí od ústneho

pojednávania, určí, do kedy môžu účastníci uplatniť námietky, a upozorní ich, že sa na neskoršie podané námietky neprihliadne.

Pri líniových stavbách alebo v odôvodnených prípadoch aj pri zvlášť rozsiahlych stavbách, stavbách s veľkým počtom účastníkov konania stavebný úrad upovedomí účastníkov o začatí stavebného konania verejnou vyhláškou najmenej 15 dní pred konaním miestneho zisťovania, prípadne ústneho pojednávania, a ak sa nekoná ústne pojednávanie, pred uplynutím lehoty určenej podľa odseku 3.

Pri stavbe jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov 1a) stavebný úrad upovedomí účastníkov o začatí stavebného konania verejnou vyhláškou najmenej **15 dní** pred konaním miestneho zisťovania, prípadne ústneho pojednávania, a ak sa nekoná ústne pojednávanie, pred uplynutím lehoty určenej podľa odseku 3.

Stavebný úrad upovedomí dotknuté orgány vždy jednotlivo. Tieto orgány sú povinné oznámiť svoje stanovisko v rovnakej lehote, v ktorej môžu uplatniť svoje námietky účastníci konania. Ak niektorý z orgánov štátnej správy potrebuje na riadne posúdenie dlhší čas, predlíži stavebný úrad na jeho žiadosť lehotu pred jej uplynutím. Ak dotknutý orgán v určenej alebo predĺženej lehote neoznámí svoje stanovisko k povoľovanej stavbe, má sa za to, že so stavbou z hľadiska ním sledovaných záujmov súhlasí.

V stavebnom konaní stavebný úrad preskúma najmä,

a) či dokumentácia spĺňa zastavovacie podmienky určené územným plánom zóny alebo podmienky územného rozhodnutia,

b) či dokumentácia spĺňa požiadavky týkajúce sa verejných záujmov, predovšetkým ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a života ľudí, a či zodpovedá všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu ustanoveným týmto zákonom a osobitnými predpismi, 4a)

c) či je zabezpečená komplexnosť a plynulosť výstavby, či je zabezpečené včasné vybudovanie technického, občianskeho alebo iného vybavenia potrebného na riadne užívanie,

d) či bude stavbu uskutočňovať osoba oprávnená na uskutočňovanie stavieb, alebo ak stavbu bude uskutočňovať stavebník svojpomocou, či je zabezpečené vedenie uskutočňovania stavby stavebným dozorom alebo kvalifikovanou osobou; ak zhotoviteľ stavby bude určený vo výberovom konaní, stavebník oznámí zhotoviteľa stavby stavebnému úradu do pätnástich dní po skončení výberového konania,

e) či nová budova alebo významne obnovovaná existujúca budova je v rámci technických, funkčných a ekonomických podmienok stavby navrhnutá s využitím vhodných stavebných konštrukcií, vysokoúčinných alternatívnych energetických systémov založených na obnoviteľných zdrojoch energie a automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov.

Ak sa má stavba užívať ako **prevádzkareň**, stavebný úrad skúma z hľadísk uvedených v odseku 1 písm. b) aj účinky budúcej prevádzky; technicko-ekonomickú úroveň projektu technologického zariadenia nepreskúma.

Stavebný úrad zabezpečí **stanoviská dotknutých orgánov**, ich vzájomný súlad a posúdi vyjadrenie účastníkov konania a ich námietky.

Ak by sa uskutočnením alebo užívaním stavby mohli **ohroziť verejné záujmy chránené** týmto zákonom a osobitnými predpismi alebo neprimerane obmedziť či ohroziť práva a oprávnené záujmy účastníkov vo väčšom rozsahu, než sa počítalo v územnom rozhodnutí, stavebný úrad žiadosť o stavebné povolenie zamietne.

So stavebným konaním sa spájajú, pokiaľ to nevyučuje povaha veci alebo ak osobitné predpisy neustanovujú inak, aj iné konania potrebné na uskutočnenie stavby. Správne orgány príslušné na ich uskutočňovanie majú v stavebnom konaní postavenie dotknutého orgánu podľa § 140a.

Stavebné povolenie

V stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.

Stavebné povolenie stráca platnosť, ak sa so stavbou nezačalo **do dvoch rokov** odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť, pokiaľ stavebný úrad v odôvodnených prípadoch neurčil na začatie stavby dlhšiu lehotu.

Povolenie zmeny stavby pred dokončením

Stavebný úrad môže v odôvodnených prípadoch na žiadosť stavebníka povoliť zmenu stavby ešte pred jej dokončením.

V rozsahu, v akom sa zmena dotýka práv, právom chránených záujmov alebo povinností účastníkov stavebného konania, ako aj záujmov chránených dotknutými orgánmi, prerokuje stavebný úrad žiadosť a vydá rozhodnutie, ktorým buď zmenu stavby povolí, pričom rozhodne aj o prípadných námietkach účastníkov a určí podľa potreby ďalšie záväzné podmienky, alebo žiadosť zamietne. Na konanie o zmene sa primerane vzťahujú ustanovenia o stavebnom konaní.

Stavebné povolenie a rozhodnutie o predĺžení jeho platnosti sa oznámi rovnakým spôsobom ako začatie stavebného konania a upovedomenie o ústnom pojednávaní; tieto rozhodnutia týkajúce sa jednoduchých a drobných stavieb sa oznámia aj orgánom štátnej správy, ktoré si vyhradili posúdenie dokumentácie.

Ak sa stavebné povolenie oznamuje verejnou vyhláškou, vyvesí sa na 15 dní spôsobom v mieste obvyklým. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

Stavebné povolenie a rozhodnutie o predĺžení jeho platnosti sú záväzné aj pre právnych nástupcov konania.

3. UŽÍVANIE STAVIEB

Kolaudácia stavieb

Dokončenú stavbu, prípadne jej časť spôsobilú na samostatné užívanie alebo tú časť stavby, na ktorej sa vykonala zmena alebo udržiavacie práce, pokiaľ tieto stavby vyžadovali stavebné povolenie, možno užívať len na základe **kolaudačného rozhodnutia**.

Dokončené terénne úpravy, ťažobné a im podobné alebo s nimi súvisiace práce, ako aj informačné, reklamné a propagačné zariadenia sa kolaudujú len v prípadoch, že to stavebný úrad určil pri ich povolení.

Kolaudačné rozhodnutie sa vyžaduje aj pre jednoduché stavby, ich prístavby a nadstavby, ktoré postačilo ohlásiť podľa § 55 ods. 2 písm. a).

Kolaudačné konanie vykonáva stavebný úrad, ktorý vydal stavebné povolenie alebo povolil terénne úpravy, ťažobné a im podobné alebo s nimi súvisiace práce, ako aj informačné, reklamné a propagačné zariadenia.

Účastníkmi kolaudačného konania sú stavebník, vlastník stavby, ak nie je stavebníkom a vlastníkom pozemku, na ktorom je stavba umiestnená.

Ak stavebný úrad zlúči s kolaudačným konaním konanie o zmene stavby pred dokončením, sú účastníkmi konania aj tí účastníci stavebného konania, ktorých by sa zmena mohla dotýkať.

Kolaudačné konanie **sa začína na návrh stavebníka**.

Návrh na kolaudáciu stavby sa podáva **písomne**. V návrhu sa uvedie označenie a miesto stavby, terénnych úprav alebo miesto ťažobných prác, predpokladaný termín dokončenia stavby alebo terénnych úprav, alebo ťažobných prác vrátane vypratania staveniska a dokončenia úprav okolia stavby a údaj o tom, či sa bude vykonávať skúšobná prevádzka a čas jej trvania.

Stavebný úrad oznámi účastníkom konania, obci, ak nie je stavebným úradom príslušným na kolaudačné konanie a dotknutým orgánom začatie kolaudačného konania najmenej 10 dní pred ústnym pojednávaním spojeným s miestnym zisťovaním.

V oznámení o začatí kolaudačného konania upozorní stavebný úrad účastníkov a dotknuté orgány, že námietky a stanoviská môžu uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní, inak že sa na ne neprihliadne (**koncentračná zásada**).

Stavebný úrad prizve na kolaudačné konanie projektanta a ak ide o stavbu uskutočnenú svojpomocou aj osobu, ktorá vykonáva stavebný dozor. Ak je to účelné, prizve aj zhotoviteľa stavby alebo inú osobu.

V kolaudačnom konaní stavebný úrad **najmä skúma**, či sa stavba uskutočnila podľa dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní a či sa dodržali zastavovacie podmienky určené územným plánom zóny alebo podmienky určené v územnom rozhodnutí a v stavebnom povolení. Ďalej skúma, či skutočné realizovanie stavby alebo jej užívanie nebude ohrozovať verejný záujem, predovšetkým z hľadiska ochrany života a zdravia osôb, životného prostredia, bezpečnosti práce a technických zariadení.

Ak v priebehu uskutočňovania stavby dôjde k zmene technických predpisov, podľa ktorých bola spracovaná projektová dokumentácia, prihliada na ne stavebný úrad len vtedy, pokiaľ sa ich ustanovenia vzťahujú aj na stavby projektované a uskutočňované pred ich účinnosťou.

Ak stavebný úrad pri kolaudačnom konaní zistí na stavbe závady brániace jej užívaniu, určí lehotu na ich odstránenie a **preruší konanie**.

S kolaudačným konaním sa môže spojiť konanie o zmene stavby (§ 68), pokiaľ sa skutočné realizovanie podstatne neodchyľuje od dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní.

Stavebný úrad spíše o ústnom pojednávaní **protokol**, ktorý obsahuje

- a) označenie stavby,
- b) zistenie, či sa dodržali podmienky územného rozhodnutia a stavebného povolenia a či sa vyhovelo všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu,
- c) porovnanie skutočného realizovania dokončenej stavby s projektovou dokumentáciou overenou stavebným úradom,
- d) súpis zistených odchýlok od skutočného realizovania stavby, prípadne odkaz na podklady kolaudačného rozhodnutia,
- e) námietky účastníkov konania,
- f) stanoviská dotknutých orgánov.

Protokol podľa odseku 1 môže stavebný úrad nahradiť jednoduchým záznamom, najmä ak sa stavba dokončila v súlade s overenou dokumentáciou, ak nie sú zistené odchýlky od skutočného realizovania stavby a neboli podané námietky účastníkov konania.

Kolaudačné rozhodnutie sa nevydá, ak nie je zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia ľudí a životného prostredia, ako aj riadne užívanie stavby na určený účel

Stavebný úrad môže od kolaudácie upustiť, ak ide o

- a) drobné stavby, stavebné úpravy a udržiavacie práce, po ktorých ohlásení stavebný úrad určil, že podliehajú stavebnému povoleniu,
- b) jednoduché stavby a ich zmeny s výnimkou stavieb na bývanie, stavieb na individuálnu rekreáciu, garáží a stavieb s prevádzkovým alebo výrobným zariadením.

Kolaudačným rozhodnutím sa povoľuje užívanie stavby na určený účel, a ak je to potrebné, určia sa podmienky užívania stavby.

V kolaudačnom rozhodnutí môže stavebný úrad určiť podmienky vyplývajúce zo všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, odstránenie drobných nedostatkov skutočného realizovania stavby zistených pri kolaudačnom konaní a určiť primeranú lehotu na ich odstránenie. Môže tak urobiť iba v prípade, že ide o nedostatky, ktoré neohrozujú zdravie a bezpečnosť osôb a nebránia vo

svojom súhrne riadnemu a nerušenému užívaniu stavby na určený účel; inak kolaudačné rozhodnutie nevydá.

Ak ide o nebytovú budovu, stavebný úrad v podmienkach podľa odseku 2 určí lehotu, do ktorej je stavebník povinný predložiť energetický certifikát kolaudovanej budovy; táto lehota nesmie byť dlhšia ako šesť mesiacov.

Zmena v užívaní stavby

Stavbu možno užívať len na účel určený v kolaudačnom rozhodnutí, prípadne v stavebnom povolení. Zmeny účelu užívania stavby, ktoré spočívajú v zmene spôsobu užívania stavby, jej prevádzkového zariadenia, v zmene spôsobu a v podstatnom rozšírení výroby alebo činností, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, vyžadujú rozhodnutie stavebného úradu o zmene v užívaní stavby; na konanie o zmene v užívaní stavby sa vzťahujú primerane ustanovenia § 76 až 84.

4. Vyvlastňovacie konanie

Vyvlastňovacie konanie vykonáva stavebný úrad.

Vyvlastňovacie konanie sa začína na návrh orgánu štátnej správy, právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje. Pokiaľ je navrhovateľom orgán príslušný na vyvlastňovacie konanie, ustanoví odvolací orgán, ktorý iný stavebný úrad v jeho pôsobnosti vykoná konanie a vydá rozhodnutie o vyvlastnení.

Návrh na vyvlastnenie obsahuje označenie účastníkov konania, označenie vyvlastňovaného pozemku alebo stavby, navrhovaný rozsah a odôvodnenie požiadavky s uvedením účelu, na ktorý sa vyvlastnenie navrhuje, návrh náhrady a dôkaz o tom, že pokus o získanie práva k pozemku alebo k stavbe dohodou bol bezvýsledný. Podrobnosti o obsahu návrhu ustanoví všeobecne záväzný právny predpis [§ 143 písm. c)].

Bezvýslednosť dohody sa preukazuje doručenkou zaslanej písomnej výzvy na uzavretie dohody obsahujúcou požiadavku žiadateľa, dôvody požadovaného prevodu práva alebo vzniku vecného bremena, návrh odplaty najmenej vo výške určenej podľa § 111 ods. 2 a upozornenie, že ak na výzvu vlastník pozemku alebo stavby neodpovie do 15 dní odo dňa doručenia, bude sa predpokladať, že dohodu odmieta.

Na prerokovanie návrhu na vyvlastnenie nariadi stavebný úrad **ústne pojednávanie**.

Stavebný úrad oznámi účastníkom konania termín uskutočnenia ústneho pojednávania písomne najmenej 15 dní vopred. Ak je vyvlastňovaná stavba alebo vyvlastňovaný pozemok predmetom exekučného záložného práva, oznámi stavebný úrad začatie vyvlastňovacieho konania, uskutočnenie ústneho pojednávania a rozhodnutie o vyvlastnení aj exekútorovi, ktorého poveril súd vykonaním exekúcie; exekútor nie je účastníkom vyvlastňovacieho konania.

Námietky proti vyvlastneniu musia účastníci konania uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní. Na námietky uplatnené neskoršie a na námietky, ktoré boli v územnom konaní zamietnuté alebo ktoré mohol účastník uplatniť v územnom konaní podľa tohto zákona, sa neprihliada (**koncentračná zásada**). Na túto skutočnosť sa musia účastníci konania výslovne upozorniť.

Na účely tejto časti účastník konania môže uplatniť **námietku predpojatosti**, ktorá obsahuje skutočnosti nasvedčujúce vylúčenie zamestnanca správneho orgánu, najneskôr na ústnom pojednávaní alebo do 15 dní odo dňa, keď sa mohol o týchto skutočnostiach dozvedieť. V námietke predpojatosti musí byť uvedené proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť zamestnanec správneho orgánu vylúčený, a kedy sa účastník konania podávajúci námietku predpojatosti o dôvode vylúčenia dozvedel. Správny orgán poučí o tom účastníka konania v oznámení o začatí konania.

Na námietku predpojatosti podanú po lehote a na opakovanú námietku predpojatosti podanú z toho istého dôvodu orgán, ktorý rozhoduje o vylúčení zamestnanca správneho orgánu, neprihliadne. Ak sa námietka predpojatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe zamestnanca správneho orgánu v konaní o prejednávanej veci, na námietku predpojatosti sa neprihliada.

Ak vyvlastňovaná stavba alebo vyvlastňovaný pozemok nemá v katastri nehnuteľností zapísaného vlastníka alebo vlastníctvo je predmetom konania o dedičstvo alebo súdneho konania, účastníkom vyvlastňovacieho konania

a) je Slovenský pozemkový fond, ak ide o pozemok, s ktorým nakladá,

b) sú účastníci konania o dedičstvo a Slovenský pozemkový fond, ak ide o stavbu alebo pozemok, ktorého vlastníctvo je predmetom dedičského konania, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o dedičstve,

c) sú účastníci súdneho konania a Slovenský pozemkový fond, ak ide o stavbu alebo pozemok, ktorého vlastníctvo je predmetom súdneho konania, a to až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia.

Ak vyvlastňovaná stavba alebo vyvlastňovaný pozemok nebol vydaný podľa osobitných predpisov (10m) z dôvodu, že nebolo rozhodnuté o oprávnenej osobe, je účastníkom vyvlastňovacieho konania povinná osoba a Slovenský pozemkový fond, a to až do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa určila oprávnená osoba.

Na základe výsledkov vyvlastňovacieho konania vydá stavebný úrad **rozhodnutie o vyvlastnení**.

Rozhodnutie o vyvlastnení okrem náležitostí ustanovených osobitným predpisom určuje najmä

a) predmet, rozsah a účel vyvlastnenia,

b) náhradu za vyvlastnenie a spôsob jej úhrady,

c) lehotu, do ktorej sa musí začať s užívaním pozemku a stavby na účel, na ktorý sa vyvlastnili,

d) podmienky na podanie žiadosti o zrušenie rozhodnutia o vyvlastnení.

Odkladný účinok odvolania proti rozhodnutiu o vyvlastnení nemožno vylúčiť.

Priestupkové konanie

10a/ zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

Orgány štátnej správy Slovenskej republiky a obce vedú občanov k tomu, aby dodržiavali zákony a ostatné právne predpisy a rešpektovali práva spoluobčanov; dbajú najmä o to, aby občania nesťažovali plnenie úloh štátnej správy a obcí a nenarúšali verejný poriadok a občianske spolunažívanie.

Priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Priestupkom nie je konanie, ktorým niekto odvracia

a) primeraným spôsobom priamo hroziaci útok na záujem chránený zákonom alebo

b) nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak.

Na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

Za priestupok nie je zodpovedný ten, kto v čase jeho spáchania nedovršil **pätnásť rok** svojho veku.

Za priestupok nie je zodpovedný ten, kto pre **duševnú poruchu** v čase jeho spáchania nemohol rozpoznať, že ide o porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného zákonom, alebo nemohol ovládať svoje konanie. Zodpovednosti sa však nezbaňuje ten, kto sa do stavu nepríčetnosti priviedol, hoci len z nedbanlivosti, požitím alkoholu alebo užitím inej návykovej látky.

Zodpovednosť za priestupok sa posudzuje podľa zákona účinného v čase spáchania priestupku; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje iba vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Páchatel'ovi možno uložiť len taký druh sankcie, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď sa o priestupku rozhoduje.

O ochrannom opatrení sa rozhodne podľa zákona účinného v čase, keď sa o ochrannom opatrení rozhoduje.

Za priestupok možno uložiť tieto sankcie:

a) pokarhanie,

b) pokutu,

c) zákaz činnosti,

d) prepadnutie vecí.

Druhy priestupkov - Priestupky proti poriadku v správe

KONANIE O PRIESTUPKOCH - Ak nie je v tomto alebo v inom zákone ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie o priestupkoch všeobecné predpisy o správnom konaní.

Priestupky prejednávajú obvodné úrady, orgány Policajného zboru

Objasňovanie priestupkov

Priestupky sa prejednávajú z úradnej povinnosti, ak nejde o priestupky, ktoré sa prejednávajú len na návrh

Účastníci konania

- a) obvinený z priestupku,
- b) poškodený, ak ide o prejednávanie náhrady majetkovej škody spôsobenej priestupkom,
- c) vlastník veci, ktorá môže byť zhabaná alebo bola zhabaná, a to v časti konania týkajúcej sa zhabania veci,
- d) navrhovateľ, na návrh ktorého bolo začaté konanie o priestupku podľa § 68 ods. 1.

O priestupku koná správny orgán v prvom stupni ústne pojednávanie. V neprítomnosti obvineného z priestupku možno vec prejednať len vtedy, ak sa odmietne dostaviť na ústne pojednávanie, hoci bol riadne predvolaný, alebo sa nedostaví bez náležitého ospravedlnenia alebo bez dôležitého dôvodu.

Zastavenie konania - Správny orgán konanie o priestupku zastaví, ak sa v ňom zistí, že

- a) skutok, o ktorom sa koná, sa nestal alebo nie je priestupkom,
- b) skutok nespáchal obvinený z priestupku,
- c) spáchanie skutku, o ktorom sa koná, nebolo obvinenému z priestupku preukázané,
- d) obvinený z priestupku požíva podľa medzinárodného práva alebo podľa zákona výsady a imunity,
- e) obvinený z priestupku v čase spáchania priestupku nedovršil pätnásť rok svojho veku alebo trpel duševnou poruchou, pre ktorú nemohol rozpoznať, že svojím konaním porušuje alebo ohrozuje záujmy chránené zákonom, alebo ovládať svoje konanie,
- f) zodpovednosť za priestupok zanikla,
- g) o skutku už bolo právoplatne rozhodnuté správnym orgánom alebo orgánom činným v trestnom konaní,
- h) za priestupok bola uložená blokovaná pokuta,
- ch) o skutku už bolo rozhodnuté v disciplinárnom alebo kárnom konaní a toto rozhodnutie sa považuje za postačujúce,
- i) obvinený z priestupku zomrel,
- j) navrhovateľ vzal svoj návrh na začatie konania späť alebo sa nedostavil na ústne pojednávanie bez náležitého ospravedlnenia alebo bez dôležitého dôvodu, hoci bol riadne a včas predvolaný,
- k) v konaní o urážke na cti došlo ku zmieri,

l) vec bola postúpená podľa § 71 po začatí konania.

Rozhodnutie - Výrok rozhodnutia o priestupku, ktorým je obvinený z priestupku uznaný vinným, musí obsahovať tiež popis skutku s označením miesta a času spáchania priestupku, vyslovenie viny, druh a výšku sankcie, prípadne rozhodnutie o upustení od uloženia sankcie (§ 11 ods. 3), o započítaní času do času zákazu činnosti (§ 14 ods. 2), o uložení ochranného opatrenia (§ 16), o nároku na náhradu škody (§ 70 ods. 2) a o trovách konania (§ 79 ods. 1).

Rozhodnutie o priestupku nemožno doručiť verejnou vyhláškou.

Proti rozhodnutiu o priestupku môže sa odvolať v plnom rozsahu len obvinený z priestupku, a ak ide o mladistvého, v jeho prospech aj jeho zákonný zástupca a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Poškodený sa môže odvolať len vo veci náhrady škody.

Vlastník zhabanej veci sa môže odvolať len proti časti rozhodnutia, v ktorej sa vyslovuje zhabanie veci.

Pri priestupkoch, ktoré možno prejednať len na návrh, sa môže navrhovateľ odvolať len proti tej časti rozhodnutia, ktorá sa týka vyslovenia viny obvineného z priestupku alebo povinnosti navrhovateľa uhradiť trovy konania; môže sa tiež odvolať proti rozhodnutiu o zastavení konania (§ 76 ods. 2).

Včas podané odvolanie proti rozhodnutiu o priestupku má odkladný účinok, ktorý nemožno vylúčiť.

V odvolacom konaní správny orgán nemôže zmeniť uloženú sankciu v neprospech obvineného z priestupku, ak nezistí nové podstatné skutkové okolnosti.

Návrh na preskúmanie rozhodnutia o priestupku súdom možno podať až po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku v správnom konaní.

Pri rozhodovaní vo veciach správneho trestania je rozhodujúce dodržanie základných princípov a zásad správneho trestania orgánom verejnej správy i súdom, kde okrem vymedzenia skutkovej podstaty správneho deliktu, tak, aby ním sama o sebe bola naplnená požiadavka čl. 49 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, je dôležitým interpretačným nástrojom pre národné správne súdy pri výklade zákonov týkajúcich sa správneho trestania **Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy R(91) 1 vo veciach administratívnych sankcií**. Vzhľadom na to, že správne delikty patria do kategórie trestných obvinení v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru, treba pri nedostatku špeciálnej právnej úpravy v oblasti správneho trestania pri súbehu správnych deliktov či za pokračujúci správny delikt na základe analógie aplikovať pravidlá pre ukládanie trestov zakotvené v Trestnom zákone (**absorbčná zásada**). Rovnako je potrebné pri správnom trestaní aplikovať **princíp zákazu retroaktivity**, t. j. zákaz ukládania správnej sankcie za čin, ktorý v čase, keď bol spáchaný, nebol v rozpore so zákonom a zákaz ukládania prísnejšej sankcie za čin, za ktorý v čase keď bol spáchaný, bolo možné uložiť miernejšiu sankciu (a to ani ak by to predpisy platné v čase ukládania sankcie umožňovali). **Ak po spáchaní správneho deliktu**

nadobudnú účinnosť predpisy umožňujúce uložiť za správny delikt miernejšie sankcie, zodpovednosť za správny delikt sa bude posudzovať podľa právnej normy, ktorá je výhodnejšia pre zodpovednú osobu.

Konanie a rozhodovanie o administratívnych sankciách sa bude riadiť aj zásadami, ktoré sa uplatňujú v trestnom konaní - zákaz *reformatio in peius a beneficium cohesionis*, ukladanie trestov pri súbahu správnych deliktov a pri pokračujúcom správnom delikte a pod.

Prístup k informáciám

11a/ Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“)

Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia, mravnosti (článok 26 ods. 4 ústavy).

Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (§ 26 ods. 5 ústavy).

Ústava Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava“) v čl. 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na **prijímanie informácií** (získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná (pozri bližšie nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 236/06 – 59 zo dňa 28.07.2007) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmený v ods. 5 citovaného článku ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom **poskytovať informácie** o svojej činnosti, pričom podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje taktiež Listina základných práv a slobôd (čl. 17 ods. 1, 5). Podľa čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou, a to buď podmienok všeobecných (čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy) alebo osobitných vzťahujúcich sa na konkrétne práva a slobody. Rozhodnutie ústavodarcu neustanoviť osobitné dôvody obmedzenia vzťahujúce sa na právo na prijímanie informácií (čl. 26 ods. 4 ústavy obsahuje podmienky obmedzenia pre slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie) nemožno považovať za absolútne vylúčenie možnosti jeho obmedzenia, aj v tomto prípade je nevyhnutné otázku prípustnosti zásahu do základného práva posudzovať z hľadiska účelu, ktorý tento zásah sleduje, teda či tento zásah možno odôvodniť ústavne relevantným spôsobom (m. m. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 1/09-34 zo dňa 19.01.2011).

Ústava prostredníctvom práva na informácie vytvára **tri skupiny informácií**. Prvú predstavujú **informácie, ktoré štátne orgány a orgány územnej samosprávy musia predložiť oprávneným osobám**. Druhú skupinu tvoria **informácie, ktoré štátne orgány ani iné orgány verejnej moci nemusia predložiť oprávneným osobám, ale musia strpieť prístup k nim, ak oprávnené osoby uplatnia svoje právo na informácie**. Tretiu skupinu informácií tvoria **informácie, ktoré nemožno zverejniť, pretože ide o informácie podliehajúce úprave čl. 26 ods. 4 ústavy**. Ústava neobmedzuje právo na informácie z hľadiska predmetu tohto práva, teda neustanovuje pozitívny výpočet informácií, ktoré oprávnená osoba môže vyhľadávať, prijímať a rozširovať, ani neurčuje negatívny výpočet informácií, ktoré nemožno vyhľadávať, prijímať a rozširovať. **Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie, pokiaľ nejde o informácie podliehajúce obmedzeniu čl. 26 ods. 4 ústavy**.

Podľa § 1 zákona o slobode informácií tento **zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám**. V poznámke k tomuto ustanoveniu je citovaný aj čl. 26 ústavy, ktorá síce nemá normatívnu povahu, ale vyjadruje zámer zákonodarcu, čo sa týka účelu zákona o slobode informácií, t. j. úpravou v tomto zákone sa má chrániť reálne uplatnenie čl. 26 ústavy.

Niet pochyb o tom, že prihlásením sa Slovenskej republiky k princípom demokratického právneho štátu, resp. prijatím Listiny základných práv a slobôd a Ústavy Slovenskej republiky došlo aju nás k prechodu od koncepcie diskretnosti verejnej správy (štátnej správy i samosprávy) k princípu piblicity správy (t.j. jej otvorenosti a transparentnosti). Tým sa zmanilo základné právne-filozofické východisko pri riešení otázky prístupu vrejnosti k informáciám o činnosti verejnej správy v tom zmysle, že teraz majú v zásade všetci právny nárok na prístup ku všetkým informáciám okrem tých, ktoré sú osobitným zákonom a taxatívne a iba z nevyhnutných dôvodov vylúčené.

Zmyselom informovanosti občanov o verejnej moci je pre túto moc samu esenciálnou spätnou väzbou, kvalitatívnym faktorom a zároveň aj poistkou proti jej zneužitiu..

Ďalším nepopierateľným významom subjektívneho a tým aj vynutiteľného práva na informácie je jeho **funkcia kontrolná** vo vzťahu k fungovaniu verejnej moci.

Dostatočne rozsiahly, jednoduchý a rýchly prístup k informáciám má tiež priaznivý vplyv na dôveru občanov v demokratické inštitúcie a na ich ochotu podieľať sa na verejnom živote. Situácie, kedy samotné získavanie podkladových informácií robí občanom problémy, sú pre nich demotivujúce, pretože tým nadobúdajú pocit nemožnosti účinne ovplyvniť správu vecí verejných.

Právo na informácie spolu so slobodou prejavu sú ústavnými právami každého subjektu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky, Listou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo vyhľadávať a šíriť informácie **možno obmedziť len zákonom**, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Výkladovým pravidlom pri obmedzovaní základných práv a slobôd je ustanovenie čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Rozsah obmedzení základných práv a slobôd je potrebné vykladať reštriktívne.

Zákon o slobode informácií v podrobnostiach upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1). Obmedzenia práva na slobodný prístup k informáciám sú upravené v ustanoveniach § 8 až § 13 tohto zákona.

Obce a VÚC

3b/ Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov

§ 4 ods. 2 zákona č. 416/2001 Z.z. - Ak zákon pri úprave pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja) neustanovuje, že ide o prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy, platí, že ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku (samosprávneho kraja).

§ 27 zákona o obecnom zriadení

(1) Na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb rozhoduje pri prenesenom výkone štátnej správy obec, sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

(2) Na konanie, v ktorom o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb rozhoduje pri výkone samosprávy obec, sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní; o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu obce rozhoduje súd, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

(3) Ak Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlási voľby do orgánu územnej samosprávy za neplatné alebo zruší ich výsledok, úkony orgánu územnej samosprávy, ktorého sa rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky týka, a ktoré vykonal do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sa považujú za úkony vykonané oprávneným orgánom.

10b / Orgány obce a orgány VÚC

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

Orgánmi obce sú

a) obecné zastupiteľstvo,

Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce.

Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť **obecnú radu**. Obecná rada je zložená z poslancov, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Obecnú radu a jej členov môže obecné zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať.

Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať **komisie** ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány

Organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom zabezpečuje **obecný úrad**. Činnosť obecného úradu riadi starosta alebo prednosta obecného radu, ak je zriadená takáto funkcia. Prednostu vymenúva a odvoláva starosta.

Obec si môže zriadiť **útvár hlavného kontrolóra**, ktorý je súčasťou obecného úradu. Útvár hlavného kontrolóra riadi a za jeho činnosť zodpovedá **hlavný kontrolór**. Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo. Hlavný kontrolór je zamestnancom obce a ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na neho všetky práva a povinnosti ostatného vedúceho zamestnanca podľa osobitného predpisu.

Obecná polícia – jej zriadenie, postavenie a úlohy upravuje osobitný zákon (napr. zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov).

b) **starosta obce** (ďalej len "starosta"). Starosta je štatutárnym orgánom obce.

Starosta

- a) zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady, ak tento zákon neustanovuje inak, a podpisuje ich uznesenia,
- b) vykonáva obecnú správu,
- c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- d) vydáva pracovný poriadok, organizačný poriadok obecného úradu a poriadok odmeňovania zamestnancov obce; informuje obecné zastupiteľstvo o vydaní a zmenách organizačného poriadku obecného úradu,
- e) rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

MESTO - mestské zastupiteľstvo

- primátor mesta

Zákon č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov

Orgány samosprávneho kraja sú

a) **zastupiteľstvo samosprávneho kraja** (ďalej len "zastupiteľstvo")

Zastupiteľstvo je zbor zložený z poslancov samosprávneho kraja zvolených v priamych voľbách.

Zastupiteľstvu je vyhradené rozhodovať o základných otázkach samosprávneho kraja, a to

- a) uznávať sa na nariadeniach,
- b) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom samosprávneho kraja a s majetkom prenechaným do užívania samosprávne kraju,

- c) schvaľovať program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja samosprávneho kraja, regionálne rozvojové plány a programy, ako aj územnoplánovacie podklady samosprávneho kraja a územné plány regiónov,
- d) schvaľovať rozpočet samosprávneho kraja a jeho zmeny, kontrolovať čerpanie rozpočtu a schvaľovať záverečný účet samosprávneho kraja; v rozsahu určenom zastupiteľstvom môže zmeny rozpočtu vykonávať predseda,
- e) o prijatí úveru alebo pôžičky samosprávneho kraja,
- f) schvaľovať poriadok odmeňovania zamestnancov samosprávneho kraja vypracovaný podľa osobitného predpisu, 14a)
- g) o vyhlásení referenda,
- h) zriaďovať, zakladať, zrušovať a kontrolovať právnické osoby samosprávneho kraja a na návrh predsedu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), ak osobitný zákon neustanovuje inak, ako aj schvaľovať majetkovú účasť samosprávneho kraja v právnickej osobe,
- i) schvaľovať dohody podľa § 5, schvaľovať združovanie prostriedkov a činností samosprávneho kraja, ako aj členstvo samosprávneho kraja v združeniach,
- j) voliť a odvolávať na návrh predsedu z poslancov zastupiteľstva podpredsedov samosprávneho kraja (ďalej len "podpredseda"), ako aj určovať podpredsedovi, ktorý je dlhodobo uvoľnený na výkon funkcie, primeranú odmenu,
- k) zriaďovať komisie a iné orgány zastupiteľstva, určovať im úlohy, voliť a odvolávať ich predsedov a ďalších členov,
- l) voliť na šesť rokov a odvolávať hlavného kontrolóra a určovať jeho odmenu,
- m) určovať odmenu poslancom (§ 12 ods. 6),
- n) určovať odmenu členom komisií, ktorí nie sú poslancami,
- o) zriaďovať úrad,
- p) schvaľovať rokovací poriadok zastupiteľstva,
- q) o ďalších veciach, ktoré si môže vyhradiť v štatúte samosprávneho kraja, ak nie sú zákonom zverené predsedovi.

b) predseda samosprávneho kraja (ďalej len "predseda").

Predseda volia obyvatelia samosprávneho kraja (§ 3 ods. 1) v priamych voľbách. Predseda zastupuje samosprávny kraj navonok. V majetkovoprávných vzťahoch, pracovnoprávných vzťahoch a v iných vzťahoch je štatutárnym orgánom; rozhoduje aj vo veciach, v ktorých zákon zveruje samosprávne kraju rozhodovanie o právach a povinnostiach právnických osôb a fyzických osôb v oblasti verejnej správy okrem vecí, o ktorých na jeho návrh rozhoduje organizačný útvar úradu určený v organizačnom poriadku úradu. Predseda zastupujú podpredsedovia v rozsahu určenom predsedom.

Samosprávny kraj zriaďuje **útvár hlavného kontrolóra**. **Hlavného kontrolóra** volí a odvoláva zastupiteľstvo. Hlavný kontrolór je zamestnancom samosprávneho kraja a ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na neho všetky povinnosti ostatného vedúceho zamestnanca podľa osobitného predpisu.

13b/ Uznesenia a VZN a ich preskúmanie + 6b/

Obce a VÚC prijímajú uznesenia (§ 12 zákona o obecnom zriadení, § 11 zákona o samosprávnych krajoch) a VZN (§ 6 zákona o obecnom zriadení, § 8 zákona o samosprávnych krajoch)

Tieto uznesenia a VZN sa preskúmajú v tzv. **komunálnom súdnictve**, ktoré patrí do verejného (správneho) súdnictva. Občiansky súdny poriadok v súčasnosti upravuje konanie o preskúmanie zákonnosti uznesení zastupiteľstiev (§ 250zf), konanie o preskúmaní zákonnosti všeobecne záväzných nariadení zastupiteľstiev (§ 250zfa) a konanie vo veciach dohôd obcí o spolupráci s územnými celkami alebo orgánmi iných štátov a členstva v medzinárodnom združení (250zg).

Konanie podľa § 250zf OSP patrí do tzv. **komunálneho súdnictva** zaradeného do verejného (správneho) súdnictva od 1.9.2003.

§ 250zf Konanie o preskúmaní zákonnosti uznesení obecného zastupiteľstva, mestského zastupiteľstva, miestneho zastupiteľstva alebo zastupiteľstva vyššieho územného celku

(1) Ak obecné zastupiteľstvo, mestské zastupiteľstvo, miestne zastupiteľstvo alebo zastupiteľstvo vyššieho územného celku nezruší na základe protestu prokurátora svoje uznesenie, ktoré je v rozpore so zákonom, môže prokurátor podať na súd návrh na zrušenie tohto uznesenia.

(2) Účastníkmi konania sú obec, mesto, mestská časť alebo vyšší územný celok a prokurátor.

(3) Príslušný na rozhodnutie je krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza obec, mesto, mestská časť alebo sídlo vyššieho územného celku.

(4) Proti rozhodnutiu súdu je prípustné odvolanie.

1. Konanie o nezákonnosti uznesení zastupiteľstiev orgánov územnej samosprávy bolo ako osobitné konanie zaradené do piatej hlavy tretej časti Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 225/1998 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a dopĺňajú sa ďalšie zákony, a to § 250ha. Jeho znenie prešlo viacerými zmenami a od 1. 9. 2003 patrí do tzv. verejného (správneho) súdnictva. Konanie podľa § 250zf treba odlišovať od konania na základe žaloby prokurátora podľa § 35 ods. 1 písm. b) v spojení s § 249 ods. 3 a § 250b ods. 5.

2. Predmetom tohto konania je zákonnosť uznesení obecných zastupiteľstiev. Preto ak obecné zastupiteľstvo, mestské zastupiteľstvo, miestne zastupiteľstvo alebo zastupiteľstvo vyššieho územného celku nezruší na základe protestu prokurátora svoje uznesenie, ktoré je v rozpore so zákonom, môže prokurátor podať na súd návrh na zrušenie tohto uznesenia (§ 250ze ods. 1). Toto oprávnenie prokurátora vyplýva aj z ustanovenia § 26 ods. 7 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 153/2001 Z. z.“). Prípustnosť návrhu teda podmieňuje neúspešnosť protestu prokurátora

podľa § 22 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. Konanie o proteste prokurátora je osobitným konaním, v ktorom sa rozhoduje, či všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným orgánom verejnej správy, opatrením alebo rozhodnutím bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis. Na konanie o proteste prokurátora sa vzťahuje zákon č. 153/2001 Z. z., a ak nemá inú úpravu, primerane sa naň vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Za neúspech protestu sa považuje to, že obec, mestská časť, mesto alebo vyšší územný celok nezruší na základe protestu prokurátora uznesenie svojho zastupiteľstva.

3. Konanie sa začína len na návrh. Náležitosti návrhu ustanovuje Občiansky súdny poriadok (primerané použitie § 79 a § 250zf ods. 1). Návrh musí okrem presného označenia uznesenia obsahovať aj konkrétne tvrdenia o nezákonnosti uznesenia zastupiteľstva s uvedením tých ustanovení zákona, ktoré boli napadnutým uznesením porušené. Petitom návrhu sa možno domáhať iba zrušenia napadnutého uznesenia.

Vecne príslušným na rozhodnutie je krajský súd. Miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza obec, mesto, mestská časť alebo sídlo vyššieho územného celku.

Z ustanovenia § 246b ods. 1 vyplýva, že krajský súd rozhoduje v senáte.

4. Účastníkmi konania sú obec, mesto, mestská časť alebo vyšší územný celok a prokurátor. Návrh na začatie konania môže podať iba prokurátor. Iná osoba nie je aktívne procesne legitimovaná na podanie návrhu na preskúmanie zákonnosti uznesenia zastupiteľstva.

Návrh treba podať priamo proti obci, mestu, mestskej časti alebo vyššiemu územnému celku, pretože zastupiteľstvo ako orgán jednotky územnej samosprávy nemá právnu subjektivitu, a nemá preto spôsobilosť byť účastníkom konania.

5. Krajský súd koná a rozhoduje vo veci samej na pojednávaní. Dokazovanie sa vykonáva listinnými dôkazmi so zreteľom na okolnosti, ktoré tvoria základ nezákonnosti napadnutého uznesenia zastupiteľstva. Prevažne pôjde o verejné listiny, prípadne o dôkazné prostriedky podľa § 128.

6. V tomto konaní sa uplatňuje kasačný princíp. Keďže ustanovenie § 250zf osobitne neupravuje formu rozhodnutia, krajský súd rozhoduje vo veci samej rozsudkom (§ 152 ods. 1). Ak je návrh prokurátora dôvodný, súd napadnuté uznesenie zastupiteľstva zruší. Nedôvodný návrh súd zamietne. Súd môže tiež uznesením konanie zastaviť, ak bol návrh podaný neoprávnenou osobou (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 6SžoKS 52/2006 z 27. októbra 2006) alebo bol podaný predčasne, napr. z dôvodu, že za neúspech protestu prokurátora nemožno považovať postup, ktorým obecné zastupiteľstvo uznesením vzalo protest prokurátora iba na vedomie (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 6Sžo 188/2008 z 18. februára 2009).

7. Proti rozhodnutiu súdu je od 1. júla 2007 prípustné odvolanie, o ktorom rozhoduje ako odvolací súd Najvyšší súd Slovenskej republiky. Zmenu tejto právnej úpravy zákonom č. 273/2007 Z. z. si vyžiadala rozhodovacia prax súdov, a to najmä z hľadiska zložitosti problematiky územnej samosprávy, jej rozsahu a nejednotnosti výkladu rozhodnutí a postupov orgánov územnej samosprávy. Dvojstupňové konanie je potrebné aj s cieľom zjednocovania rozhodovacej praxe. Mimoriadne opravné prostriedky nie sú prípustné (§ 246c ods. 1 druhá a tretia veta).

VZN

Všeobecne záväzné nariadenie obce alebo vyššieho územného celku je **normatívny právny akt** prijímaný orgánom obce alebo vyššieho územného celku, ktorým sú riešené zásadné otázky týkajúce sa obce alebo vyššieho územného celku ako celku, alebo osobitne jej obyvateľov alebo upravujúce

právne vzťahy vznikajúce a realizujúce sa na jej území a to tak na úseku prenesenej štátnej správy ako i územnej samosprávy.

Všeobecne záväzné nariadenie vydáva územná samospráva na plnenie úloh samosprávy obce, mesta či vyššieho územného celku alebo ak to ustanovuje zákon; takéto všeobecne záväzné nariadenie nesmie odporovať ústave ani zákonom. Vo veciach, v ktorých obec, mesto či vyšší územný celok plnia úlohy štátnej správy, môžu vydať nariadenie len na základe splnomocnenia zákona a v jeho medziach; takéto nariadenie nesmie odporovať ani inému všeobecne záväznému právnomu predpisu.

Všeobecne záväzné nariadenie nie je teda individuálnym správnym aktom vydaným orgánom verejnej správy, ktorý by fyzická alebo právnická osoba mohla napadnúť postupom podľa § 247 a nasl. OSP.

Podľa § 7 ods. 2 OSP v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a **rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.**

§ 250zfa Konanie o súlade všeobecne záväzného nariadenia obce a vyššieho územného celku so zákonom, nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy

(1) Ak obec alebo vyšší územný celok nezruší alebo nezmení na základe protestu prokurátora svoje všeobecne záväzné nariadenie, môže prokurátor vo veciach územnej samosprávy podať na súd návrh na vyslovenie nesúlady všeobecne záväzného nariadenia so zákonom.^{136a} Vo veciach pri plnení úloh štátnej správy môže prokurátor podať na súd návrh na vyslovenie nesúlady všeobecne záväzného nariadenia aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.^{236b}

(2) Účastníkmi konania sú obec, vyšší územný celok a prokurátor.

(3) Príslušný na rozhodnutie je krajský súd, v obvode ktorého sa nachádza obec, ktorá vydala všeobecne záväzné nariadenie, alebo sídlo samosprávneho kraja, ktorý vydal všeobecne záväzné nariadenie.

(4) Proti rozhodnutiu súdu je prípustné odvolanie.

(5) Ak súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi všeobecne záväzným nariadením a právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, stráca všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia účinnosť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu. Obec, vyšší územný celok, ktoré vydali všeobecne záväzné nariadenie, sú povinné do šiestich mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti

^{136a} Čl. 68 Ústavy Slovenskej republiky. § 6 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. § 8 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

^{236b} Čl. 71 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. § 6 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. § 8 ods. 2 zákona č. 302/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

rozhodnutia súdu viesť ho vo veciach územnej samosprávy do súladu so zákonom a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak obec, mesto, mestská časť alebo samosprávny kraj neurobí, všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu.

(6) Súd môže uznesením na návrh prokurátora dočasne pozastaviť účinnosť všeobecne záväzného nariadenia, jeho časti, prípadne niektorého jeho ustanovenia, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok. Takéto uznesenie súd zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo vydané; inak dočasné pozastavenie účinnosti všeobecne záväzného nariadenia, jeho časti, prípadne niektorého jeho ustanovenia zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia súdu o veci samej.

1. Toto ustanovenie bolo zaradené k osobitným konaniam v správnom súdnictve novelou Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. 10. 2008. Ustanovenie vychádza z čl. 125 ods. 1 písm. c), d) Ústavy SR, podľa ktorého je zřejmé, že Ústava Slovenskej republiky pripúšťa možnosť, aby o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy so zákonmi vo veciach územnej samosprávy (čl. 68 Ústavy SR) a so zákonmi, s nariadeniami vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy vo veciach prenesenej štátnej správy (čl. 71 ods. 2 Ústavy SR) mohol rozhodovať okrem ústavného súdu aj iný, t. j. všeobecný súd. Podľa dôvodovej správy k novele (zákon č. 384/2008 Z. z.) zmena vychádza aj z požiadavky, aby ústavný súd rozhodoval, pokiaľ je to možné, len o najzávažnejších veciach, čo odôvodňuje úvahu o presune preskúmania zákonnosti všeobecne záväzných nariadení všeobecnými súdmi.

Účelom a predmetom konania o preskúmanie zákonnosti všeobecne záväzných nariadení územnej samosprávy je v tomto prípade posúdenie obsahového súladu právneho predpisu nižšej právnej sily s predpisom vyššej právnej sily.

Na plnenie úloh samosprávy obce, mesta či vyššieho územného celku alebo ak to ustanovuje zákon, územná samospráva vydáva všeobecne záväzné nariadenie, ktoré nesmie odporovať ústave ani zákonom. Vo veciach, v ktorých obec, mesto či vyšší územný celok plnia úlohy štátnej správy, môžu vydať nariadenie len na základe splnomocnenia zákona v jeho medziach, takéto nariadenie nesmie odporovať ani inému všeobecne záväznému právnemu predpisu.

Ak obec alebo vyšší územný celok nezruší alebo nezmení na základe protestu prokurátora svoje všeobecne záväzné nariadenie, môže prokurátor vo veciach územnej samosprávy podať na súd návrh na vyslovenie nesúladu všeobecne záväzného nariadenia so zákonom. [§ 250zfa ods. 1 prvá veta OSP, čl. 68 Ústavy SR, § 6 ods. 1 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 1 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov].

Vo veciach pri plnení úloh štátnej správy môže prokurátor podať na súd návrh na vyslovenie nesúladu všeobecne záväzného nariadenia aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (§ 250zfa ods. 1 druhá veta OSP, čl. 71 ods. 2 Ústavy SR, § 6 ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, § 8 ods. 2 zákona č. 302/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov).

2. Konanie možno začať len na návrh prokurátora, pričom prípustnosť návrhu aj v tomto prípade je podmienená neúspešnosťou jeho protestu (§ 22 zákona č. 153/2001 Z. z.

o prokuratúre v znení neskorších predpisov).

Konanie o proteste prokurátora je osobitným konaním, v ktorom sa rozhoduje, či všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným orgánom verejnej správy, opatrením alebo rozhodnutím bol porušený zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis. Na konanie o proteste prokurátora sa vzťahuje zákon o prokuratúre, a ak nemá inú úpravu, primerane sa naň vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Za neúspech protestu sa považuje to, že obec, mestská časť, mesto alebo vyšší územný celok nezruší na základe protestu prokurátora uznesenie svojho zastupiteľstva.

Návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 42, § 79 ods. 1 a § 250zfa ods. 1 musí obsahovať aj označenie všeobecne záväzného nariadenia, ktorého nesúlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa namieta, s vyjadrením, či navrhovateľ napáda predpis v celom rozsahu alebo v jeho časti, prípadne v jednotlivom ustanovení.

Na podanie návrhu podľa § 250zfa zákonodarca neupravuje žiadnu lehotu.

Petitom návrhu sa prokurátor môže domáhať iba vyslovenia nesúladu všeobecne záväzného nariadenia so zákonom (§ 250zfa ods. 1 prvá veta), resp. vyslovenia nesúladu všeobecne záväzného nariadenia aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (§ 250zfa ods. 1 druhá veta).

Príslušný na rozhodnutie je krajský súd, v ktorého obvode sa nachádza obec, mesto, mestská časť alebo sídlo vyššieho územného celku.

Aj v tomto konaní krajský súd rozhoduje v senáte (§ 246b ods. 1).

3. Účastníkmi konania sú

–na strane navrhovateľa výlučne prokurátor,

–na strane odporcu obec, mesto, mestská časť alebo vyšší územný celok.

Nikto iný ako prokurátor nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na začatie konania o vyslovenie nesúladu všeobecne záväzného nariadenia so zákonom či s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Príslušnosť prokurátora na podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov sa bude zrejme spravovať ustanoveniami § 46 – 51 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Ak návrh podľa § 250zfa podá iná osoba (fyzická či právnická) ako prokurátor, súd konanie zastaví.

Vzhľadom na to, že ustanovenie § 250zfa neodkazuje na primerané použitie ustanovení prvej a druhej hlavy OSP, je otázne, či účastníkmi konania môžu byť aj dotknuté subjekty – účastníci správneho konania v zmysle § 250ods. 1 veta druhá. V tomto smere poukazujeme na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2010 sp. zn. 2SzvN 1/2010 (pozri www.nsud.sk), v ktorom najvyšší súd zaujal k tejto otázke kladné stanovisko vo veci, ktorá sa týkala zákonnosti aplikácie príslušných ustanovení stavebného práva.

4. Krajský súd koná vo veci samej na pojednávaní. Pred rozhodnutím vo veci samej si súd vyžiada stanovisko orgánu, ktorý všeobecne záväzné nariadenie vydal. Dokazovanie sa vykonáva oboznámením listinných dôkazov, najmä verejných listín (§ 129) a oznámení skutočností významných pre konanie a rozhodnutie (§ 128).

5. Krajský súd vo veci samej rozhoduje rozsudkom. Zákon síce rovnako ako v § 250zf neustanovuje formu rozhodnutia, avšak vzhľadom na znenie § 152 ods. 1 iná forma rozhodnutia vo veci samej neprichádza do úvahy. Ak súd návrhu prokurátora vyhovie, vysloví, že napadnuté všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenia nie sú v súlade so zákonom, resp. v prípade návrhu podľa § 250zfa ods. 1 druhá veta aj s nariadením vlády, všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev či ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Nedôvodný návrh súd zamietne.

Ani v tomto type konania nie je vylúčené zastavenie konania pre nedostatok procesných

podmienok alebo tiež z dôvodu, ak by všeobecne záväzné nariadenie stratilo platnosť ešte pred vyhlásením rozsudku súdu.

Rozhodnutiu krajského súdu možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, t. j. odvolaním. O odvolaní rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky. Podanie mimoriadnych opravných prostriedkov je vylúčené (§ 246c ods. 1 druhá a tretia veta).

6. Vyslovením nesúladu všeobecne záväzného nariadenia s právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 § 250zfa stráca dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia účinnosť. Obec alebo vyšší územný celok, ktoré vydali všeobecne záväzné nariadenie, sú povinné do šiestich mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu uviesť ho vo veciach územnej samosprávy do súladu so zákonom a vo veciach pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak obec, mesto, mestská časť alebo samosprávny kraj neurobí, všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 250zfa ods. 5).

7. Súd môže na návrh prokurátora uznesením rozhodnúť o dočasnom pozastavení účinnosti všeobecne záväzného nariadenia, jeho časti, prípadne niektorého jeho ustanovenia, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok. Ak pominú dôvody, pre ktoré uznesenie o dočasnom pozastavení účinnosti všeobecne záväzného nariadenia bolo vydané, súd ho uznesením zruší. Inak dočasné pozastavenie účinnosti všeobecne záväzného nariadenia, jeho časti, prípadne niektorého jeho ustanovenia zaniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia súdu o veci samej (§ 250zfa ods. 6).

Prokuratúra (2b, 4b, 6b, 7b, 8a, 11b, 15a)